

การใช้และปัญหาการใช้บริการในสำนักหอสมุดและสารสนเทศ
ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี

สารนิพนธ์
ของ
กุลยา สุขพงษ์ไทย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
ตุลาคม 2552

การใช้และปัญหาการใช้บริการในสำนักหอสมุดและสารสนเทศ
ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี

สารนิพนธ์

ของ

กุลยา สุขพงษ์ไทย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

ตุลาคม 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การใช้และปัญหาการใช้บริการในสำนักหอสมุดและสารสนเทศ
ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี

บทคัดย่อ
ของ
กุลยา สุขพงษ์ไทย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
ตุลาคม 2552

กุลยา สุขพงษ์ไทย. (2552). การใช้และปัญหาการใช้บริการในสำนักหอสมุดและสารสนเทศ
ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี. สารนิพนธ์ ศศ.ม.

(บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: อาจารย์บุญยืน จันทร์สว่าง.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการใช้และปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ
รวมทั้งเปรียบเทียบการใช้และปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรีใน
สำนักหอสมุดและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธนบุรี จำแนกตามสถานภาพของนักศึกษา กลุ่มสาขา
วิชาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี ระดับปริญญาตรี
ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2-4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 313 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบ
แบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยค่า t-test

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. นักศึกษาส่วนใหญ่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ภาคปกติ ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป เข้าใช้สำนักหอสมุดฯ เพื่อการศึกษาค้นคว้าเฉลี่ยเดือนละ 1-2 ครั้ง
และแหล่งสารสนเทศอื่นที่นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้คือ แหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ต

2. นักศึกษาใช้บริการสารสนเทศโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับด้าน
ที่มีการใช้ค่อนข้างสูง คือ หนังสือพิมพ์ภาษาไทยฉบับใหม่ หนังสือภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชา
หนังสือภาษาไทยที่ให้ความรู้เพิ่มเติมในรายวิชา วิธีดีหรือดีวีดีบันเทิง บริการเครื่องคอมพิวเตอร์
เพื่อการสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต บริการยืมระหว่างสำนักหอสมุดฯ และบริการสืบค้นข้อมูล
ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดโดยใช้เว็บแพ็ค (WPAC)

3. เปรียบเทียบการใช้บริการสารสนเทศตามตัวแปรพบความแตกต่างดังนี้

3.1 นักศึกษาที่มีสถานภาพการศึกษาต่างกันมีการใช้บริการสารสนเทศโดยรวม
แตกต่างกัน โดยที่นักศึกษาภาคปกติมีการใช้บริการสารสนเทศมากกว่านักศึกษาภาคสมทบ

3.2 นักศึกษาที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาต่างกันมีการใช้บริการสารสนเทศโดยรวม
แตกต่างกัน โดยที่นักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการใช้บริการสารสนเทศ
มากกว่านักศึกษากลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์

4. ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของนักศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง
สำหรับด้านที่มีปัญหาการใช้ค่อนข้างสูง คือ เครื่องคอมพิวเตอร์เก่าและทำงานช้า ระบบอินเทอร์เน็ต
ขัดข้องบ่อย ห้องน้ำอยู่ไกลไม่เพียงพอต่อการใช้น้ำ พื้นที่ให้บริการคับแคบเกินไป ส่วนด้านบุคลากร
บรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่มีจำนวนน้อย เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้ของนักศึกษา พบว่า นักศึกษา
ที่มีสถานภาพการศึกษาต่างกันมีปัญหาการใช้โดยรวมแตกต่างกัน โดยที่นักศึกษาภาคปกติมีปัญหา
การใช้บริการมากกว่านักศึกษาภาคสมทบ ส่วนนักศึกษาที่มีกลุ่มสาขาวิชาและผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนต่างกันมีปัญหาการใช้บริการสารสนเทศโดยรวมไม่แตกต่างกัน

USE AND PROBLEMS IN USING INFORMATION SERVICES IN LIBRARY AND
INFORMATION TECHNOLOGY CENTER OF THE UNDERGRADUATE STUDENTS,
THONBURI UNIVERSITY

AN ABSTRACT
BY
KULLAYA SUKPONGTHAI

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master's of Art degree in Library and Information Science
at Srinakharinwirot University
October 2009

Kullaya Sukpongthai. (2009). **Use and Problems in Using Information Services in Library and Information Technology Center of the Undergraduate Students, Thonburi University.** Master's Project, M.A. (Library and Information Science). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Mrs. Boonyuen Chansawang.

The purposes of this study were to study usage and problems of using information services and to compare such usage and problems in Library and Information Technology Center (LITC) of the Undergraduate students of Thonburi University, based on Student status, Major groups and Grade Point Average (GPA). The samples used in this study were 313 second to fourth-year undergraduate students during the first semester of academic year 2009 with the method of Stratified Random Sampling. Questionnaire was used as research tools to collect data. Descriptive statistics, including percentage distribution, arithmetic mean, standard deviation and t-test were used to analyze data.

The result of this study showed as follows:

1. Most of the samples were regular-program students in Social Science group and had GPA of more than 2.50. They used LITC for 1-2 times per month and besides LITC, they used internet sources to get more information. The students totally used information services in LITC at moderate level. The highly services used were new issue of Thai newspaper, Thai books in their fields, general knowledge books in Thai, entertainment VCD or DVD, computer services used to search for data on the internet, Interlibrary loan services, and online Public Access Catalog Services (WPAC).

3. Hypothesis test for using information services was found different statistically that regular-program students used more than twilight-program students. Moreover, it showed that students in Science and Technology groups used more than those in Social Science groups.

4. The problems for the students in using information services totally were in moderate level. The problems of the old and slowly-run computers in LITC, the often disconnected internet system, the insufficient and far apart restrooms, and too small service area in LITC were found quite high. It also showed in the topic of personnel that there were not enough librarians and officers in LITC. Moreover, hypothesis test for problems using information services was found different statistically that regular-program students confronted more problems than twilight-program students. However, the problems in using information services of students in different major groups and different GPA were found indifferently.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การใช้และปัญหาการใช้บริการในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของนักศึกษา
ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี ของ กุลยา สุขพงษ์ไทย ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และ
สารสนเทศศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(อาจารย์บุญยืน จันทร์สว่าง)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(อาจารย์ ดร.อารีย์ ชื่นวัฒนา)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(อาจารย์บุญยืน จันทร์สว่าง)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(รองศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(รองศาสตราจารย์สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะมนุษยศาสตร์
(รองศาสตราจารย์เจลิยวศรี พิบูลชล)

วันที่ เดือนกันยายน พ.ศ. 2552

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากอาจารย์บุญยืน จันทร์สว่าง อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และรองศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา กรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี จนสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์ ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ แก่ผู้วิจัยและตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดจนกรุณาเสียสละเวลาร่วมเป็นกรรมการสอบปากเปล่า และขอขอบคุณคณาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ทุกท่านที่คอยห่วงใย และให้คำปรึกษา ตลอดจนประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยธนบุรี อาจารย์บัญชา เกติมณี อธิการบดี ดร.นพวรรณ แยมขุติ รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร และดร.อุไรรัตน์ แยมขุติ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ที่ได้ให้โอกาสในการลาศึกษาต่อ ตลอดจนกรุณาให้ทุนสนับสนุนการศึกษาต่อแก่ผู้วิจัยตลอดหลักสูตร ตามโครงการพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยธนบุรี

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์พิมล เมฆสวัสดิ์ อาจารย์ไพจิตร เกิดอยู่ และอาจารย์นารัตน์ เทียมเมือง ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขอขอบคุณอาจารย์อุมาพร เกตราพรโชติ ที่กรุณาเสียเวลาตรวจแก้ไขข้อบกพร่องในการถอดความภาษาอังกฤษจนสมบูรณ์

ขอขอบคุณผู้ร่วมงานในสำนักหอสมุดและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธนบุรีทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจมาตลอด รวมทั้งนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามจนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ภาควิชาชั้นปีที่ 2 ทุกคน โดยเฉพาะคุณจารวี พักโพธิ์ คุณนุชสรวรรดิสพรพงษ์ และคุณวันวิสา สุทธิบริบาล ที่คอยให้คำปรึกษาและเป็นที่กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่อารมณ พุ่มพฤษ์ ที่ได้ชี้แนะให้ลูกเห็นความสำคัญของการศึกษาและสนับสนุนให้ลูกมีโอกาสศึกษาจนจบการศึกษาในระดับปริญญาโทได้อย่างราบรื่น คอยห่วงใย ดูแลด้วยความรักและเอาใจใส่อย่างล้นเหลือ ตลอดจนเป็นที่กำลังใจและกำลังใจทรัพย์ที่สำคัญที่สุดสำหรับลูกจนเกินกว่าจะหาผู้ใดมาเสมอเหมือนได้ ลูกขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และขอขอบคุณ คุณธิดานันท์ พุ่มพฤษ์ น้องสาวที่คอยช่วยเหลือในการจัดทำข้อมูลทางสถิติให้ผ่านไปได้อย่างดี พร้อมทั้งรับฟังปัญหาและให้กำลังใจพี่เสมอมา

ขอขอบคุณ คุณนิตติศักดิ์ สุขพงษ์ไทย ผู้เป็นที่กำลังใจสำคัญที่หมั่นดูแลเอาใจใส่ ให้คำแนะนำในเรื่องต่างๆ และยังให้ความช่วยเหลือในทุกสิ่งทุกอย่างด้วยความรักและห่วงใยมาโดยตลอด

กุลยา สุขพงษ์ไทย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	2
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	3
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	3
ตัวแปรที่ศึกษา.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
สมมุติฐานการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ห้องสมุดระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย.....	7
ความสำคัญและบทบาทของห้องสมุดระดับอุดมศึกษา.....	7
มาตรฐานห้องสมุดระดับอุดมศึกษา.....	8
ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดระดับอุดมศึกษา.....	12
บริการในห้องสมุดระดับอุดมศึกษา.....	16
การศึกษาผู้ใช้.....	19
ความหมายของการศึกษาผู้ใช้.....	19
วัตถุประสงค์ของการศึกษาผู้ใช้.....	20
วิธีการศึกษาผู้ใช้.....	20
มหาวิทยาลัยธนบุรี.....	22
ความเป็นมา.....	22
การจัดการศึกษา.....	22
สำนักหอสมุดและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธนบุรี.....	23
ประวัติ.....	23
การบริหารงาน.....	23
บริการห้องสมุด.....	26
สถิติห้องสมุด.....	29

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	31
งานวิจัยในประเทศ.....	33
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	38
การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	38
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
4 การวิเคราะห์ผลข้อมูล.....	42
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	71
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	71
วิธีดำเนินการวิจัย.....	71
สรุปผลการวิจัย.....	73
อภิปรายผล.....	77
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย.....	86
บรรณานุกรม.....	89
ภาคผนวก.....	94
ภาคผนวก ก.....	95
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	103

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี จำแนกตาม ตัวแปรสถานภาพการศึกษา กลุ่มสาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน....	43
2 ความถี่ในการเข้าใช้สำนักหอสมุดและสารสนเทศ เพื่อการศึกษาค้นคว้า (ไม่รวมการทำกิจกรรมอื่นๆ เช่น พบเพื่อน หลบร้อน) ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี.....	44
3 การใช้แหล่งสารสนเทศอื่นนอกจากสำนักหอสมุดและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธนบุรี ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี.....	44
4 การใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี.....	45
5 เปรียบเทียบการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี จำแนกตามตัวแปร สถานภาพนักศึกษา.....	47
6 เปรียบเทียบการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี จำแนกตามตัวแปร กลุ่มสาขาวิชา.....	50
7 เปรียบเทียบการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรีจำแนกตามตัวแปร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	52
8 ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี ในด้านทรัพยากรสารสนเทศ ด้านอาคารสถานที่ และด้านบุคลากร.....	55
9 เปรียบเทียบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรีจำแนกตามตัวแปร สถานภาพนักศึกษา.....	59
10 เปรียบเทียบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรีจำแนกตามตัวแปร กลุ่มสาขาวิชา	63
11 เปรียบเทียบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรีจำแนกตามตัวแปร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	67

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
2 แผนภูมิโครงสร้างการแบ่งส่วนงานและขอบข่ายงานของสำนักหอสมุดและ สารสนเทศ มหาวิทยาลัยธนบุรี.....	25

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นรากฐานและเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมและปัจจัยเกื้อหนุนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543: 117-122) ตลอดจนการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษาอย่างเหมาะสมและเพียงพอต่อการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนและส่งเสริมการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550: 5) สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่และรับผิดชอบในการผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถ สติปัญญา คุณธรรมและจริยธรรม เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ภารกิจหลักที่สถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนต้องปฏิบัติมี 4 ประการ คือ การจัดการเรียนการสอน การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ได้หลากหลายต่อเนื่องตลอดชีวิตจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ อย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ความสามารถในสาขาวิชาต่างๆ ในระดับสูง โดยการประยุกต์ทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ การริเริ่ม การพัฒนาทั้งวิชาการและวิชาชีพ ซึ่งจะก่อให้เกิดสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2546: 5)

มหาวิทยาลัยธนบุรีเป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท โดยมุ่งผลิตบัณฑิตและพัฒนาบุคลากรให้มีมาตรฐานตามคุณภาพการอุดมศึกษาสนองความต้องการทางวิชาการและวิชาชีพของสังคมมนุษย์ โดยมุ่งเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการและเทคโนโลยีมีเป้าประสงค์ที่จะพัฒนาการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้และเครือข่ายการศึกษาสอนท้องถิ่นและเป็นองค์กรที่เป็นศูนย์การเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนคุณภาพชีวิตของบุคคล ชุมชน และสังคม (มหาวิทยาลัยธนบุรี. 2551: 5)

การดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ห้องสมุดถือว่าเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาในระดับอุดมศึกษานอกจากผู้เรียนจะมุ่งศึกษาและแสวงหาความรู้จากผู้สอนแล้ว ผู้เรียนยังต้องหมั่นศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม และสรุปข้อคิดต่างๆ ได้ด้วยตนเองจากทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทอันได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยผู้เรียนจะต้องรู้จักคัดเลือกความรู้ที่ปรากฏในสื่อดังกล่าวและนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งสามารถพัฒนาตนเองให้เต็มตามศักยภาพที่มีของแต่ละบุคคล ห้องสมุดระดับสถาบันอุดมศึกษาจึง

ถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญยิ่งเพราะห้องสมุดที่มีคุณภาพจะเป็นส่วนผลักดันการปฏิบัติการกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาในด้านการเรียนการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการ และการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม ให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างเหมาะสมที่สุด

ดังนั้น มหาวิทยาลัยธนบุรีจึงได้ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของห้องสมุดในการสนับสนุนงานทางวิชาการเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพการเรียนการสอน การศึกษาค้นคว้าวิจัย การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของคณาจารย์ นักศึกษา เจ้าหน้าที่ และบุคคลทั่วไป จึงได้มีการจัดตั้งสำนักหอสมุดและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธนบุรีขึ้น เมื่อพ.ศ. 2541 เพื่อเป็นแหล่งรวมความรู้และเป็นศูนย์รวมของทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทอันได้แก่สิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับสนับสนุนงานบริการทางวิชาการ เพิ่มพูนประสิทธิภาพการเรียนการสอนการศึกษาค้นคว้าวิจัย และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของคณาจารย์ นักศึกษา เจ้าหน้าที่และบุคคลทั่วไป ตามนโยบายและภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยที่ต้องการพัฒนาการเรียนการสอน การผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (มหาวิทยาลัยธนบุรี. 2550: 1-2)

สำนักหอสมุดและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธนบุรี ในฐานะของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา จึงมีภารกิจหลักคือ เป็นแหล่งรวมความรู้และเป็นศูนย์รวมของทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทที่มุ่งเน้นด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสังคมศาสตร์ อันเป็นแหล่งบริการทางวิชาการในการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอน การศึกษาค้นคว้าและการวิจัย โดยให้บริการแก่บุคลากรของมหาวิทยาลัยและบริการแก่สังคมด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมทั้งสร้างเครือข่ายความร่วมมือและการเชื่อมโยงระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ (มหาวิทยาลัยธนบุรี. สำนักหอสมุดและสารสนเทศ. 2551: 1-4)

นับตั้งแต่สำนักหอสมุดและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธนบุรี เปิดให้บริการมาจนถึงปัจจุบัน ยังไม่เคยมีการศึกษาเรื่องการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธนบุรีมาก่อนเลย ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องดังกล่าว ว่าทรัพยากรสารสนเทศที่มีให้บริการอยู่นั้นมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้หรือไม่ และผู้ใช้ประสบปัญหาในเรื่องใดบ้าง เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ ตลอดจนการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศของสำนักหอสมุดฯซึ่งจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการให้บริการด้านต่าง ๆ ของสำนักหอสมุดฯ ให้สนองตอบความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบการให้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี จำแนกตามสถานภาพของนักศึกษา กลุ่มสาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. เพื่อศึกษาปัญหาการให้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี

4. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการให้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี จำแนกตามสถานภาพของนักศึกษา กลุ่มสาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความสำคัญของงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงการให้บริการสารสนเทศ และปัญหาการให้บริการสารสนเทศ ในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี เพื่อนำผลการ วิจัยไปเป็นแนวทางในการพิจารณาจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ ตลอดจนการจัดสรรงบประมาณใน การจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศของสำนักหอสมุดฯ อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการให้บริการ ด้านต่างๆ ให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2-4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 รวมทั้งสิ้น 1,631 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2-4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ที่สุ่มมาจากประชากรข้างต้น โดยใช้ วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามตัวแปรสถานภาพของนักศึกษา และกลุ่ม สาขาวิชาได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 313 คน ซึ่งมากกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในตารางกำหนดขนาด กลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 607 - 610) คือ 310 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

1.1 สถานภาพของนักศึกษา

1.1.1 ภาคปกติ

1.1.2 ภาคสมทบ

1.2 กลุ่มสาขาวิชา

1.2.1 กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์

1.2.2 กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป

1.3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ 2.49 ลงมา

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 ปริมาณการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของนักศึกษา
ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี

2.2 ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของนักศึกษา
ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปริมาณการใช้บริการสารสนเทศ หมายถึง ความมากมายที่นักศึกษาเข้ามาใช้
บริการต่างๆ ที่มีในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี
เช่น บริการสื่อสิ่งพิมพ์ บริการสื่อโสตทัศนและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และบริการอื่นๆ เป็นต้น

การวัดปริมาณการใช้บริการสารสนเทศที่มีในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของ
นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี วัดได้ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีข้อ
คำถามที่ถามเกี่ยวกับการใช้แล้วให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบ เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating
scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) และน้อยที่สุด (1)

2. ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ หมายถึง ข้อขัดข้อง อุปสรรคต่างๆ ที่มีต่อการ
บริการต่างๆ ที่มีในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี
ซึ่งการวิจัยครั้งนี้จะครอบคลุม 3 ด้าน คือ ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ด้านอาคารสถานที่ และด้าน
บุคลากร

การวัดปัญหาการใช้บริการสารสนเทศที่มีในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของ
นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี วัดได้ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีข้อ
คำถามที่ถามเกี่ยวกับการใช้แล้วให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบ เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating
scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) และน้อยที่สุด (1)

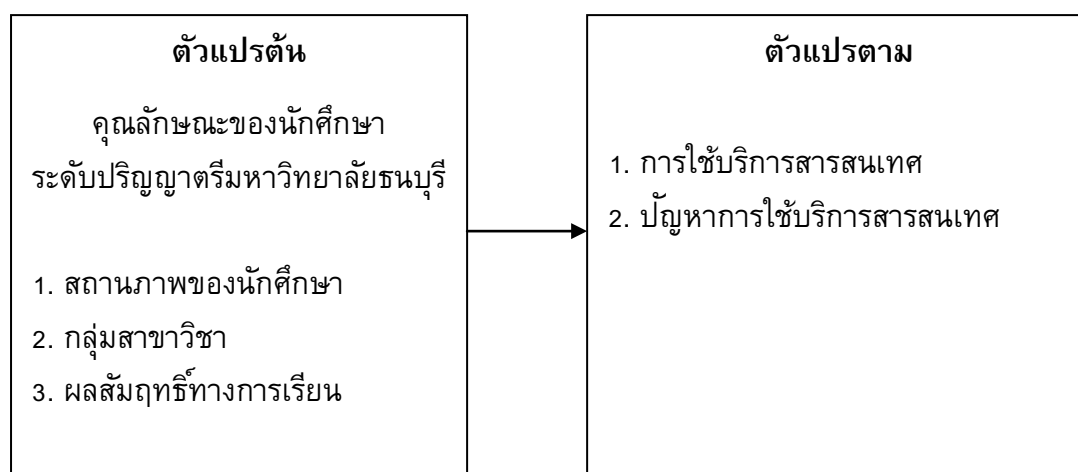
3. สถานภาพของนักศึกษา หมายถึง สภาวะที่นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัย
ธนบุรีกำลังศึกษาอยู่ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ 1) นักศึกษาปริญญาตรีภาคปกติ

หมายถึง นักศึกษาที่ศึกษาในช่วงเวลา 09.00-16.30 น. ในวันจันทร์-วันศุกร์ และ 2) นักศึกษาปริญญาตรีภาคสมทบ หมายถึง นักศึกษาที่ศึกษาในช่วงเวลา 18.00-20.30 น. ในวันจันทร์-วันศุกร์ และช่วงเวลา 09.00-16.30 น. ในวันเสาร์-อาทิตย์

4. กลุ่มสาขาวิชา หมายถึง กลุ่มสาขาวิชาที่มีการเรียนการสอนภายในมหาวิทยาลัยธนบุรี ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มสาขาวิชาคือ 1) กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ หมายถึง สาขาวิชาการจัดการ สาขาวิชาการตลาด สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ และสาขาวิชาการบัญชี 2) กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หมายถึง สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ สาขาวิศวกรรมเครื่องกล สาขาวิศวกรรมไฟฟ้า และสาขาวิศวกรรมอุตสาหการ

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมในภาคเรียนสุดท้าย นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2-4 ปีการศึกษา 2551 ซึ่งได้มาจากการสอบถามนักศึกษา ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนออกเป็น 2 ระดับ คือ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป หมายถึง นักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมในภาคเรียนสุดท้ายสูงกว่า 2.50 ขึ้นไป และ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ 2.49 ลงมา หมายถึง นักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมในภาคเรียนสุดท้ายตั้งแต่ 2.49 ลงมา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

1. นักศึกษาที่มีสถานภาพนักศึกษาต่างกันมีการใช้บริการสารสนเทศแตกต่างกัน
2. นักศึกษาที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาต่างกันมีการใช้บริการสารสนเทศแตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีการใช้บริการสารสนเทศแตกต่างกัน
4. นักศึกษาที่มีสถานภาพนักศึกษาต่างกันมีปัญหการใช้บริการสารสนเทศแตกต่างกัน
5. นักศึกษาที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาต่างกันมีปัญหการใช้บริการสารสนเทศแตกต่างกัน
6. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีปัญหการใช้บริการสารสนเทศแตกต่างกัน

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ห้องสมุดระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย
 - 1.1 ความสำคัญ และ บทบาทของห้องสมุดระดับอุดมศึกษา
 - 1.2 มาตรฐานห้องสมุดระดับอุดมศึกษา
 - 1.3 ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดระดับอุดมศึกษา
 - 1.4 บริการในห้องสมุดระดับอุดมศึกษา
2. การศึกษาผู้ใช้
 - 2.1 ความหมายของการศึกษาผู้ใช้
 - 2.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาผู้ใช้
 - 2.3 วิธีการศึกษาผู้ใช้
3. มหาวิทยาลัยธนบุรี
 - 3.1 ความเป็นมา
 - 3.2 การจัดการศึกษา
4. สำนักหอสมุดและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธนบุรี
 - 4.1 ประวัติ
 - 4.2 การบริหารงาน
 - 4.3 บริการห้องสมุด
 - 4.4 สถิติห้องสมุด
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยในประเทศ

ห้องสมุดระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย

ความสำคัญ และ บทบาทของห้องสมุดระดับอุดมศึกษา

ความสำคัญและบทบาทของห้องสมุดระดับอุดมศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตรา 22 ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542: 13) สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาจำเป็นต้องส่งเสริมการเรียนรู้

พัฒนาความสามารถตามความถนัดของผู้เรียน รวมทั้งฝึกปฏิบัติการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง แหล่งเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้และเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตคือ “ห้องสมุด” หรือ “สถาบันบริการสารสนเทศ” สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาจึงจำเป็นต้องจัดให้มีห้องสมุดเพื่อส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนการสอนอันตอบสนองกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ห้องสมุดต้องเป็นแหล่งวิชาการที่ทันสมัยเพียบพร้อมด้วยทรัพยากรสารสนเทศที่มากมายและหลากหลาย มีการจัดระเบียบที่เป็นมาตรฐานสากลและให้บริการ ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศหลายรูปแบบ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถค้นหาสารสนเทศได้อย่าง สะดวกรวดเร็วและตรงตามความต้องการ โดยรัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ห้องสมุดระดับอุดมศึกษาจึงมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนภารกิจหลัก 4 ประการของสถาบัน (วาทิน ฐาปนวงศ์ตานติ. 2543: 12) ดังนี้

1. สนับสนุนภารกิจการเรียนการสอนของสถาบัน โดยการส่งเสริมสนับสนุนหลักสูตร การศึกษาด้วยการจัดหา จัดเก็บ รวบรวม ดูแลรักษา และเผยแพร่หนังสือและวัสดุการอ่านอื่นๆ ตลอดจนโสตทัศนวัสดุ ให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษา วัตถุประสงค์ และนโยบายของสถาบัน ตลอดจนความต้องการของผู้ใช้บริการ
2. สนับสนุนภารกิจการวิจัย โดยให้ความร่วมมือในการวิจัยของสถาบันการศึกษาด้วยการ ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลาง ในการรวบรวมและเผยแพร่ผลงานวิจัยของคณะอาจารย์ นิสิต นักศึกษาและ บุคลากร
3. สนับสนุนภารกิจการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม โดยการรวบรวมข้อมูลและ สารสนเทศ ตลอดจนภูมิปัญญาของท้องถิ่นเพื่อเป็นแหล่งกลางในการบริการสารสนเทศของท้องถิ่น แก่สถาบันอื่น และชุมชน ตลอดจนการบริการให้ความรู้เกี่ยวกับการบริการสารสนเทศแก่สังคมและ ชุมชน
4. สนับสนุนภารกิจการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยการเก็บรักษาทรัพย์สินสมบัติทางด้าน เอกสารสิ่งพิมพ์จำพวกเอกสารโบราณอันเป็นมรดกและเอกลักษณ์ของชาติ สิ่งพิมพ์ และวัสดุที่บรรจุ ความรู้ทางด้านศิลปวัฒนธรรมของชาติ และของท้องถิ่นนั้นๆ ที่ทั้งเป็นลายลักษณ์อักษร และเทคโนโลยีสมัยใหม่ในรูปของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งศิลปะของชาติ เพื่อไว้ให้ชนรุ่นหลังได้ศึกษาค้นคว้า ต่อไป

มาตรฐานห้องสมุดระดับอุดมศึกษา

ห้องสมุดในระดับอุดมศึกษาควรดำเนินงานและมีแนวปฏิบัติในการพัฒนาห้องสมุดให้มี คุณภาพและประสิทธิภาพตามมาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ.2544 ที่ทบวงมหาวิทยาลัย (2544: 1-13) กำหนดขึ้น ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. โครงสร้างและการบริหาร

ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา มีหน้าที่หลักในการส่งเสริมการเรียนรู้ การสอน การวิจัย ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและบริการทางวิชาการแก่สถาบันอุดมศึกษาในทุกกระบวนการศึกษาและแก่สังคม โดยเป็นหน่วยงานทางวิชาการระดับคณะ ซึ่งมีการกำหนดนโยบายการบริหารเป็นสายลักษณะอักษร มีผู้บริหารที่ขึ้นตรงต่อผู้บริหารสูงสุดของสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการบริหารของสถาบันฯ เพื่อให้ได้รับทราบความก้าวหน้าในการดำเนินงานของสถาบันฯ และความก้าวหน้าทางวิชาการ มีการจัดตั้งกรรมการบริหารห้องสมุดเพื่อกำหนดนโยบายในการพัฒนาติดตามดูแลและประเมินผลห้องสมุดให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนด ทั้งนี้สถาบันอุดมศึกษาอาจมีหอสมุดเพียงแห่งเดียว หรือมีห้องสมุดกลางและห้องสมุดสาขา แต่ควรมีระบบการบริหารงานเป็นระบบศูนย์รวม

2. งบประมาณและการเงิน

ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ควรได้รับงบประมาณอย่างเพียงพอเพื่อให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพจัดสรรงบประมาณอย่างน้อยร้อยละ 8 ของงบดำเนินการของสถาบันซึ่งต้องแยกเป็นอิสระ ในกรณีที่มีห้องสมุดสาขาผู้บริหารห้องสมุดมีหน้าที่จัดเตรียมและบริหารงบประมาณห้องสมุดสาขาตามความจำเป็นและเหมาะสม ส่วนรายได้จากกิจกรรมและบริการของห้องสมุดให้สงวนไว้เป็นค่าใช้จ่ายจำเป็นของห้องสมุด

3. ทรัพยากรสารสนเทศ

ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ควรจัดหาและรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศที่มีการบันทึกในทุกรูปแบบให้ครบถ้วนตามความจำเป็นอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนองตอบภาระหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษา ดำเนินการจัดเก็บอย่างเป็นระบบเพื่อให้สามารถสืบค้นได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยมีหลักเกณฑ์การเพิ่มจำนวนทรัพยากรสารสนเทศอย่างมีระบบ และต่อเนื่องให้สอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายของสถาบัน ทั้งนี้ทรัพยากรสารสนเทศพื้นฐานที่ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต้องจัดหาเข้ามาคือ (1) ทรัพยากรสารสนเทศที่ส่งเสริมหลักสูตรและ กิจกรรมทางวิชาการโดยเน้นหลักสูตรที่สถาบัน เปิดสอน (2) ทรัพยากรสารสนเทศที่ผลิตและเผยแพร่ของสถาบัน และ (3) ทรัพยากรสารสนเทศทางศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากรสารสนเทศท้องถิ่นและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

สำหรับเกณฑ์การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศให้เพียงพอกับผู้ใช้ มีดังนี้ จำนวนหนังสือ/นักศึกษา 15 เล่ม/1 คน จำนวนหนังสือ/อาจารย์ 100 เล่ม/1 คน หนังสือเฉพาะสาขา 500 เล่ม สำหรับระดับปริญญาตรี 3,000 เล่ม สำหรับระดับปริญญาโทกรณีที่มีการเปิดสอนในระดับอื่นที่สูงกว่าระดับปริญญาโท 6,000 เล่ม สำหรับระดับปริญญาโท กรณีที่ไม่มีการเปิดสอนระดับอื่นที่สูงกว่าระดับปริญญาโท 6,000 เล่ม สำหรับระดับการศึกษาเฉพาะทาง 6 ปี 25,000 เล่ม สำหรับระดับปริญญาเอก ห้องสมุดควรมีหนังสือจำนวนไม่น้อยกว่า 100,000 เล่ม โดยจะต้องมีตัวเล่มหนังสืออย่างน้อยร้อยละ 50 ทั้งนี้จำนวนทรัพยากรสารสนเทศในรูปสื่ออื่นๆ ให้นับเท่ากับจำนวนเล่มของ

หนังสือที่บันทึกสิ่งที่สามารถค้นหาใช้ได้ทันที และควรมีวารสารเฉพาะสาขาวิชาตามความจำเป็นของแต่ละสาขาวิชาที่เปิดสอนเป็นวิชาเอก วิชาโท ของสถาบันอุดมศึกษา

4. อาคารสถานที่และครุภัณฑ์

อาคารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ควรตั้งอยู่ในที่สะดวกสำหรับผู้ที่มีสัดส่วนเป็นเอกเทศ มีพื้นที่อย่างเพียงพอต่อการจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศ และเหมาะสมกับลักษณะของทรัพยากรสารสนเทศ ขนาดของห้องสมุดและเนื้อที่ในส่วนต่างๆ ควรคำนึงถึงจำนวนของนักศึกษา จำนวนบุคลากร ตลอดจนจำนวนทรัพยากรสารสนเทศ การสร้างอาคารควรคำนึงถึงความต้องการในการใช้พื้นที่ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต และได้รับการออกแบบอย่างเหมาะสมตามมาตรฐานการก่อสร้างอาคาร อุปกรณ์อำนวยความสะดวกภายในอาคารควรให้เหมาะสมกับลักษณะงาน นอกจากนี้การตกแต่งภายในควรเป็นที่ดึงดูดใจให้ผู้ใช้บริการมีความต้องการที่จะเข้าไปใช้ ภายในอาคารควรมีการติดตั้งเครื่องปรับอากาศและมีระบบควบคุมอุณหภูมิ ความชื้น การระบายอากาศ แสงสว่างและระบบป้องกันสาธารณภัยอย่างเหมาะสม มีครุภัณฑ์ภายในอาคารที่มีความเหมาะสม เช่น โต๊ะ เก้าอี้ พื้นเพดาน และผนังอาคารควรออกแบบให้ได้มาตรฐาน จำนวนที่นั่งอ่านหนังสือต้องเพียงพอสำหรับการใช้ของผู้ใช้บริการ สำหรับเกณฑ์การจัดสรรพื้นที่ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา มีดังนี้

1) เนื้อที่สำหรับผู้ใช้นี้ จำนวนที่นั่งสำหรับศึกษาค้นคว้าภายในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ให้มีจำนวนที่นั่งร้อยละ 25 ของผู้ใช้โดยเฉลี่ยต่อวัน โดยคิดพื้นที่ประมาณ 2.25-3.15 ตารางเมตร/คน ทั้งนี้ให้จัดห้องศึกษาเดี่ยวและห้องศึกษากลุ่มสำหรับนักศึกษาและอาจารย์ตามความเหมาะสม

2) จำนวนเนื้อที่สำหรับเก็บหนังสือและวารสารเย็บเล่ม สำหรับจำนวน 150,000 เล่มแรก 0.0090 ตารางเมตร/เล่ม สำหรับจำนวน 150,000 เล่มต่อไป 0.0081 ตารางเมตร/เล่ม สำหรับจำนวน 300,000 เล่มต่อไป 0.0072 ตารางเมตร/เล่ม ถ้าจำนวนหนังสือทั้งหมดมากกว่า 600,000 เล่มขึ้นไป 0.0063 ตารางเมตร/เล่ม ทั้งนี้ควรจัดเตรียมเนื้อที่สำหรับทรัพยากรสารสนเทศที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคตด้วย และจำนวนเนื้อที่วางอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์สำหรับผู้ใช้นี้ ควรมีเนื้อที่ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 25 ของจำนวนที่นั่งในห้องสมุด

3) จำนวนเนื้อที่สำหรับบุคลากรปฏิบัติงาน เนื้อที่สำหรับการปฏิบัติ งานของบุคลากร รวมทั้งพื้นที่สำหรับวางเอกสารการทำงาน เครื่องมือ และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์อื่นๆ ให้คิดเนื้อที่เป็น 1 ใน 8 ส่วนจากเนื้อที่รวมทั้งหมดของเนื้อที่สำหรับผู้ใช้นี้และเนื้อที่สำหรับจัดเก็บหนังสือ

5. บุคลากร

บุคลากรปฏิบัติงานในห้องสมุดสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาควรมีคุณสมบัติและจำนวนตามความจำเป็นอย่างเพียงพอเพื่อพัฒนาห้องสมุด ดูแลรักษาและให้บริการทรัพยากรสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษา การพิจารณาตำแหน่ง คุณสมบัติ และจำนวนของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดควรคำนึงถึงจำนวนขอบเขตและอัตราการเพิ่มของทรัพยากรสารสนเทศ อัตราการยืม-คืนสื่อต่างๆ ลักษณะของ

กระบวนการทางเทคนิค ชั่วโง่งบริการ เทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาใช้ และลักษณะของบริการที่ต้องการรวมถึงลักษณะของการบริการเฉพาะ ดังนั้นการสรรหาบุคลากรที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจึงมีเกณฑ์ดังนี้

1) ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ บุคลากรที่รับผิดชอบงานบริหาร ควรประกอบด้วยผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่าย สำหรับคุณสมบัติของผู้บริหาร ตำแหน่งผู้อำนวยการควรมีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโท มีความรู้พื้นฐานทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ และมีประสบการณ์ในการบริหารงานไม่น้อยกว่า 5 ปี สำหรับผู้ปฏิบัติงานในระดับหัวหน้าฝ่ายควรมีวุฒิต่ำกว่าปริญญาโท และมีพื้นความรู้ในสาขาที่ปฏิบัติงานไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานห้องสมุดอย่างน้อย 2 ปี หรือเป็นผู้ที่มีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานห้องสมุดไม่น้อยกว่า 3 ปี

2) บุคลากรระดับวิชาชีพ ได้แก่ บุคลากรที่รับผิดชอบงานหลักของสถาบัน เช่น งานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ งานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ งานเทคนิค งานบริการ สำหรับคุณสมบัติสำคัญของบุคลากรระดับวิชาชีพควรมีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี มีความชำนาญเฉพาะในงานที่ปฏิบัติอยู่ มีโอกาสได้รับการศึกษา ฝึกอบรม และเข้าร่วมการประชุมสัมมนาทั้งภายในและระหว่างประเทศ รวมทั้งได้รับการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ ไม่ต่ำกว่า 2 ครั้งต่อ 1 ปี เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทั้งทางวิชาการและวิชาชีพระดับสูงอย่างสม่ำเสมอให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ และทันต่อความก้าวหน้าทางวิชาการที่สถาบันระดับอุดมศึกษานั้นๆ ดำเนินการสอน การวิจัยและให้บริการแก่สังคม

สำหรับจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ควรมีจำนวนเพียงพอและเหมาะสม โดยคำนึงถึงจำนวนและขอบเขตของทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดสาขา ชั่วโง่งที่ให้บริการ อัตราการเพิ่มของทรัพยากรสารสนเทศใหม่ อัตราการยืม-คืน และจำนวนบุคลากรผู้ใช้บริการ โดยกำหนดเกณฑ์ตามสูตรดังนี้ จำนวนนักศึกษาทั้งหมดไม่เกิน 10,000 คน ให้ใช้สัดส่วนนักศึกษา 500 คน ต่อบรรณารักษ์ 1 คน ส่วนจำนวนนักศึกษาที่เกินจาก 10,000 คนแรกขึ้นไป ให้ใช้สัดส่วนนักศึกษาทุกๆ 2,000 คน ต่อ บรรณารักษ์ 1 คน จำนวนหนังสือ 150,000 เล่ม ต่อบรรณารักษ์ 1 คน และจำนวนหนังสือที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีทุกๆ 20,000 เล่ม ต่อบรรณารักษ์ 1 คน นอกจากนี้การพัฒนาความรู้ ความสามารถของบุคลากรต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

6. การบริการ

การบริการเป็นงานที่เป็นหัวใจสำคัญของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ห้องสมุดต้องมุ่งส่งเสริมและสนับสนุนให้ความสะดวกแก่ผู้ใช้ทุกประเภท เพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศอย่างรวดเร็วและครบถ้วนตามความต้องการโดยไม่จำกัดเวลาและระยะทาง จัดให้มีบริการยืม-คืน โดยให้ผู้ใช้ได้รับบริการอย่างเสมอภาคตามสิทธิที่ควรได้รับ บริการสืบค้นผ่านระบบเครือข่ายภายใน เครือข่ายอินเทอร์เน็ต และสอนการสืบค้นด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยมีชั่วโง่งให้บริการอย่างเพียงพอและเหมาะสม ส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกัน เพื่อให้มีการใช้

ทรัพยากรสารสนเทศอย่างกว้างขวาง ประหยัดและคุ้มค่า และควรมีการประชาสัมพันธ์การบริการในรูปแบบต่างๆ ทั้งการจัดแสดงนิทรรศการ การจัดทำสิ่งพิมพ์เผยแพร่ การจัดทำเว็บเพจบนโฮมเพจของสถาบัน การปฐมนิเทศแก่นักศึกษา การสอนหรือร่วมสอนการค้นคว้าทรัพยากรสารสนเทศ ตลอดจนช่วยค้นคว้าและให้คำปรึกษาทางวิชาการ นอกจากนี้ห้องสมุดต้องมีการพัฒนาคุณภาพการบริการด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

จากสาระสำคัญดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า แนวปฏิบัติในการพัฒนาห้องสมุดให้ได้ตามมาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษานั้นประกอบด้วยปัจจัยหลายประการแต่ปัจจัยหนึ่งที่เป็นตัวชี้วัดสำคัญก็คือ ผู้ใช้จะสามารถใช้ประโยชน์จากบริการสารสนเทศในรูปแบบต่างๆ ที่ห้องสมุดได้จัดเตรียมไว้เพื่อรองรับและตอบสนองความต้องการมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้อย่างเหมาะสมเพียงใด อีกทั้งผู้ใช้ประสบปัญหาหรือข้อขัดข้องต่อการใช้บริการสารสนเทศที่มีอยู่ในด้านต่างๆ หรือไม่ สิ่งเหล่านี้จะเป็นปัจจัยที่ใช้เป็นแนวปฏิบัติในการพัฒนาห้องสมุดให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อก้าวสู่ความเป็นมาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่เป็นดัชนีชี้วัดสำคัญในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันระดับอุดมศึกษาอีกด้วย

ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดระดับอุดมศึกษา

ความหมาย

คำว่าทรัพยากรสารสนเทศ (Information materials) มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สมาคมห้องสมุดอเมริกัน (ALA Glossary of library and information science. 1983: 177) ให้ความหมายของ Library materials ว่า หมายถึง วัสดุต่างๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพมีเนื้อหาสาระสำคัญและรูปแบบต่างๆ ที่ได้มาโดยบรรณารักษ์และประกอบรวมกันเป็นมวลทรัพยากรห้องสมุด ออกแบบมาเพื่อการอ่าน การดู หรือการฟัง เป็นความรู้ที่ได้จากการศึกษา ประสพการณ์ และนำเสนอในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546: 1,182) ให้ความหมายของทรัพยากรสารสนเทศ หมายถึง ข่าวสารข้อมูลซึ่งอยู่ในรูปวัตถุต่างๆ ที่มีคุณค่าและประโยชน์ในการให้ความรู้แก่ผู้รับ

ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์ (2540: 1) ให้ความหมายของทรัพยากรสารสนเทศ หมายถึง วัสดุเพื่อการศึกษาและค้นคว้าวิจัยในห้องสมุด เช่น หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ เอกสาร จุลสาร เป็นต้น รวมทั้งโสตทัศนวัสดุต่างๆ ด้วย

อุทัย ทุติยะโพธิ (2541: 2-4) ให้ความหมายของทรัพยากรสารสนเทศ หมายถึง บรรดาวัสดุที่บันทึกข้อมูล ข่าวสาร วิชาความรู้ ความคิดประสพการณ์ที่เกิดจากปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่แสดงออกให้ปรากฏโดยใช้ภาษาสัญลักษณ์ ภาพ รหัส และอื่นๆ ที่สามารถสัมผัสได้ ทรัพยากรสารสนเทศเป็นบ่อเกิดแห่งปัญญามีความสำคัญต่อบุคคล ต่อสังคม และต่อบริการสารสนเทศ โดยมีสื่อประเภทต่างๆ ที่มีอยู่ในสถาบันบริการสารสนเทศทั้งที่เป็นสิ่งตีพิมพ์ และไม่ใช้

สิ่งตีพิมพ์ ได้แก่ หนังสือ วารสาร จุลสาร ต้นฉบับตัวเขียน สิ่งพิมพ์รัฐบาล รายงานการประชุมเป็นต้น สิ่งไม่ตีพิมพ์ ได้แก่ โสตทัศนวัสดุประเภทต่างๆ เช่น ภาพยนตร์ เทปบันทึก วัสดุบันทึกเสียง สไลด์ फिल्मสตริป แผ่นใส และรูปภาพ เป็นต้น

จากความหมายของคำว่าทรัพยากรสารสนเทศดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ทรัพยากรสารสนเทศ หมายถึง วัสดุหรือสื่อรูปแบบต่างๆ ที่ได้บันทึกและได้ถ่ายทอดความรู้เรื่องราว ข้อมูล ข่าวสาร จินตนาการ ความรู้ ความคิด ความรู้สึก และประสบการณ์ของมนุษย์โดยแสดงออกด้วยการนำเสนอเป็นตัวอักษร ภาษา ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว สัญลักษณ์ รหัส และเสียง เป็นต้น เพื่อเผยแพร่ข้อมูลต่างๆ ดังกล่าวที่ปรากฏให้เห็นได้ยินหรือสัมผัส โดยวิธีการใดวิธีการหนึ่งไปสู่บุคคล กลุ่มบุคคล ตลอดจนมวลชน ซึ่งวัสดุหรือสื่อรูปแบบดังกล่าวนี้มีทั้งที่เป็นวัสดุตีพิมพ์ และวัสดุไม่ตีพิมพ์

ความสำคัญของทรัพยากรสารสนเทศ

ทรัพยากรสารสนเทศเป็นสื่อความรู้ที่มีความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษา ค้นคว้าและการเสริมสร้างภูมิปัญญาของมวลมนุษยชาติ สามารถสรุปได้ดังนี้ (คณาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์. 2546: 10)

1. เป็นมรดกทางปัญญาของมวลมนุษยชาติที่ได้สืบทอดกันมาเป็นระยะเวลาช้านาน เป็นรากฐานสำคัญที่บ่งบอกถึงกระบวนการสร้างสรรค์วัฒนธรรม อารยธรรม และสังคมของโลกชนรุ่นหลังได้ใช้ประโยชน์จากสารสนเทศเหล่านี้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม
2. ช่วยแก้ปัญหาและตัดสินใจได้ถูกต้อง เนื่องจากได้ประมวลข้อมูลและข่าวสารมาประกอบการตัดสินใจและแก้ปัญหา
3. ใช้สารสนเทศขจัดความไม่รู้ และนำมาซึ่งความเจริญทางสติปัญญาและจิตใจ
4. ก่อให้เกิดความจรรโลงใจ สร้างความเพลิดเพลินในงานทางศิลปะ การรู้จักควบคุมอารมณ์ การมีสติ และก่อให้เกิดประสบการณ์ทั้งปวงจากสารสนเทศเก่าแก่ต่างๆ
5. ช่วยเหลือในด้านการเรียนการสอน เป็นประโยชน์ต่อผู้สอนในการเตรียมการเรียนการสอนเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองให้กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น
6. ในด้านการวิจัย ช่วยผู้วิจัยในการแสวงหาความรู้พื้นฐานในเรื่องที่ต้องการวิจัย การค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องการศึกษา วิธีดำเนินการวิจัยตลอดจนสถิติที่ใช้ในการวิจัย ผลการวิจัยสามารถช่วยปรับปรุงงานต่างๆ เป็นพื้นฐานในทางวิจัยเรื่องต่อไป ของนักวิชาการอื่นๆ และนำไปแก้ไขปัญหาด้านต่างๆ ของประเทศได้
7. ช่วยอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม สารสนเทศในห้องสมุดจะช่วยการอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมเป็นไปอย่างถูกต้องและสมบูรณ์ ทรัพยากรสารสนเทศที่เป็นผลผลิตในการนี้จะได้เป็นสารสนเทศสำหรับสาขาศิลปวัฒนธรรมต่อไป

8. ในด้านบริการทางวิชาการแก่ชุมชน สารสนเทศที่ใช้ซึ่งได้จากทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดจะเป็นประโยชน์ในการให้ความรู้ด้านวิชาการต่างๆ ความรู้ที่เป็นข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับชุมชนนั้นๆ ได้แก่ พื้นฐานการศึกษา ภาษาถิ่น ความเป็นอยู่และประเพณี ผู้ที่เกี่ยวข้องจะใช้สารสนเทศนี้ไปใช้ประโยชน์ทำให้การบริการชุมชนได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ

ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ

ทรัพยากรสารสนเทศสามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้ (พวา พันธุ์เมฆา. 2541: 20-25)

1. วัสดุตีพิมพ์ แบ่งออกเป็น

1.1 หนังสือ (Books) เป็นวัสดุสารสนเทศที่ตีพิมพ์เป็นตัวอักษร บอกกล่าวถึงเรื่องราวเหตุการณ์ วิชาความรู้ต่างๆ ไว้ อาจแบ่งเป็นพวกย่อยๆ ได้คือ

หนังสือสารคดี (Nonfiction book) ซึ่งครอบคลุมถึง

หนังสือตำราวิชาการ เป็นหนังสือที่เขียนขึ้นตามหลักสูตรในสถาบันการศึกษา ระดับต่างๆ ซึ่งมีเนื้อหาทางวิชาการในสาขาวิชาต่างๆ หรืออาจจะเขียนเจาะเฉพาะหัวข้อใหญ่ๆ หัวข้อใดข้อหนึ่ง

หนังสืออ่านประกอบ เป็นหนังสือที่เขียนขึ้นเพื่อใช้อ่านประกอบในรายวิชาต่างๆ นอกเหนือจากหนังสือเรียนที่กำหนดไว้ โดยอาจจะมีเนื้อหาละเอียดขึ้น เพื่อให้ผู้ที่สนใจค้นคว้าให้ลึกซึ้งได้ใช้อ่านประกอบเพิ่มพูนความรู้ของตน

หนังสือความรู้ทั่วไป เป็นหนังสือที่ผู้เขียนต่างๆ ค้นคว้าเรียบเรียงขึ้นตามที่สนใจไม่ได้หวังให้เป็นตำราสำหรับวิชาหนึ่งวิชาใด แต่เป็นการเสนอความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

หนังสืออ้างอิง เป็นหนังสือที่มีการรวบรวมความรู้หลากหลายสาขาไว้ด้วยกัน โดยผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละสาขา มุ่งให้ข้อเท็จจริงและเรื่องราวต่างๆ อย่างกะทัดรัด ใช้อ่านเพียงตอนใดตอนหนึ่งเพื่อตอบปัญหาหรือข้อสงสัยต่างๆ เท่านั้น เช่น สารานุกรม พจนานุกรม หนังสือคู่มือ นามานุกรม เป็นต้น

ปริญญานิพนธ์หรือวิทยานิพนธ์ เป็นบทนิพนธ์ที่เรียบเรียงขึ้นประกอบในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เนื้อหาเป็นผลการศึกษาค้นคว้าอย่างมีระบบในเรื่องที่ผู้เรียนมีความสนใจ ส่วนใหญ่จะเป็นพิสูจน์ข้อสมมุติฐานทางวิชาการในเรื่องต่างๆ หรือเป็นการพิสูจน์ทฤษฎีที่มีผู้กล่าวอ้างไว้ หรือเป็นการค้นพบสิ่งใหม่ในความรู้สาขาต่างๆ

คู่มือสถานศึกษา เป็นหนังสือที่สถาบันการศึกษาต่างๆ จัดทำขึ้นเพื่อบอกรายละเอียดเกี่ยวกับสถาบันนั้นๆ นับแต่ประวัติ คณะวิชาที่เปิดสอน รายนามคณาจารย์หลักสูตร รายวิชาต่างๆ ระเบียบการเข้าศึกษา ค่าธรรมเนียมต่างๆ

สิ่งพิมพ์รัฐบาล เป็นหนังสือ เอกสารที่ผลิตโดยหน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจ อาจเป็นรายงานกิจการประจำปีของหน่วยงาน อาจเป็นรายงานการประชุมทางวิชาการที่หน่วยงาน

นั้นจัดขึ้น อาจเป็นสถิติข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับหน่วยงานนั้นๆ หรืออาจเป็นเอกสารเผยแพร่เชิงวิชาการในเรื่องที่หน่วยงานนั้นเชี่ยวชาญ

หนังสือบันเทิงคดี (Fiction books) เป็นหนังสือที่เขียนขึ้นจากจินตนาการมุ่งให้ความบันเทิงเป็นสำคัญ ส่วนใหญ่เป็นหนังสือภาพหรือเป็นเรื่องสั้นๆ เขียนเพื่อสอนจริยธรรมแก่เด็ก หรือให้ความรู้ที่เด็กควรรู้แบ่งเป็น หนังสือนวนิยาย หนังสือรวมเรื่องสั้น และหนังสือสำหรับเด็ก / เยาวชน

1.2 สิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง (Serials) หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่ออกต่อเนื่องกันตามเวลาที่กำหนดไว้ แบ่งเป็น

หนังสือพิมพ์ (Newspaper) เป็นสิ่งพิมพ์ที่เสนอข่าวความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ปัจจุบัน โดยออกประจำวันหรืออาจจะออกเป็นราย 3 วัน ราย 7 วัน ราย 10 วัน หรือ ราย 15 วัน ตามความเหมาะสม

วารสารและนิตยสาร (Journals and magazines) เป็นสิ่งพิมพ์ที่มีกำหนดการออกตามวาระเช่น รายปักษ์ รายสัปดาห์ รายเดือน มีเนื้อหาทันสมัย ทันเหตุการณ์ โดยทั่วไปถ้าเป็นชื่อวารสารมักจะเน้นทางด้านวิชาการสารคดี ส่วนถ้าเป็นชื่อนิตยสารก็จะเน้นทางบันเทิงหรือเรื่องที่เป็นสาระเบาสบาย

หนังสือรายปี (Yearbooks) เป็นสิ่งพิมพ์ที่ออกต่อเนื่องกันเป็นรายปี เช่น รายงานประจำปี รายงานการประชุมสามัญประจำปี สิ่งพิมพ์พวกนี้ห้องสมุดหลายแห่งจะจัดรวมไว้กับหนังสือ

1.3 จุลสาร (Pamphlet) เป็นสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหานั้นๆ มีความหนาไม่มาก โดยประมาณคือ 60 หน้า แต่ถ้าจะหนากว่านี้เล็กน้อย ให้ความรู้สั้นๆ หรือความรู้เฉพาะเรื่อง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทันที หรือนำไปอ้างอิงได้เป็นปัจจุบัน

1.4 กฤตภาค (Clippings) คือ ข่าว หรือ บทความ หรือ รูปภาพ ที่ตัดมาจากหนังสือพิมพ์หรือวารสารแล้วปะไว้บนกระดาษ มีการให้หัวเรื่องและระบุแหล่งที่มาซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า

2. วัสดุไมตรีพิมพ์ แบ่งออกเป็น

2.1 สื่อทัศนวัสดุ เป็นสื่อทัศนวัสดุที่ให้ทั้งภาพและเสียงจะเป็นวัสดุที่มีความสำคัญและมีรูปแบบหลากหลาย ได้แก่ แผ่นเสียง แถบบันทึกเสียง หรือเทปบันทึกเสียง รูปภาพ แผ่นที่ภาพเลื่อน หรือฟิล์มสตริป ภาพนิ่ง หรือสไลด์ ภาพแผ่นใส หุ่นจำลอง ของจริง ของตัวอย่าง ไมโครฟิล์ม ไมโครฟิช วิดิทัศน์ เป็นต้น

2.2 วัสดุอิเล็กทรอนิกส์ เป็นวัสดุสารสนเทศที่เก็บสารสนเทศไว้โดยการแปลงสารสนเทศเป็นสัญญาณอิเล็กทรอนิกส์ เวลาใช้ต้องมีเครื่องมือแปลงสัญญาณอิเล็กทรอนิกส์กลับคืนเป็นภาพและเสียง เช่น แผ่นดิสก์ ซีดีรอม แผ่นวิดิทัศน์ แผ่นวิดิทัศน์ระบบดิจิตอล หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และฐานข้อมูลในรูปแบบต่างๆ เป็นต้น

การเลือกใช้ทรัพยากรสารสนเทศ

ในยุคของข้อมูลข่าวสารซึ่งมีหลายรูปแบบ การเลือกใช้ทรัพยากรสารสนเทศได้อย่างเหมาะสมจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้อย่างมาก โดยหลักการผู้ใช้สามารถเลือกพิจารณาให้ตรงกับวัตถุประสงค์ได้ดังนี้ (มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์. 2547: ออนไลน์)

1. มีความสอดคล้องกับเนื้อหาสารสนเทศที่ต้องการ เช่น ถ้าต้องการสารสนเทศเฉพาะวิชา ควรเลือกใช้ทรัพยากรสารสนเทศประเภทหนังสืออ้างอิง ตำราและวารสารวิชาการ มากกว่าประเภทหนังสือทั่วไปและนิตยสาร หากต้องการสารสนเทศที่แสดงความสัมพันธ์ของเรื่องราวอย่างชัดเจน ควรเลือกใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่เป็นภาพเคลื่อนไหว เช่น วิดิทัศน์ วีซีดี ดีวีดี เป็นต้น หากต้องการฟังการบรรยาย เพลง ดนตรี ควรเลือกใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่มีบันทึกเสียง เช่น เทป ซีดี หรือ วีซีดี เป็นต้น

2. การพิจารณาความน่าเชื่อถือในตัวทรัพยากร ผู้เรียนจะต้องพิจารณาจากชื่อเสียง ประสิทธิภาพหรือคุณวุฒิของผู้แต่ง สำนักพิมพ์หรือผู้ผลิตทรัพยากรสารสนเทศด้วย เช่น หนังสืออ้างอิงจะมีความน่าเชื่อถือมากกว่าหนังสือทั่วไป เพราะเขียนและรวบรวมโดยผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชา

3. ความสะดวกในการใช้งาน ทรัพยากรประเภทดีพิมพ์จะสามารถนำมาใช้งานได้ง่ายกว่าทรัพยากรประเภทไมดีพิมพ์หรือทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์ เพราะสามารถใช้งานได้ทันทีที่ไม่จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ในการแสดงผลเหมือนกับทรัพยากรประเภทไมดีพิมพ์ หรือทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์

4. ความทันสมัยของเนื้อหา เช่น หากผู้เรียนต้องการสารสนเทศที่ทันต่อเหตุการณ์สมควรเลือกพิจารณาสารสนเทศที่ได้จากทรัพยากรประเภทอินเทอร์เน็ต เพราะมีการเปลี่ยนแปลงทำให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลาหรือเลือกใช้ทรัพยากรดีพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์ที่มีการให้ข้อมูลที่กำลังเป็นที่น่าสนใจและได้รับความสนใจในปัจจุบัน

บริการในห้องสมุดระดับอุดมศึกษา

บริการสารสนเทศที่ห้องสมุดระดับอุดมศึกษาควรจัดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการและให้ผู้ใช้ได้เลือกใช้ตามความต้องการ มีทั้งบริการพื้นฐานและบริการพิเศษแต่บริการที่ห้องสมุดส่วนใหญ่นิยมจัดไว้นั้นมีดังนี้ (สุจิน บุตรดีสุวรรณ. 2538: 27-29)

1. บริการยืมหรือบริการให้ยืม (Circulation Service) หมายถึง การให้ใช้ให้ยืมหนังสือและวัสดุห้องสมุดบางประเภทที่ห้องสมุดกำหนดไว้ให้ยืมได้ บริการนี้เป็นบริการพื้นฐานที่ห้องสมุดทุกแห่งจะต้องจัดบริการไว้ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ห้องสมุดที่ต้องการนำหนังสือไปใช้นอกห้องสมุดตามเวลาที่กำหนดให้ยืม โดยห้องสมุดจะกำหนดระเบียบการยืม-ส่ง และทำหลักฐานการยืมไว้

2. บริการหนังสือจอง (Reserved book service) บางแห่งเรียกว่าหนังสือสำรอง หรือ บริการหนังสือสงวน เป็นบริการจัดหนังสือและวัสดุการอ่านอื่นๆ ที่มีจำนวนน้อยแต่มีผู้ต้องการใช้มาก แยกไว้ต่างหากจากหนังสือทั่วไป กำหนดระเบียบการใช้ให้แตกต่างจากการใช้หนังสือทั่วไป โดยจำกัดจำนวนเล่มที่ให้อ่าน ระยะเวลาการยืมและลำดับก่อนหลังในการติดต่อขอยืม เพื่อให้มีการหมุนเวียนใช้กันได้อย่างทั่วถึงและยุติธรรม กำหนดค่าปรับหนังสือจองที่เกินกำหนดให้สูงกว่าค่าปรับหนังสือทั่วไป

3. บริการอ้างอิงและสารสนเทศ (Reference and information service) เป็นบริการที่ช่วยเหลือให้คำตอบในเรื่องทั่วไปและช่วยในการค้นคว้าเป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่มรวมทั้งมีระบบการจัดเก็บ และรวบรวมข่าวสาร ความรู้ต่างๆ ตลอดจนจัดทำคู่มือที่ให้ความสะดวกเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ห้องสมุด

4. บริการด้านบรรณานุกรม (Bibliographical service) ได้แก่ การรวบรวมรายชื่อหนังสือ วัสดุการอ่านอื่นๆ อย่างมีแบบแผนตามชนิดของสิ่งพิมพ์นั้นๆ โดยให้รายละเอียดทางบรรณานุกรมเพียงพอสำหรับให้ผู้ใช้สามารถติดตามต้นฉบับได้ทันที

5. บริการจัดทำสาระสังเขป (Abstracting service) คือ การย่อเรื่องของหนังสือ สิ่งพิมพ์ หรือวัสดุสารสนเทศอื่นๆ พร้อมทั้งให้รายละเอียดทางบรรณานุกรม

6. บริการจัดทำดัชนี (Indexing service) จุดมุ่งหมายในการจัดทำดัชนี คือ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ห้องสมุดให้ค้นหาบทความ หรือเรื่องที่ตนต้องการได้อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพราะดัชนีจะให้รายละเอียดเกี่ยวกับ ชื่อคน ชื่อสถานที่ คำศัพท์ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง หัวเรื่อง หรือ รายการอื่นๆ ที่มีความสำคัญอยู่ที่ใด ในเล่มใด ส่วนใด หน้าใดของหนังสือ วารสารและวัสดุอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการค้นเนื้อหารายละเอียดจากวัสดุห้องสมุด เช่น ดัชนีหนังสือ ดัชนีวารสาร ดัชนีหนังสือ-พิมพ์ เป็นต้น

7. บริการแนะแนวการอ่าน (Reader advisory service) เป็นบริการที่สำคัญที่ห้องสมุดจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการอ่านและพัฒนานิสัยรักการอ่าน ทั้งเป็นการชักจูงให้นิสิตเข้าห้องสมุด และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ การแนะแนวการอ่านนี้อาจจะกระทำแก่ผู้ใช้เป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มโดยหอสมุดจะต้องทราบความสนใจ ความต้องการ รสนิยม และความสามารถในการอ่านของผู้ใช้เสียก่อน การให้บริการนี้จะรวบรวมรายชื่อหนังสือที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงสิ่งต่างๆ นอกจากนี้ห้องสมุดยังอาจจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม บริการแนะแนว การอ่านได้อีกหลายวิธีอีกด้วย

8. บริการแปล (Translation service) เนื่องจากห้องสมุดได้จัดหาหนังสือ และเอกสารเป็นภาษาต่างๆ หลายภาษาไว้เพื่อบริการในการศึกษาหาความรู้ และช่วยในการค้นคว้าวิจัยในบางครั้ง ภาษาต่างประเทศก็เป็นอุปสรรคในการถ่ายทอดข้อสนเทศ โดยเฉพาะศัพท์เฉพาะทางด้านวิชาการสาขาต่างๆ ดังนั้น ห้องสมุดจึงจำเป็นต้องจัดบริการแปลไว้ บริการนี้จะมีเฉพาะในบางห้องสมุดเท่านั้น

9. บริการสอนการใช้ห้องสมุด (Library instruction service) มุ่งให้ผู้ใช้บริการสามารถใช้ห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักการใช้ห้องสมุดได้อย่างกว้างขวาง ใช้ทรัพยากรห้องสมุดได้อย่างเต็มที่และคุ้มค่า สามารถค้นหาข้อมูลที่ต้องการได้ด้วยตนเอง

10. บริการยืมระหว่างห้องสมุด (Interlibrary loan) การบริการระหว่างห้องสมุด เป็นความร่วมมือระหว่างห้องสมุดต่างๆ โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ อำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ให้เข้าถึงแหล่งความรู้ที่มีอยู่ในห้องสมุดอื่น โดยบางห้องสมุดจะจัดบริการหนังสือ หรือวัสดุห้องสมุดที่ไม่มีในห้องสมุดของตนจากห้องสมุดแห่งอื่น

11. บริการถ่ายเอกสาร (Photocopying service) เป็นบริการที่จำเป็นสำหรับห้องสมุด เพราะช่วยประหยัดเวลาในการคัดลอกในกรณีที่ห้องสมุดไม่อนุญาตให้นำหนังสือบางเล่มออกจากห้องสมุดเพื่อป้องกันการฉีก กรีดสิ่งพิมพ์ การถ่ายเอกสารสามารถให้รายละเอียดต่างๆ ได้เกือบครบถ้วนเช่นเดียวกับต้นฉบับเดิม

12. บริการจัดทำคู่มือการใช้ห้องสมุด (Handbook or guide to the library) คู่มือการใช้ห้องสมุด อาจจัดทำเป็นรูปเล่มหนังสือหรือจุลสาร คู่มือมีเนื้อหาประกอบด้วยเวลาทำงานของห้องสมุด ผู้มีสิทธิใช้ห้องสมุด ประเภทของวัสดุห้องสมุด วิธีใช้บริการยืมและส่งคืน รวมทั้งกำหนดเวลายืมและวิธีการใช้บัตร

13. บริการข่าวสารทันสมัย (Current awareness service) เป็นบริการเพิ่มคุณค่าที่จะช่วยให้ผู้ใช้ห้องสมุดประเภทต่างๆ และศูนย์สารสนเทศได้ทราบข้อเท็จจริง ข่าวสารหรือความก้าวหน้าใหม่ๆ ในวิชาหรือหัวข้อที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ในปัจจุบันห้องสมุดระดับอุดมศึกษายังมีบริการใหม่ๆ ไว้รองรับความต้องการของผู้ใช้ เช่น สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่จัดให้มีบริการอื่นๆ อีก ได้แก่

14. บริการสื่อโสตทัศนและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Media service) เป็นบริการของห้องสมุดที่นำสื่อโสตทัศนและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่จัดหาเอาไว้ให้บริการแก่ผู้ใช้ เพื่อเพิ่มศักยภาพงานบริการสารสนเทศให้หลากหลายและครอบคลุมตรงตามความต้องการของผู้ใช้ และนำเสนอในรูปแบบต่างๆ ผ่านทางภาพและเสียง เช่น วีซีดี ดีวีดี เป็นต้น หรือ ผ่านทางระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งสามารถเชื่อมโยงความรู้ต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง

15. บริการสืบค้นข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศโดยใช้ OPAC (Online public access catalog service) เป็นบริการสืบค้นข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดโดยใช้คอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นระบบสืบค้นข้อมูลรายการทรัพยากรที่มีให้บริการในห้องสมุด เพื่อให้ผู้ใช้ได้ทราบรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับข้อมูลทางบรรณานุกรมของทรัพยากรสารสนเทศก่อนตัดสินใจคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องการ

16. บริการค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต (Internet services) เป็นการบริการอินเทอร์เน็ตเพื่อสืบค้นสารสนเทศหรือศึกษาค้นคว้า โดยใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือใช้สำหรับการสื่อสารสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตเพื่อให้ได้ข้อมูลที่กว้างขวางเป็นคลังแห่งข้อมูลความรู้

17. บริการฐานข้อมูล (Database services) เป็นการจัดบริการฐานข้อมูลต่างๆ ทั้งฐานข้อมูลออฟไลน์และออนไลน์ ในลักษณะของฐานข้อมูลเต็มรูปแบบและฐานข้อมูลบรรณานุกรมสารสนเทศที่ได้จากฐานข้อมูลจะมีความทันสมัยและมีหลากหลายสาขาวิชา ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ อีกทั้งมีคู่มือแนะนำการใช้ฐานข้อมูลต่างๆ เพื่อให้ผู้ใช้สามารถศึกษาได้ด้วย

การศึกษาผู้ใช้

ความหมายของการศึกษาผู้ใช้

ศูนย์วิจัยการศึกษาผู้ใช้ มหาวิทยาลัยเซฟฟิลด์ ประเทศอังกฤษ (Roberts, Norman. 1975: 308-313) ได้ให้ความหมายของการศึกษาผู้ใช่ว่า หมายถึง การศึกษาพฤติกรรมของผู้ใช้และผู้ไม่ใช้สารสนเทศ ซึ่งศึกษาถึงสารสนเทศ ระบบสารสนเทศและบริการการศึกษาดังกล่าวอาจจะศึกษาผู้ใช้ต่างกลุ่มกัน มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาแตกต่างกันแต่ส่วนใหญ่มีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือ เพื่อจัดสารสนเทศให้เหมาะสมกับผู้ใช้

วิลสัน (Wilson. 1981: 37) ได้ให้ความหมายของการศึกษาผู้ใช่ว่า หมายถึง การศึกษาความต้องการสารสนเทศ การใช้สารสนเทศ แหล่งสารสนเทศ ความพึงพอใจการแลกเปลี่ยนสารสนเทศตลอดจนการถ่ายทอดสารสนเทศ

โพลเวลล์ (Powell. 1997: 454) ได้ให้ความหมายของการศึกษาผู้ใช่ว่า หมายถึง การศึกษาคุณลักษณะของผู้ใช้ห้องสมุดหรือผู้ใช้สารสนเทศ การศึกษาผู้ที่เข้าไปใช้ห้องสมุดเพื่อศึกษาว่าระบบงานที่ห้องสมุดดำเนินการอยู่และผลผลิตหรือบริการจากระบบตอบสนองความต้องการของผู้ใช้หรือไม่ รวมถึงการศึกษาความต้องการสารสนเทศของผู้ใช้ด้วย

เอ็กซอน (Exon. 1978: 352-364) ได้ให้ให้ความหมายของการศึกษาผู้ใช่ว่า หมายถึง ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพฤติกรรมของผู้ใช้ และผู้ไม่ใช้ โดยศึกษาถึงสารสนเทศ ระบบสารสนเทศและบริการ ซึ่งอาจศึกษาจากผู้ใช้ที่ต่างประเภทต่างกลุ่มและมีวัตถุประสงค์ต่างกันแต่มีเป้าหมายหลักคือ มุ่งศึกษาเพื่อการจัดสรรสารสนเทศให้เหมาะสมและตรงกับความต้องการของผู้ใช้ให้มากที่สุด

ประยงค์ศรี พัฒนกิจจำรูญ (2533: 96) ได้ให้ความหมายของการศึกษาผู้ใช่ว่า หมายถึง การศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ใช้ทรัพยากรสารสนเทศทั้งในด้านการใช้ และความต้องการในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ โดยมีเป้าหมายเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนและกำหนดเป็นนโยบาย

สมพร พุทธาพิทักษ์ผล (2545: 134) ได้ให้ความหมายของการศึกษาผู้ใช่ว่า หมายถึง การศึกษาประเภทหนึ่งที่มุ่งรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ใช้และความต้องการสารสนเทศ โดยอาจกำหนดขอบเขตในการศึกษา เช่น การศึกษาผู้ใช้ของสถาบันบริการสารสนเทศแห่งหนึ่ง หรืออาจศึกษาผู้ใช้กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เช่น การศึกษาความต้องการใช้สารสนเทศของอาจารย์และนักวิจัยในสาขาวิชามนุษยศาสตร์ เป็นต้น

จากความหมายของคำว่าการศึกษาผู้ใช้ดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การศึกษาผู้ใช้หมายถึง การศึกษาถึงความต้องการสารสนเทศ พฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศ แหล่งสารสนเทศ การใช้สารสนเทศ ความพึงพอใจ/ไม่พึงพอใจในการใช้สารสนเทศ และการถ่ายทอดสารสนเทศซึ่งมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อการจัดบริการสารสนเทศเป็นอย่างยิ่ง โดยผู้ให้บริการสารสนเทศจะนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานสารสนเทศให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้และมีประสิทธิภาพที่สุด

วัตถุประสงค์ของการศึกษาผู้ใช้

การศึกษาผู้ใช้เป็นแนวทางในการจัดบริการโดยคำนึงถึงความต้องการของผู้ใช้และส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาบุคคลและสังคม ดังนั้นห้องสมุดจึงควรมีการศึกษาผู้ใช้เพื่อประเมินประสิทธิภาพการทำงานของห้องสมุด โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาผู้ใช้ (จิรวรรณ ภักดีบุตร. 2542: 182-186) ดังนี้

1. เพื่อให้ทราบความต้องการที่แท้จริงของผู้ใช้ ลักษณะการใช้ กลุ่มผู้ใช้ และระดับการใช้ ตลอดจนผู้ที่ไม่มาใช้บริการแต่จัดอยู่ในกลุ่มเป้าหมายที่จะใช้บริการสารสนเทศที่จัดให้เพื่อจะได้จัดสารสนเทศและบริการให้ตรงตามความต้องการ
2. เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการสารสนเทศของผู้ใช้ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น ตลอดจนความพึงพอใจของผู้ใช้ ว่าสารสนเทศประเภทใดที่ผู้ใช้ต้องการ บริการสารสนเทศประเภทใดที่ผู้ใช้พอใจหรือไม่พอใจ เพื่อจะได้นำเอาความต้องการ ปัญหาและอุปสรรคไปใช้ปรับปรุงการบริการสารสนเทศในด้านการวางแผน การจัดการ และการจัดสรรทรัพยากรสารสนเทศให้เหมาะสมกับที่ผู้ใช้ต้องการ
3. เพื่อประเมินผลการให้บริการ ทำให้ผู้ให้บริการสารสนเทศรับรู้ว่าการที่จัดนั้นตรงกับที่ผู้ใช้ต้องการหรือไม่ เพื่อที่ผู้ให้บริการจะได้หาทางปรับปรุงแก้ไขต่อไป

วิธีการศึกษาผู้ใช้

สมพร พุทธาพิทักษ์ผล (2546: 62-64) ได้กล่าวว่า การศึกษาผู้ใช้มีความสำคัญต่อผู้ให้บริการสารสนเทศ ซึ่งจำเป็นต้องเข้าใจผู้ใช้และการใช้สารสนเทศ เพื่อประโยชน์ในการจัดระบบและ บริการสารสนเทศที่ดีขึ้น การศึกษาดังกล่าวสามารถทำได้หลายวิธี แต่ละวิธีต่างมีข้อดีและข้อจำกัด จึงจำเป็นต้องเลือกวิธีการศึกษาที่เหมาะสมกับคำถามวิจัยรวมทั้งปัจจัยในด้านองค์การ การให้บริการและการบริหารด้วย การศึกษาผู้ใช้สามารถทำได้หลายวิธี แต่วิธีที่นิยมใช้ในการศึกษามีดังนี้

1. การสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม (Survey questionnaire) เป็นวิธีวิจัยที่ใช้กันแพร่หลายที่สุดในการศึกษาผู้ใช้ เพราะเป็นวิธีที่ยืดหยุ่นใช้ได้ทั้งในการศึกษากลุ่มประชากรขนาดใหญ่หรือขนาดเล็ก แต่ขณะเดียวกันการสร้างเครื่องมือวิจัยหรือแบบสอบถามที่มีคุณภาพมิใช่เรื่องง่าย เพราะต้องมีการออกแบบคิดที่ชัดเจนรวมทั้งการทดสอบเครื่องมือเพื่อปรับปรุงแก้ไขหลายครั้ง การตั้งคำถาม

อาจทำได้ทั้งที่เป็นคำถามปิดหรือเลือกตอบ และคำถามเปิดคือให้ผู้ตอบได้เขียนบรรยายคำตอบอย่างเสรี

2. การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นวิธีที่ใช้กันแพร่หลายเป็นอันดับสอง รองจากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์มีเทคนิคแตกต่างกัน ทั้งที่มีการกำหนดคำถามทั้งหมดไว้อย่างชัดเจนตายตัว เช่นเดียวกับแบบสอบถาม การกำหนดคำถามไว้บางส่วน และการกำหนดแนวคำถามสำคัญล่วงหน้าเพียง 1-2 คำถามและใช้คำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์ในการตั้งคำถามต่อไป นอกจากนี้ยังสามารถเลือกสัมภาษณ์รายบุคคล หรือสัมภาษณ์เป็นหมู่คณะ ทั้งนี้จะใช้เทคนิคใดขึ้นอยู่กับขอบเขตและโครงการวิจัยที่ได้วางไว้ ผู้สัมภาษณ์ที่ดีต้องมีการเตรียมการ อย่างรอบคอบ

3. การสังเกต (Observation) เป็นวิธีการศึกษาผู้ใช้และการใช้สารสนเทศที่แพร่หลายอีกวิธีหนึ่ง การสังเกตมีเทคนิคสำคัญ 2 ประเภท ประเภทแรกคือ การสังเกตที่ผู้สังเกตเข้าไปมีบทบาทในกิจกรรมที่ศึกษาโดยตรง เช่น ผู้สังเกตทำตัวเป็นผู้ใช้ และขอใช้บริการ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบริการสารสนเทศ ประเภทที่สองคือ การสังเกตที่ผู้สังเกตไม่เข้าไปมีบทบาทในกิจกรรมที่ศึกษาคอยติดตามพฤติกรรมหรือกิจกรรมที่ต้องการศึกษาและบันทึกข้อมูลไว้

4. การศึกษาจากสถิติและหลักฐานการใช้บริการ (Use statistics) เป็นวิธีการศึกษาการใช้บริการสารสนเทศในสถาบันบริการสารสนเทศ เพราะส่วนใหญ่จัดเก็บหลักฐานและสถิติการใช้บริการ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการปฏิบัติงาน ตัวอย่างของหลักฐานและสถิติการใช้บริการสารสนเทศที่สำคัญได้แก่ จำนวนการยืม-คืนสื่อการศึกษาจำนวนการขอใช้สื่อที่ไม่ให้ยืม-คืน เช่น วิดีทัศน์ หนังสือหายาก วิทยานิพนธ์ เป็นต้น จำนวนการเข้ามาใช้บริการสารสนเทศผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ จำนวนคำถามที่ผู้ใช้ขอใช้บริการช่วยค้นคว้า จำนวนสื่อการศึกษาที่มีให้บริการ เป็นต้น

5. การศึกษาจากอนุทินหรือสมุดบันทึกของผู้ใช้ (Diary) เป็นวิธีการศึกษาโดยให้ผู้ใช้ที่ถูกศึกษาจดอนุทินหรือสมุดบันทึกการใช้สารสนเทศในการปฏิบัติงานหรือในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ผู้ใช้ต้องจดบันทึกการใช้อย่างสม่ำเสมอและเป็นระบบระเบียบ วิธีนี้เหมาะกับการศึกษากลุ่มผู้ใช้ที่ผู้ใช้ศึกษาไม่สามารถสังเกตหรือสัมภาษณ์ได้อย่างสะดวก แต่จะต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ใช้อย่างมาก มิเช่นนั้นข้อมูลที่ได้อาจคลาดเคลื่อน

6. ใช้วิธีศึกษาหลายวิธีร่วมกัน (Multiple techniques) ในระยะหลังมีการศึกษาจำนวนมาก ใช้วิธีการศึกษามากกว่าหนึ่งวิธี เพื่อช่วยให้สามารถรวบรวมข้อมูลของผู้ใช้ให้ครอบคลุมขึ้น เช่น หากต้องการศึกษาผู้ใช้ในองค์กร อาจเลือกสัมภาษณ์ผู้บริหารเพราะมีจำนวนไม่มาก สามารถได้ข้อมูลที่ลุ่มลึกกว่า ส่วนผู้ใช้ในระดับปฏิบัติการหรือพนักงานที่มีจำนวนมาก อาจเลือกใช้การสำรวจด้วยแบบสอบถาม เพราะสามารถเลือกส่งหรือจัดส่งให้กับพนักงานได้ทุกคนอย่างสะดวกและรวดเร็ว

กระบวนการการศึกษาผู้ใช้ด้วยวิธีการต่างๆ ข้างต้น สามารถทำได้หลายวิธี ในการศึกษาอาจใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่ง หรือศึกษาโดยใช้หลายวิธีการประกอบกันเพื่อให้ได้ผลที่แน่นอนขึ้น

ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะเน้นการศึกษาผู้ใช้วิธีการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา รวมทั้งเหมาะสมกับปัจจัยในด้านองค์การ การให้บริการและการบริหาร

มหาวิทยาลัยธนบุรี

ความเป็นมา

มหาวิทยาลัยธนบุรี เริ่มก่อตั้งจาก “วิทยาลัยเทคโนโลยีธนบุรี” เป็นสถานศึกษาที่ดำเนินการก่อตั้งขึ้นตามแผนพัฒนาการศึกษาด้านช่างอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม ซึ่งเป็นเจตจำนงของท่านอาจารย์ศุภชัย แยมชุตติ ที่เป็นบุคคลสำคัญผู้บุกเบิกวงการอาชีวศึกษาเอกชน ในระยะแรกเริ่มก่อสร้างอาคารบนที่ดิน 50 ไร่ 43 ตารางวา เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก 4 ชั้น 2 หลังเชื่อมต่อกัน มีเนื้อที่ใช้สอยรวมประมาณ 14,000 ตารางวา วิทยาลัยเทคโนโลยีธนบุรีเป็นสถาบันในเครือเทคโนโลยีหมู่บ้านครู เปิดสอนในระดับปริญญาตรี โดยได้รับอนุญาตจากทบวงมหาวิทยาลัยให้จัดตั้งเป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ตามใบอนุญาตเลขที่ 2/2541 ลงวันที่ 27 มีนาคม 2541 โดยมี ดร.นภวรรณ แยมชุตติ เป็นผู้รับใบอนุญาต และนายบัญชา เกิดมณี เป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัย

ต่อมาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2541 คณะผู้บริหารได้พัฒนาอาคารสถานที่ โดยจัดสร้างอาคารวิทยบริการ อาคารอเนกประสงค์และบัณฑิตวิทยาลัย อาคารศูนย์ศิลปวัฒนธรรม สวนสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช พร้อมทั้งขยายพื้นที่เพิ่มเติมเป็น 101 ไร่ เพื่รองรับการเป็นศูนย์กีฬาแห่งความเป็นเลิศ และเมื่อวันที่ 16 มกราคม 2550 ได้รับการปรับเปลี่ยนประเภทและชื่อเป็น “มหาวิทยาลัยธนบุรี” ที่จะมุ่งพัฒนาไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยขนาดกลางในกรุงเทพฯ ที่มีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ร่มรื่น สวยงาม มีบรรยากาศทางวิชาการที่ดี และมีความพร้อมในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและการดำเนินการอื่นๆ ในฐานะมหาวิทยาลัยของชุมชนที่มีความพร้อมด้านบุคลากรที่มีคุณภาพ มีอาคารสถานที่และอุปกรณ์อำนวยความสะดวกอย่างพอเพียง มีระบบการบริหารที่เหมาะสมและยืดหยุ่น พร้อมที่จะปรับเปลี่ยนตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และนักศึกษาดำเนินชีวิตในการเรียนอย่างอบอุ่นและมีความสุข

การจัดการศึกษา

มหาวิทยาลัยธนบุรีเปิดดำเนินการสอนระดับปริญญาตรี 4 คณะ 9 สาขาวิชา โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มวิชา คือ 1) กลุ่มสาขาวิชาทางสังคมศาสตร์ ได้แก่ สาขาวิชาการจัดการ สาขาวิชาการตลาด สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ และสาขาวิชาการบัญชี 2) กลุ่มสาขาวิชาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้แก่ สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ สาขาวิศวกรรม เครื่องกล สาขาวิศวกรรมไฟฟ้า และสาขาวิศวกรรมอุตสาหการ ส่วนระดับปริญญาโทเปิดสอน 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (MBA) หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (MSIT) ซึ่งทุกหลักสูตรและทุกสาขาวิชาได้ผ่านการปรับปรุงทุกๆ 4 ปี เพื่อให้ทุกวิชามีความทันสมัย สอดคล้องกับการ

เปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและการบริหารสมัยใหม่ ทั้งนี้มีคณะกรรมการกำกับมาตรฐานซึ่งมาจากสถาบันของรัฐบาลเพื่อดูแลและกำกับการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษา นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ให้การรับรองหลักสูตรทุกหลักสูตร โดยผู้สำเร็จการศึกษาจาก “มหาวิทยาลัยธนบุรี” มีศักดิ์และสิทธิ์เทียบเท่ากับผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันของรัฐทุกประการ

มหาวิทยาลัยธนบุรีมีการจัดการศึกษาเป็นระบบทวิภาค โดยแบ่งเวลาการศึกษาในหนึ่งปี การศึกษาแบ่งภาคออกเป็น 3 ภาคการเรียน คือ ภาคต้นและภาคปลาย ซึ่งมีช่วงเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ และภาคการศึกษาฤดูร้อน มีเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า 9 สัปดาห์ โดยมีชั่วโมงในแต่ละรายวิชาเท่ากับชั่วโมงเรียนในภาคการศึกษาปกติ และจำแนกนักศึกษาตามสถานภาพ การศึกษาได้ 2 กลุ่ม คือ (1) นักศึกษาภาคปกติ เป็นนักศึกษาประเภทที่มาเรียนในวันและเวลาราชการ (2) นักศึกษาภาคสมทบ เป็นนักศึกษาประเภทที่มาเรียน ในวันและเวลานอกราชการ (มหาวิทยาลัยธนบุรี. 2550: 1)

สำนักหอสมุดและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธนบุรี

ประวัติ

สำนักหอสมุดและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธนบุรี ตั้งอยู่ที่ 29 ซอยเพชรเกษม 110 แขวง หนองค้างพลู เขตหนองแขม กรุงเทพฯ 10160 เปิดดำเนินการพร้อมกับวิทยาลัยเทคโนโลยีธนบุรี ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2541 เดิมตั้งอยู่ที่อาคารแย้มซุติ ชั้น 2 ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงกับสำนักวิชาการมีหัวหน้าห้องสมุดเป็นผู้รับผิดชอบ ต่อมาเมื่อปีพ.ศ. 2546 ได้ก่อสร้างอาคารใหม่ ชื่อว่าอาคารวิทยบริการ เป็นอาคารเอกเทศ 2 ชั้นและได้ย้ายสำนักหอสมุดจากอาคารเดิมไปยังอาคารใหม่ในปีพ.ศ. 2548 และได้เปลี่ยนชื่อจากเดิมเป็น “สำนักหอสมุดและสารสนเทศ” โดยมีพื้นที่ทั้งหมด 1,627 ตารางเมตร แบ่งเป็น 2 ชั้น ภายในอาคารติดตั้งเครื่องปรับอากาศทุกห้อง ชั้นบนเป็นห้องสืบค้นอินเทอร์เน็ตจำนวน 2 ห้อง ห้องวารสารและหนังสือพิมพ์ 1 ห้อง มีจำนวนที่นั่งอ่านประมาณ 50 ที่นั่ง ชั้นล่างเป็นห้องสมุดจำนวนที่นั่งอ่านประมาณ 450 ที่นั่ง แบ่งออกเป็นพื้นที่ให้บริการยืม-คืน พื้นที่สำหรับจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศ พื้นที่สำหรับสืบค้นโอแพ็ค และพื้นที่สำหรับปฏิบัติงานของบุคลากร

การบริหารงาน

ปรัชญา : แหล่งรวมความรู้ คู่คุณธรรม น้อมนำบริการ

วิสัยทัศน์ : สำนักหอสมุดและสารสนเทศ เป็นศูนย์บริการทรัพยากรสารสนเทศที่มุ่งเน้นด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสังคมศาสตร์ อันเป็นแหล่งบริการทางวิชาการในการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอน การศึกษาค้นคว้าและการวิจัย ตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย

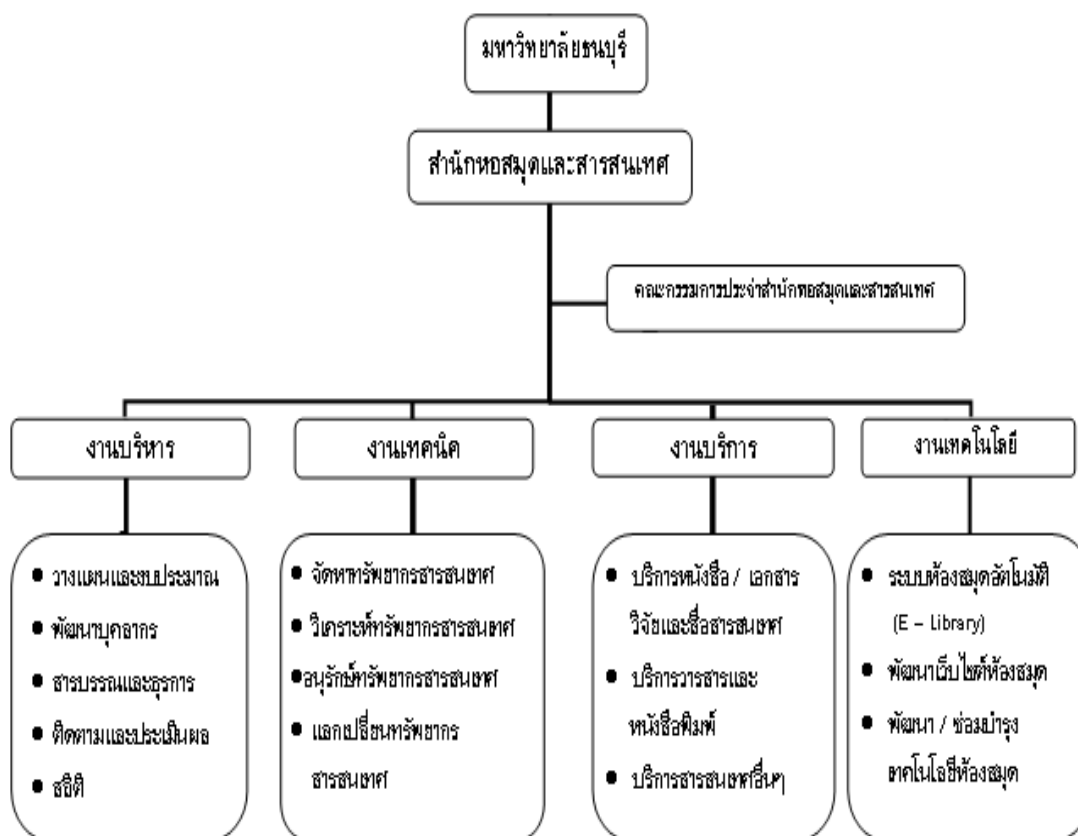
พันธกิจ : สำนักหอสมุดและสารสนเทศ สนับสนุนภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยด้านการเรียนการสอน การศึกษาค้นคว้าวิจัย การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่น และเป็นแหล่งรวมความรู้และเป็นศูนย์รวมของทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภท โดยให้บริการแก่บุคลากรของมหาวิทยาลัยและบริการแก่สังคมด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมทั้งสร้างเครือข่ายความร่วมมือและการเชื่อมโยงระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ

วัตถุประสงค์ :

1. พัฒนาระบบการบริหารและการดำเนินงานของสำนักหอสมุดให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย
2. สร้างแหล่งรวมความรู้และเป็นศูนย์รวมของทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภท
3. ให้บริการทรัพยากรสารสนเทศแก่บุคลากรของมหาวิทยาลัยและการบริการแก่สังคมด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย
4. สนับสนุนภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยด้านการเรียนการสอน การศึกษาค้นคว้าวิจัย การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่น
5. สร้างเครือข่ายความร่วมมือและการเชื่อมโยงระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ

การแบ่งส่วนงาน :

สำนักหอสมุดและสารสนเทศ เป็นหน่วยงานส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการของมหาวิทยาลัย โดยมีบุคลากรดำเนินงานทั้งหมด 6 คน และมีการแบ่งส่วนงานออกเป็น 4 งาน ได้แก่ งานบริหาร งานเทคนิค งานบริการ และงานเทคโนโลยี ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดและสารสนเทศ ทำหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อการบริหารงานและการดำเนินงานของสำนักฯ โดยมีคณะกรรมการประจำสำนักหอสมุดและสารสนเทศเป็นที่ปรึกษา ดังแผนภูมิโครงสร้างการแบ่งส่วนงานและขอบข่ายงานของสำนักหอสมุดและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธนบุรี (มหาวิทยาลัยธนบุรี. สำนักหอสมุดและสารสนเทศ. 2551: 2-8)

ภาพประกอบ 2 แผนภูมิโครงสร้างการแบ่งส่วนงานและขอบข่ายงานของสำนักหอสมุดและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธนบุรี

ขอบเขตงาน

ขอบเขตและการะงานในสำนักหอสมุดและสารสนเทศมีดังนี้

1. งานบริหาร

1.1 วางแผนและงบประมาณ ดำเนินการด้านนโยบายและการจัดแผนการพัฒนาโครงการต่างๆ และดำเนินการด้านการเงิน งบประมาณในสำนักหอสมุดและสารสนเทศ

1.2 พัฒนาบุคลากร คัดเลือก แต่งตั้ง ปรับเปลี่ยนตำแหน่ง โอนย้ายบุคลากรในสำนักหอสมุดและสารสนเทศ และการจัดส่งบุคลากรไปประชุม ฝึกอบรม สัมมนา และดูงานต่างๆ

1.3 สารบรรณและธุรการ การดำเนินงานเอกสารต่างๆ ภายในและภายนอกสำนักหอสมุดและสารสนเทศ การจัดทำรายงานผลการดำเนินการประจำปี การจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR)

1.4 ติดตามและประเมินผล การสำรวจและประมวลผลความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ รวมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลและงานสถิติต่างๆ

2. งานเทคนิค

2.1 จัดหาทรัพยากรสารสนเทศ การดำเนินการคัดเลือกและจัดหาทรัพยากร

สารสนเทศทุกประเภท โดยประสานงานกับคณาจารย์ การลงทะเบียนทรัพยากรสารสนเทศ บันทึก
รายงานในฐานข้อมูลห้องสมุดอัตโนมัติ

2.2 วิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ วิเคราะห์หมวดหมู่ กำหนดหัวเรื่องและรหัสให้

แก่ทรัพยากรสารสนเทศ บันทึกและปรับปรุงรายการทรัพยากรในฐานข้อมูลห้องสมุดอัตโนมัติ
จัดเตรียมทรัพยากรสารสนเทศเพื่อออกให้บริการ การจัดนิทรรศการทรัพยากรใหม่ และการ
เผยแพร่สารสนเทศบนเว็บไซต์

2.3 อนุรักษ์ทรัพยากรสารสนเทศ การดูแลรักษาสภาพหนังสือใหม่ ซ่อมแซม บำรุง

รักษาสภาพหนังสือชำรุด การเข้าเล่มวิทยานิพนธ์และวารสาร

2.4 แลกเปลี่ยนทรัพยากรสารสนเทศ การขอรับบริจาคและแลกเปลี่ยนทรัพยากร

สารสนเทศ การคัดเลือกและจำหน่ายทรัพยากรสารสนเทศ

3. งานบริการ

3.1 บริการหนังสือ วารสารและสื่อโสตทัศน์ การให้บริการยืม-คืน และจองทรัพยากร

สารสนเทศ การสมัครสมาชิก การควบคุมการเข้าออกห้องสมุด บริการตู้ฝากของ และการจัดชั้น
ทรัพยากรสารสนเทศ

3.2 บริการวารสารและหนังสือพิมพ์ การบริการยืม-คืนวารสารและหนังสือพิมพ์ฉบับ

ปัจจุบันและฉบับย้อนหลัง งานจัดชั้นวารสารและหนังสือพิมพ์ การจัดนิทรรศการและการประชา-
สัมพันธ์สำนักหอสมุดและสารสนเทศ

3.3 บริการสารสนเทศอื่นๆ ได้แก่ งานบริการห้องอินเทอร์เน็ต บริการช่วยค้นคว้า

ฐานข้อมูลห้องสมุดอัตโนมัติ บริการสืบค้นข้อมูลอินเทอร์เน็ต บริการสารสนเทศในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ บริการพิมพ์ข้อมูลจากแผ่นดิสก์และจากการสืบค้น บริการยืมระหว่างห้องสมุดและให้การ-
ศึกษาแก่ผู้ใช้

4. งานเทคโนโลยี

4.1 ดูแลและบริหารงานระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ประสานงานกับบริษัทเพื่อจัดการ

ระบบฐานข้อมูลห้องสมุดอัตโนมัติ และการจัดทำสถิติงานเทคโนโลยี

4.2 พัฒนาและซ่อมบำรุงเทคโนโลยีสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศและ

การปรับปรุงแก้ไขเว็บไซต์สำนักหอสมุดและสารสนเทศให้ทันสมัย

บริการห้องสมุด

สำนักหอสมุดและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธนบุรี จัดให้มีบริการในรูปแบบต่างๆ เพื่อ
บริการแก่นักศึกษา คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ โดยให้สอดคล้องกับความต้องการผู้ใช้อย่าง

และวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย สำนักหอสมุดฯ เปิดให้บริการภาคเรียนปกติในวันอาทิตย์ เวลา 8.30 น.- 18.00 น. วันจันทร์-วันพฤหัสบดี เวลา 8.30 น.-20.00 น. วันศุกร์และวันเสาร์ ปิดบริการ ภาคเรียนฤดูร้อน วันอาทิตย์เวลา 8.30 น.-16.00 น. วันจันทร์-วันพฤหัสบดี เวลา 8.30 น.-18.00 น. วันศุกร์และวันเสาร์ ปิดบริการ บริการต่างๆ ที่จัดไว้มี ดังนี้

1. บริการยืม-คืน เป็นบริการให้ยืมทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดในประเภทที่กำหนดให้ยืมได้ เช่น หนังสือตำราทั่วไป งานวิจัย รายงานประจำปี วิทยานิพนธ์ โครงการ นวนิยาย เรื่องสั้น โสตทัศนวัสดุ เป็นต้น บริการนี้เป็นบริการพื้นฐานที่ห้องสมุดจัดขึ้น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการที่ต้องการนำหนังสือไปใช้นอกห้องสมุดตามเวลาที่กำหนดให้ยืม โดยจะกำหนดระเบียบการยืม-คืน และทำหลักฐานการยืมไว้
2. บริการวารสารและหนังสือพิมพ์ เป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้ใช้ทราบถึงข้อเท็จจริงข่าวสารใหม่ๆ ทางวิชาการและได้ติดตามข่าวสารประจำวันซึ่งให้ทั้งความรู้และความบันเทิงแก่ผู้ใช้ได้ ที่มีให้บริการทั้งฉบับใหม่และฉบับล่วงเวลา โดยที่ผู้ใช้สามารถยืมวารสารและหนังสือพิมพ์ฉบับล่วงเวลาออกนอกห้องสมุดได้ ยกเว้นวารสารและหนังสือพิมพ์ฉบับใหม่ที่อนุญาตให้ยืมไปถ่ายเอกสารได้เท่านั้น นอกจากนั้นผู้ใช้สามารถสืบค้นข่าวย้อนหลังได้โดยสืบค้นจากฐานข้อมูลหนังสือพิมพ์ออนไลน์ที่ทางห้องสมุดมีไว้บริการ
3. บริการโสตทัศนศึกษา แบ่งเป็น (1) การให้บริการโสตทัศนอุปกรณ์ ที่ให้บริการภายในห้องสมุด ได้แก่ เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องเล่นซีดีรอม เครื่องเล่นวีซีดี และเครื่องเล่นดีวีดี พร้อมหูฟัง และ (2) การให้บริการโสตทัศนวัสดุ ที่ให้บริการภายในห้องสมุดและให้ยืมไปใช้ภายนอกห้องสมุด โดยจัดเก็บแบบชั้นปิด และมีบุคลากรคอยให้บริการยืม-คืน ได้แก่ ซีดีรอม วีซีดี ดีวีดี วีดิทัศน์ เทปบันทึกเสียง และแผ่นดิสเก็ตต์ กำหนดให้ยืมได้ครั้งละ 3 รายการ เป็นระยะเวลา 3 วัน ถ้าหากผู้ใช้คืนโสตทัศนวัสดุเกินกำหนดเวลาจะต้องเสียค่าปรับรายการละ 5 บาทต่อวัน ในกรณีที่ผู้ใช้ทำสูญหายและไม่สามารถหาซื้อมาทดแทนได้ จะต้องชดใช้เป็นจำนวนเงินตามที่ห้องสมุดเห็นสมควร
4. บริการหนังสือจอง เป็นบริการที่จัดหนังสือหรือวัสดุการอ่านอื่นๆ ที่มีจำนวนน้อย แต่มีผู้ต้องการใช้มากแยกไว้ต่างหากจากหนังสือทั่วไป กำหนดระเบียบการใช้และจำกัดจำนวนเล่มที่ให้ยืม ระยะเวลาการยืมตามลำดับก่อนหลังเพื่อให้หนังสือในห้องสมุดมีการหมุนเวียนใช้กันได้อย่างทั่วถึงและยุติธรรม แบ่งเป็น (1) บริการจองหนังสือต่อจากผู้อื่น เป็นบริการที่จัดขึ้นสำหรับตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ที่ต้องการยืมหนังสือต่อจากผู้อื่นที่ได้ขอยืมไปก่อนและยังไม่ครบกำหนดส่งคืนหรือในกรณีที่หนังสือนั้นไม่อยู่บนชั้น โดยผู้ที่ต้องการต้องลงชื่อจองล่วงหน้ากับบุคลากรห้องสมุดเมื่อห้องสมุดได้รับหนังสือคืนแล้วจะแจ้งให้ผู้อย่างมารับได้ โดยจะเก็บไว้ให้ผู้อย่างเป็นเวลาภายใน 1 สัปดาห์ ถ้ามีผู้อย่างหลายคนก็จะยืมได้ตามลำดับก่อน-หลังการจอง หรือถ้าผู้อย่างไม่มารับหนังสือตามกำหนดทางห้องสมุดก็จะนำหนังสือดังกล่าวขึ้นชั้นให้บริการต่อไป (2) หนังสือจองที่ใช้เป็นกลุ่ม เป็นบริการที่ห้องสมุดจัดเตรียมหนังสือตามต้องการของอาจารย์ผู้สอนที่ให้นักศึกษาอ่านประกอบการเรียนในวิชาใดวิชาหนึ่งหรือประกอบการทำรายงาน/โครงการในรายวิชาต่างๆ แต่หนังสือมีจำนวน

น้อยห้องสมุดจึงได้จัดแยกไว้ต่างหากตามรายชื่อหนังสือที่อาจารย์แจ้งมาหรือตามที่ห้องสมุดเห็นสมควร เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสใช้หนังสือได้อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะนักศึกษาระดับปริญญาตรีสามารถยืมหนังสือองได้ครั้งละ 2 เล่ม และต้องนำส่งคืนในวันถัดไป

5. บริการตอบคำถามและช่วยคั่นคว่ำ เป็นการบริการตอบคำถามและช่วยการคั่นคว่ำ ในกรณีที่ผู้ใช้มีปัญหาให้ช่วยคั่นคว่ำข้อมูลทั่วๆ ไป หรือปัญหาเฉพาะเรื่องโดยใช้เอกสารประกอบการค้นหาคำตอบ ซึ่งการถามคำถามผู้ใช้บริการสามารถใช้บริการทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ โทรศัพท์ โทรสาร หรืออื่นๆ โดยมีบุคลากรประจำไว้บริการตลอดเวลาเปิดทำการเพื่อให้ความช่วยเหลือในด้านการค้นหาสารสนเทศและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้จนจะทำให้ใช้ข้อมูลที่เผยแพร่ได้ในเวลาที่ต้องการทำให้มีความสัมพันธ์อันดีกับผู้ใช้ และผู้ใช้เห็นความสำคัญของทรัพยากรสารสนเทศที่เก็บรวบรวมและเผยแพร่

6. บริการสอนและแนะนำการใช้ห้องสมุด เป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อให้ความรู้และมุ่งให้ผู้ใช้สามารถใช้ห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักการใช้ห้องสมุดได้อย่างกว้างขวาง ใช้ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดได้อย่างเต็มที่และคุ้มค่า และวิธีการค้นคว้าหาข้อมูลที่ต้องการได้ด้วยตนเอง มีทั้งการสอนอย่างเป็นทางการคือ เป็นรายวิชาหนึ่งในหลักสูตรของสถาบัน และการสอนอย่างไม่เป็นทางการคือ เป็นการปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุดในช่วงต้นปีการศึกษาสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 หรือจัดเป็นกลุ่มย่อยตามความต้องการของผู้ใช้

7. บริการข่าวสารทันสมัย เป็นบริการเผยแพร่ข่าวสาร ข่าวเด่นประจำวัน และบทความที่น่าสนใจ เพื่อให้ผู้ใช้ได้ทราบข้อเท็จจริงและทราบความก้าวหน้าใหม่ๆ ในวิชาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทางห้องสมุดจัดบริการไว้หลายวิธี เช่น การแจ้งรายชื่อยี่สิบพิมพ์ใหม่ๆ ที่เข้ามาในห้องสมุด การถ่ายสำเนาสารบัญวารสารฉบับใหม่ล่าสุดเวียนให้แก่ผู้สนใจ การจัดส่งข่าวสารผ่านทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ไปยังสมาชิกที่แจ้งความต้องการ การนำภาพหน้าสารบัญฉบับใหม่ใส่ไว้ในบนเว็บไซต์ของห้องสมุดเพื่อให้เกิดความรวดเร็ว เพิ่มความสะดวกแก่ผู้ใช้และช่วยป้องกันการสูญหายของวารสารฉบับจริงได้

8. บริการแนะนำทรัพยากรสารสนเทศใหม่ เป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อเผยแพร่และแนะนำทรัพยากรใหม่ประจำเดือน เช่น หนังสือ วารสาร ซีดีรอม เป็นต้น ที่ห้องสมุดได้จัดหาเข้ามาให้บริการไม่ว่าจะเป็นวิธีการจัดซื้อ การขอรับบริจาคหรือการได้รับบริจาค โดยจะจัดไว้ที่ชั้นแสดงหนังสือใหม่เป็นระยะเวลาประมาณ 2 สัปดาห์ ซึ่งในช่วงเวลานี้ผู้ใช้สามารถยืมออกนอกห้องสมุดได้เมื่อครบกำหนดระยะเวลาจัดแสดงที่ชั้นหนังสือใหม่แล้วก็จะนำขึ้นชั้นให้บริการต่อไป

9. บริการยืมระหว่างห้องสมุด เป็นบริการที่ห้องสมุดขอยืมหนังสือ เอกสารสิ่งพิมพ์ และวัสดุสารสนเทศมาจากห้องสมุดที่มีข้อตกลงร่วมกันเพื่อนำมาให้บริการแก่ผู้ใช้ที่ต้องการเป็นบริการที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ให้มีโอกาสใช้สารสนเทศที่กว้างขวางขึ้น

10. การบริการคัดเลือกและเผยแพร่ข้อสนเทศเฉพาะบุคคล เป็นบริการเลือกสรรสารสนเทศเฉพาะบุคคลตามความสนใจของผู้ใช้ และห้องสมุดจะแจ้งหรือจัดส่งสารสนเทศที่ตรงกับความสนใจ ถึงผู้ใช้นั้นที่เป็นรายบุคคล

11. บริการสืบค้นสารสนเทศผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นบริการที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้ใช้สามารถสืบค้นสารสนเทศภายนอกเครือข่ายของสถาบันได้ โดยมีโปรแกรมควบคุมการดำเนินงานในการให้บริการอย่างเป็นระบบ และมีบุคลากรอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ที่ต้องการความช่วยเหลือและคำแนะนำในการสืบค้น รวมทั้งบริการพิมพ์เอกสาร ห้องสมุดมีเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับให้บริการจำนวน 85 เครื่อง ผู้ใช้ต้องลงชื่อก่อนเข้าใช้บริการทุกครั้งและใช้ได้ครั้งละไม่เกิน 2 ชั่วโมง/วัน และสามารถต่อเวลาได้อีก 2 ชั่วโมง ในกรณีที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ว่าง

12. บริการสืบค้นฐานข้อมูลรายการบรรณานุกรมออนไลน์ (OPAC) เป็นบริการสืบค้นรายการบรรณานุกรมทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด เพื่ออำนวยความสะดวกในค้นหาทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด

13. บริการอื่นๆ เช่น การบริการจัดทำคู่มือการใช้ห้องสมุด อาจอยู่ในรูปของสิ่งพิมพ์หรือสื่อทัศนวัสดุ รวมถึงการให้บริการสมัครสมาชิกต่ออายุบัตรสมาชิก บริการถ่ายเอกสารและบริการล๊อคเกอร์

จากบริการดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า การบริการเป็นงานที่เป็นหัวใจสำคัญของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ดังนั้นสำนักหอสมุดและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธนบุรี จึงได้จัดบริการไว้หลากหลายรูปแบบ เพื่อตอบสนองความต้องการผู้ใช้ให้ได้มากที่สุด อีกทั้งมีการปรับปรุง พัฒนาการบริการต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพและทันสมัยอยู่เสมอ

สถิติห้องสมุด

ทรัพยากรสารสนเทศ

สำนักหอสมุดและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธนบุรี ได้จัดเตรียมทรัพยากรสารสนเทศในรูปแบบต่างๆ ไว้ให้บริการแก่ผู้ใช้ในปีการศึกษา 2550 ดังนี้

ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ	จำนวน	หน่วยนับ
สื่อสิ่งพิมพ์	40,000	เล่ม
หนังสือ	340	รายชื่อ
วารสาร	23	รายชื่อ
หนังสือพิมพ์	6,098	รายการ
จุลสาร	2,852	รายการ
กฤตภาค	3,195	เล่ม
สื่อโสตทัศนได้แก่		
ซีดีรอม วีซีดี ดีวีดี เทปบันทึกเสียง วีดิทัศน์ และแผ่นดิสเก็ตต์	3,428	รายการ

ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ (ต่อ)	จำนวน	หน่วยนับ
สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่		
ฐานข้อมูลบรรณานุกรม (Bibliographic Database)	1	ฐาน
ฐานข้อมูลเนื้อหาเต็มรูป (Fulltext Databases)	1	ฐาน
คอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศ	4	เครื่อง
คอมพิวเตอร์บริการสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต	105	เครื่อง
คอมพิวเตอร์สำหรับบริการมัลติมีเดีย	9	เครื่อง

ที่มา: มหาวิทยาลัยธนบุรี. สำนักหอสมุดและสารสนเทศ (2551: 14-20)

สถิติการให้บริการ

สถิติการให้บริการของสำนักหอสมุดและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธนบุรี ปีการศึกษา 2550 มีดังนี้

ประเภทการให้บริการ	จำนวน	หน่วยนับ
จำนวนผู้ใช้บริการรวมทั้งสิ้น	70,117	คน
บริการให้ยืม		
หนังสือ	23,859	เล่ม
วารสาร	2,525	ฉบับ
หนังสือสำรอง	15	เล่ม
จุลสาร / กฤตภาค	30	ฉบับ
โครงการงาน / โปรเจ็ค / วิทยานิพนธ์	1,881	เล่ม
สื่อทัศนวัสดุ	3,195	รายการ
สื่อทัศนอุปกรณ์	194	ครั้ง
บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า	5,016	ครั้ง
บริการสอนและแนะนำการใช้ห้องสมุด	820	คน
บริการสืบค้นสารสนเทศผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	17,060	คน
บริการสืบค้นข้อมูลบรรณานุกรมออนไลน์ (OPAC)	3,550	ครั้ง
บริการยืมระหว่างห้องสมุด	4	ครั้ง
บริการแนะนำทรัพยากรใหม่	46	เล่ม

ประเภทการให้บริการ (ต่อ)	จำนวน	หน่วยนับ
บริการสถานที่จัดงานนิทรรศการ / งานวิชาการ	6	ครั้ง
บริการห้องเรียน		
จำนวนครั้ง	80	ครั้ง
จำนวนชั่วโมง	165	ชั่วโมง
จำนวนคน	2,550	คน
บริการห้องประชุม / สัมมนา		
จำนวนครั้ง	37	ครั้ง
จำนวนชั่วโมง	216	ชั่วโมง
จำนวนคน	1,400	คน

ที่มา: มหาวิทยาลัยธนบุรี. สำนักหอสมุดและสารสนเทศ (2551: 14-20)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

อีเลียต (Elliott. 1977) ได้ศึกษาการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยบ๊อบไจนส์ ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความแตกต่างในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาทั้ง 4 ชั้นปี จำนวนผู้ใช้และไม่ใช้ห้องสมุด และศึกษาทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการใช้ห้องสมุดในการสอนการใช้ห้องสมุดในรายวิชาต่างๆ โดยศึกษากับนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เข้าใช้ห้องสมุดอย่างน้อย 1 ครั้ง ภายใน 3 เดือน และผู้ที่ไม่ใช้ห้องสมุด หมายถึง นักศึกษาที่เข้าใช้ห้องสมุดน้อยกว่า 3 เดือน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาใช้ห้องสมุดมากกว่าสัปดาห์ละ 1 ครั้ง โดยเข้าไปใช้เพื่อใช้หนังสือส่วนตัวเท่าๆ กับที่ใช้สิ่งพิมพ์ต่างๆ ของห้องสมุด และนักศึกษาเหล่านี้เคยเรียนการใช้ห้องสมุดมาก่อน นอกจากนี้ยังพบว่า ระดับชั้นปีของนักศึกษามีส่วนสำคัญต่อการใช้ห้องสมุด นักศึกษาที่อยู่ชั้นปีแรกๆ จะมีการบ้านที่ต้องค้นคว้าจากหนังสือในห้องสมุด ในขณะที่นักศึกษาที่อยู่ในชั้นปีสูงขึ้นจะมีการบ้านที่ต้องการใช้หนังสือค้นคว้าจากห้องสมุดน้อยกว่า ทำให้นักศึกษาที่อยู่ชั้นปีสูงเข้าไปใช้ห้องสมุดน้อยลง

บาร์นครอฟท์และคนอื่นๆ (Bancroft.; et al. 1998) ได้ศึกษาและสำรวจสภาพการใช้ห้องสมุด ความสนใจ ความเข้าใจต่อบริการและทรัพยากรที่มีอยู่ในห้องสมุดของมหาวิทยาลัยรัฐวอชิงตัน ในศตวรรษที่ 21 โดยศึกษากับอาจารย์ นักศึกษาระดับปริญญาตรีและนักศึกษาระดับปริญญาโท ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์และนักศึกษาระดับปริญญาโท ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการเข้าใช้ห้องสมุดเพื่อทำวิจัย ในขณะที่นักศึกษาระดับปริญญาตรีมีวัตถุประสงค์ในการเข้าใช้ห้องสมุดเพื่อทำวิจัยและทำรายงาน มีการใช้บริการถ่ายเอกสาร ใช้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์และการดาวน์โหลด

โหลดข้อมูลจากบทความวารสารโดยต้องการเข้าถึงวารสารที่มีเนื้อหาเต็มรูปแบบทางออนไลน์มากที่สุด ส่วนในเรื่องการบริการผู้มีความพึงพอใจในบริการยืม-คืนมากที่สุด บริการสืบค้นรายการบรรณานุกรมออนไลน์ (OPAC) และบริการสืบค้นสารสนเทศผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ฟิดซานี (Fidzani. 1998) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการใช้สารสนเทศและลักษณะการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยบอทสวานา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการแสวงหาสารสนเทศ ความต้องการใช้ทรัพยากรสารสนเทศและความรู้สึกที่มีต่อการบริการของห้องสมุด ผลการวิจัยพบว่า การแนะนำการใช้ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด ตลอดจนวิธีการใช้บริการต่างๆ เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ทรัพยากรสารสนเทศที่นักศึกษาใช้มากที่สุดคือ วารสาร หนังสือ และตำรา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประกอบการเรียนและการศึกษาค้นคว้าวิจัย นักศึกษาต้องการให้มีการสอนการใช้ห้องสมุด และเสนอแนะให้มีการนำกลยุทธ์ทางด้านการตลาดในเชิงรุกมาใช้ ทั้งในส่วนของบรรณารักษ์และการดำเนินงานของห้องสมุด

กริมส์และชาร์เตอร์ (Grimes & Charters. 2000) ได้ศึกษาการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยในรัฐมิสซิสซิปปี โดยศึกษากับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ จำนวน 205 คน วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการใช้ห้องสมุด ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาหญิง นักศึกษาผิวดำจะใช้ห้องสมุดในช่วงที่มหาวิทยาลัยเปิดเรียนต่อสัปดาห์มากกว่านักศึกษาชาย นักศึกษาผิวขาว ส่วนในช่วงที่มหาวิทยาลัยปิดภาคเรียน นักศึกษาส่วนใหญ่จะไปทำงานเต็มเวลาทำให้นักศึกษาใช้ห้องสมุดน้อยลงและกิจกรรมสำคัญ 3 ข้อที่นักศึกษาส่วนใหญ่ทำในห้องสมุดคือ นักศึกษาเข้ามาใช้วัสดุสารสนเทศอ้างอิง นักศึกษาใช้ห้องสมุดเพื่อเป็นที่อ่านหนังสือและนักการศึกษาใช้ห้องสมุดเพื่อเป็นที่พบปะเพื่อนๆ เป็นกลุ่ม จากการวิจัยยังพบว่า ประเด็นที่นักศึกษาต้องการให้พัฒนาและเพิ่มเติมคือเรื่องทักษะการสืบค้นหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่อเนื่องและการค้นคืนเอกสารทางราชการที่ไม่สามารถค้นได้ในเวลาที่ห้องสมุดเปิดบริการ

เบอร์นาร์ด (Barnard. 2000) ได้ศึกษาการใช้อินเทอร์เน็ตและการใช้บริการห้องสมุดมหาวิทยาลัยของนักศึกษา โดยทำการสำรวจกับนักศึกษา 3 กลุ่ม คือ ช่วงแรกเป็นการสำรวจกลุ่มนักศึกษาที่ลงทะเบียนผ่านวิทยาการศึกษาต่อเนื่อง ช่วงที่สองเป็นการสัมภาษณ์นักศึกษา และช่วงสุดท้ายเป็นการสำรวจนักศึกษาทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นประจำและส่วนมากใช้อินเทอร์เน็ตแทนการใช้ห้องสมุดด้วยระบบทางไกลผ่านอินเทอร์เน็ต นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้เพิ่มการฝึกอบรมในเรื่องการค้นหาอินเทอร์เน็ตและการใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อนักศึกษาและพบความสัมพันธ์ว่ามีการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นสารสนเทศปฐมภูมิทำให้อลดการใช้ห้องสมุดน้อยลง รวมถึงนักศึกษาที่มีอายุน้อยและนักศึกษาที่มีระดับชั้นปีต้นๆ ชอบใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่าการใช้ห้องสมุด

วิทเมียร์ (Whitmire. 2001) ได้ศึกษาระยะยาวถึงประสบการณ์การใช้ห้องสมุดอุดมศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 1,046 คน ในช่วงสามปีแรกและศึกษาถึงพัฒนาการใช้เมื่อ

นักศึกษาเลื่อนระดับชั้นในแต่ละปีด้วย ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาปีที่ 1 ใช้คอมพิวเตอร์ในห้องสมุดมากที่สุด เมื่อมีการพัฒนาจึงมีความถี่ในการใช้เพิ่มขึ้นในปีที่ 2 และ ปีที่ 3 ลำดับรองลงมา นักศึกษาปีที่ 1 ใช้คอมพิวเตอร์ในการสืบค้นรายการบรรณานุกรม แต่เมื่อขึ้นชั้นที่ 2 กลับใช้น้อยลง และใช้เพิ่มขึ้นเมื่อขึ้นปีที่ 3 ในขณะที่การใช้ห้องสมุดเพื่ออ่านหนังสือประกอบการเรียน เมื่อนักศึกษาขึ้นปีที่ 3 มีการใช้ น้อยกว่าอยู่ปีที่ 1 และ ปีที่ 2 นอกจากนี้พบว่า นักศึกษาตั้งแต่ปีที่ 1 ถึงปีที่ 3 มีการใช้ห้องสมุดเพื่ออ่านหนังสืออ้างอิงหรือเอกสารน้อยที่สุด แต่อย่างไรก็ดียังมีการพัฒนาจึงมีความถี่ในการใช้เพิ่มขึ้นทุกปี ผลการวิจัยยังส่งผลกระทบที่สำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบและการออกแบบการให้บริการในห้องสมุดอุดมศึกษา รวมทั้งการใช้รายการอ้างอิงและการสอนการใช้บรรณานุกรม

โลวาโต แกสแมน (Lovato-Gassman. 2007) ได้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของห้องสมุดวิทยาลัยชุมชนที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจของผู้ใช้กับการใช้ห้องสมุด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจลักษณะทางกายภาพของห้องสมุดวิทยาลัยชุมชนที่เป็นแรงจูงใจต่อความพึงพอใจของผู้ใช้ และให้ผู้ใช้ออกแบบสอบถามผ่านทางออนไลน์ของห้องสมุดและใช้เครื่องมือวัดคุณภาพ LibQUAL+ เพื่อให้ได้ข้อสรุปของความพึงพอใจของผู้ใช้ในเรื่องคุณภาพของบริการในพื้นที่และลักษณะทางกายภาพของทรัพยากรที่มีอยู่ในห้องสมุด แปลผลข้อมูลโดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างความพึงพอใจของผู้ใช้และลักษณะทางกายภาพของการใช้ห้องสมุด โดยวิธีการประมาณค่าพารามิเตอร์แบบค่าเดียว สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ เพียร์สันโปรดักโมเมนต์ ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจของผู้ใช้กับการใช้ห้องสมุดมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับต่ำ ผู้ใช้ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมในระดับสูงและใช้ห้องสมุดจากลักษณะทางกายภาพที่เป็นอยู่ในระดับสูงเช่นกัน

จากการศึกษางานวิจัยในต่างประเทศ สามารถสรุปได้ว่า งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาสภาพการใช้ห้องสมุดและการศึกษาความสัมพันธ์ในการใช้ห้องสมุด ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้ใช้ห้องสมุดในสถาบันต่างๆ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม จากการศึกษาพบว่า ผู้ใช้ส่วนใหญ่ใช้ห้องสมุดเพื่อศึกษาค้นคว้าประกอบการเรียน ทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ส่วนใหญ่คือ หนังสือ วารสาร สารสนเทศอ้างอิง และอินเทอร์เน็ต ผู้ใช้ส่วนใหญ่เห็นความสำคัญและต้องการให้มีการสอนการใช้ห้องสมุดและการแนะนำการให้บริการต่างๆ รวมถึงการค้นหาข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต และพบว่า ภูมิหลังของผู้ใช้และลักษณะทางกายภาพของห้องสมุดส่งผลต่อความพึงพอใจและการเข้าใช้ห้องสมุด ผลที่ได้จากการวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนางานบริการห้องสมุดต่อไป

งานวิจัยในประเทศ

दनัยศักดิ์ โกวิทวิบูล (2543) ได้ศึกษาความต้องการและลักษณะการใช้สารสนเทศของนักศึกษาในสำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยศึกษากับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง คณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์

คณะวิทยาศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และคณะเศรษฐศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า และเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในรายวิชาต่างๆ มากที่สุด นักศึกษามีความต้องการสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ตในระดับมาก ส่วนสารสนเทศจากสื่อและแหล่งอื่นๆ มีความต้องการใช้อยู่ในระดับปานกลาง นักศึกษาใช้สารสนเทศในรูปแบบตำราและเอกสารประกอบคำบรรยาย วารสาร หนังสือพิมพ์ และหนังสือทั่วไปในระดับมาก ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือช่วยค้นมากที่สุด นักศึกษาประสบปัญหาเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการสืบค้นข้อมูลไม่เพียงพอ ไม่มีความรู้ความเข้าใจขั้นตอนในการสืบค้น รวมทั้งขาดบุคลากรที่จะคอยให้คำแนะนำ ผู้ให้บริการขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี และทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการ สารสนเทศบางประเภทเก่าล้าสมัยไม่สามารถนำไปประกอบการอ้างอิงในการทำรายงานได้

ชนิษฐา พลผลการ (2544) ได้ศึกษาความต้องการสารสนเทศและปัญหาของผู้ใช้บริการในสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา โดยศึกษากับอาจารย์ นิสิตปริญญาตรี และนิสิตบัณฑิตศึกษา จำนวน 527 คน ผลการวิจัยพบว่า นิสิตปริญญาตรีส่วนใหญ่เข้ามาใช้บริการอินเทอร์เน็ตของสำนักหอสมุดมากที่สุด ช่วงวันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 8.00-16.00 น. และส่วนใหญ่ต้องการให้สำนักหอสมุดเพิ่มบริการมุมพักผ่อนให้มากขึ้น บริการที่นิสิตปริญญาตรีส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าใช้คือบริการกฤตภาค บริการสิ่งพิมพ์ภาคตะวันตก บริการยืมระหว่างห้องสมุด และบริการฐานข้อมูลซีดีรอม ด้านความต้องการสารสนเทศนิสิตปริญญาตรีมีความต้องการหนังสือภาษาไทย อินเทอร์เน็ต และหนังสือพิมพ์ภาษาไทยในระดับมาก ต้องการวารสารและนิตยสารทั่วไปในระดับปานกลาง ส่วนนิสิตปริญญาตรีที่มีกลุ่มสาขาวิชาต่างกันมีความต้องการสารสนเทศแตกต่างกัน โดยนิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สุขภาพและนิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี มีความต้องการหนังสือภาษาอังกฤษวารสาร วิชาการภาษาอังกฤษ วิทยุทัศน์ และวารสารอิเล็กทรอนิกส์ มากกว่านิสิตกลุ่มสาขามนุษศาสตร์ และสังคมศาสตร์ สำหรับปัญหาการใช้บริการสารสนเทศนิสิตปริญญาตรีเห็นว่าระยะเวลาในการให้บริการอินเทอร์เน็ตน้อยเป็นปัญหามากที่สุด ส่วนนิสิตปริญญาตรีที่มีกลุ่มสาขาวิชาต่างกันมีปัญหาการใช้บริการสารสนเทศแตกต่างกัน โดยนิสิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีมีปัญหาเรื่องหนังสือภาษาไทยมีจำนวนน้อยมากกว่านิสิตกลุ่มสาขามนุษศาสตร์และสังคมศาสตร์

สุณีพร อมตพร (2544) ได้ศึกษาความต้องการใช้สารสนเทศของนักเรียนนายเรือใน ห้องสมุดโรงเรียนนายเรือ โดยศึกษากับนักเรียนนายเรือชั้นปีที่ 1 - 5 ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2544 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนนายเรือส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุดมากกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ มีวัตถุประสงค์ในการเข้าใช้ห้องสมุดเพื่อพักผ่อนและความบันเทิง เพื่อทราบข่าวและเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง โดยนักเรียนนายเรือรู้จักวิธีการใช้ห้องสมุดจากการเรียนที่โรงเรียนเตรียมทหาร และมีความต้องการใช้สารสนเทศในสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ คณิตศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์มากที่สุดโดยเฉพาะสารสนเทศประเภทหนังสือพิมพ์ วารสาร หนังสือและตำราภาษาไทย ที่มีความต้องการใช้โดยรวมในระดับมาก ส่วนนักเรียนนายเรือที่มีชั้นปี สาขาวิชา และระดับผลการเรียนต่างกันมีความต้องการใช้สารสนเทศไม่แตกต่างกัน สำหรับปัญหาการใช้สารสนเทศที่นักเรียนนายเรือประสบมาก

ที่สุด คือ วารสารที่ต้องการไม่มีในห้องสมุด หนังสือมีเนื้อหาไม่ทันสมัยและมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอ กับความต้องการ

ศิริพร เรืองสินชัยวานิช (2546) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้ทรัพยากรสารสนเทศของอาจารย์และ นักศึกษาในห้องสมุดคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยศึกษากับอาจารย์ จำนวน 38 คน และนักศึกษา จำนวน 228 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีวัตถุประสงค์การใช้ทรัพยากร สารสนเทศเพื่อศึกษาค้นคว้าประกอบการเรียนตามหลักสูตรโดยใช้ตำราและซีดีรอมมากที่สุด วัตถุประสงค์การใช้ทรัพยากรสารสนเทศเพื่อทำรายงาน/การวิจัย โดยใช้รายงานการวิจัยและตำรามาก ที่สุด และวัตถุประสงค์การใช้ทรัพยากรสารสนเทศเพื่อติดตามข่าวสารและเพิ่มพูนความรู้ โดยใช้ เทปบันทึกเสียง หนังสือพิมพ์ และสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ตมากที่สุดตามลำดับ ในเรื่องลักษณะ การใช้ทรัพยากรสารสนเทศ พบว่า ทรัพยากรสารสนเทศที่นักศึกษาใช้ในห้องสมุดมากที่สุดคือ หนังสือพิมพ์และจุลสาร ทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้โดยการยืมออกมากที่สุดคือ ตำราภาษาไทยและ ทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้โดยการยืมไปถ่ายเอกสารมากที่สุดคือ ตำราภาษาไทยและวารสารภาษา- ไทย ในเรื่องปริมาณการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ พบว่า นักศึกษาใช้สื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในระดับปานกลาง ส่วนสื่อไมโครฟิล์มใช้ในระดับน้อย และในเรื่องความทันสมัยของทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ นักศึกษาเห็นว่าทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทมีความทันสมัยในระดับปานกลาง

วรุณี ใจทั้ง (2547) ได้ศึกษาการใช้บริการสำนักวิทยบริการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีและมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลย-อลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยศึกษากับนักศึกษาระดับปริญญาตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏทั้ง 3 แห่ง ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 1,097 คน ผลการวิจัยพบว่า ทรัพยากรสารสนเทศที่นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 3 แห่งใช้สูงสุดคือ หนังสือตำราภาษาไทย ที่เนื้อหาตรงกับรายวิชาที่เรียน และเว็บไซต์ที่มีการใช้สูงสุดคือ Sanook นักศึกษามหาวิทยาลัยราช-ภัฏพระนครศรีอยุธยาและมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ ทั้งภาคปกติ ภาคนอกเวลาราชการ และแต่ละชั้นปีมีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศแตกต่างกัน ปัญหาการใช้บริการสำนักวิทยบริการของ มหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 3 แห่ง มีปัญหาการใช้บริการในระดับปานกลาง แต่เมื่อเปรียบเทียบการใช้ บริการพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ มีปัญหาการใช้แตกต่างกันคือนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 มีปัญหาการใช้มากกว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 2

อำไพวรรณ ทัพเป็นไทย (2547) ได้ศึกษาการใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษา ค้นคว้าของ นักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยศึกษากับนักศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตร 2 ปีต่อเนื่อง ของ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตนนทบุรี วิทยาเขตปทุมธานี มหาเมฆ และวิทยาเขตปทุม-ธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 584 คน ผลการวิจัยพบว่า ในการแสวงหาสารสนเทศ เพื่อนำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนของนักศึกษานั้น พบว่า ในการจัดทำรายงาน/ภาคินพนธ์ การทำ โครงการ/โปรเจ็ค และการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนักศึกษาใช้ห้องสมุดวิทยาเขตมากที่สุด ในการฝึก ปฏิบัตินักศึกษาใช้คู่มือประกอบมากที่สุด ในกิจกรรมการฝึกงานนักศึกษาใช้ระเบียบวิธีการของ หน่วยงานมากที่สุด ในการศึกษาต่อและหางานทำนักศึกษาใช้ข่าวสารประชาสัมพันธ์มากที่สุด

และในการเตรียมตัวสอบนักศึกษาใช้ข้อมูลส่วนตัวมากที่สุด ทั้งนี้สาขาวิชาเป็นตัวแปรที่จำแนกความแตกต่างในการแสวงหาสารสนเทศเพื่อกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 6 กิจกรรมได้ดีกว่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมและเพศ และนักศึกษาใช้สื่อทุกประเภทในห้องสมุดวิทยาเขตที่ตนเรียนอยู่ในระดับปานกลางโดยสื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้มากที่สุด คือ หนังสือพิมพ์และหนังสือวิชาการ ปัญหาที่นักศึกษาประสบมากที่สุดในการใช้ห้องสมุดวิทยาเขตที่ตนเรียนอยู่ 3 อันดับแรกคือ จำนวนหนังสือ/สื่อ ไม่เพียงพอ หนังสือ/สื่อ ล้าสมัย และห้องสมุดขาดการประชาสัมพันธ์

บรรเลง สรรมูล (2548) ได้ศึกษาการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยศึกษากับนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 306 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุดจำนวน 2-4 ครั้งต่อสัปดาห์ ห้องสมุดอื่นที่นักศึกษาไปใช้มากที่สุดได้แก่ หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ และห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยืม-คืนหนังสือ ค้นคว้าประกอบการทำรายงาน อ่านตำราภาษาไทยที่เกี่ยวข้องกับสาขาที่เรียน และเพื่อค้นคว้าประกอบการทำโครงการในระดับมหาวิทยาลัย การแสวงหาสารสนเทศที่ใช้มากที่สุด ได้แก่ หนังสือทั่วไปภาษาไทย โครงการและวิทยานิพนธ์ ส่วนสาเหตุที่นักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุดน้อยหรือไม่เข้าใช้เนื่องจากห้องสมุดไม่มีห้องค้นคว้าเฉพาะกลุ่ม ไม่ได้รับความสะดวกในการใช้บริการ ธรรมชาติของวิชาที่ศึกษาเน้นทักษะการปฏิบัติ ได้รับเอกสารประกอบการเรียนการสอนจากอาจารย์ผู้สอนอย่างเพียงพอ สามารถสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ต้องทำโครงการในห้องปฏิบัติการของภาควิชา และช่วงเวลาเปิดบริการของห้องสมุดตรงกับเวลาเรียน ส่วนนักศึกษาที่มีชั้นปีและหลักสูตรต่างกันมีปัญหาและมีความต้องการในการใช้ห้องสมุดไม่แตกต่างกัน

นิสากร กรวยสวัสดิ์ (2549) ได้ศึกษาการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย โดยศึกษากับนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย ชั้นปี 2-4 จำนวน 252 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การเรียนรู้วิชาการใช้ห้องสมุดหรือวิชาการรู้สารสนเทศ และมีความรู้พื้นฐานในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตมากกว่า 8 ปี นักศึกษามีความถนัดในการเข้าใช้ห้องสมุดไม่แน่นอน โดยส่วนใหญ่เข้าใช้ในวันจันทร์-วันศุกร์ (เวลาว่างระหว่างรอเข้าเรียน) มีวัตถุประสงค์ในการเข้าใช้ห้องสมุดเพื่อการทำรายงานที่อาจารย์มอบหมาย และใช้ทรัพยากรสารสนเทศประเภทตำราประกอบการเรียนมากที่สุด บริการที่นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้คือ บริการยืม-คืนตำราประกอบการเรียนสำหรับปัญหาในการเข้าใช้ห้องสมุดที่นักศึกษาประสบคือ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการอินเทอร์เน็ตมีไม่เพียงพอ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการสืบค้นขัดข้องบ่อย และเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้สืบค้นรายการบรรณานุกรมออนไลน์มีไม่เพียงพอ อยู่ในระดับมาก และนักศึกษาส่วนใหญ่เสนอแนะให้ห้องสมุดเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นข้อมูลอินเทอร์เน็ต และการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศเพิ่มมากขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศ สามารถสรุปได้ว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาในหัวข้อที่เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดและทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี

ซึ่งครอบคลุมในเรื่องต่างๆ คือ วัตถุประสงค์ในการใช้ พบว่า ผู้ใช้ส่วนใหญ่ใช้ห้องสมุดเพื่อศึกษาค้นคว้าประกอบการเรียนและการทำรายงาน ทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ส่วนใหญ่คือ หนังสือและตำราทั่วไปที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียน ปัญหาที่พบในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศคือ จำนวนทรัพยากรมีไม่เพียงพอต่อความต้องการ สภาพของทรัพยากรเก่าและไม่ทันสมัย และปัญหาในการใช้บริการคือ ห้องสมุดขาดการประชาสัมพันธ์และการแนะนำการใช้บริการต่างๆ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรีที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2-4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 รวมทั้งสิ้น 1,631 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรีที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2-4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ที่สุ่มมาจากประชากรข้างต้น โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามตัวแปรสถานภาพของนักศึกษา และกลุ่มสาขาวิชา ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 313 คน ซึ่งมากกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 607 - 610) คือ 310 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามการใช้และปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างและดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ศึกษาและค้นคว้าวรรณกรรมต่างๆ เช่น หนังสือ เอกสารการวิจัย และแบบสอบถามต่างๆ ที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการใช้และปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในห้องสมุดของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา
2. จัดทำร่างแบบสอบถามโดยนำวัตถุประสงค์ของการวิจัยมาทำการพัฒนาผสมผสานกับความรู้ที่ได้จากการศึกษาจากวรรณกรรมและแหล่งข้อมูลต่างๆ
3. นำความรู้ที่ได้จากข้อจากข้อ 1-2 มาสร้างแบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา สถานภาพนักศึกษา กลุ่มสาขาวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความถี่ในการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดฯ และการใช้แหล่งสารสนเทศอื่นๆ โดยเป็นแบบให้เลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปริมาณการใช้บริการสารสนเทศของนักศึกษา มีข้อคำถามที่ถามเกี่ยวกับการใช้ จำนวน 31 ข้อ โดยให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) และน้อยที่สุด (1)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของนักศึกษา จำนวน 48 ข้อ แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านทรัพยากรสารสนเทศ จำนวน 37 ข้อ ด้านอาคารสถานที่ จำนวน 7 ข้อ และด้านบุคลากร จำนวน 4 ข้อ ซึ่งลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) และน้อยที่สุด (1)

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการสภานิสิต เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา การจัดพิมพ์ และความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยอาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการสภานิสิตได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจัดกลุ่มและแยกประเภทบริการสารสนเทศให้สอดคล้องกับบริการที่สำนักหอสมุดและสารสนเทศจัดขึ้น และตั้งข้อคำถามให้ครอบคลุมทุกประเด็นที่ต้องการศึกษา รวมถึงแก้ไขคำศัพท์บางคำเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจข้อคำถามได้ชัดเจน

5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการสภานิสิต แล้วนำไปขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) ได้แก่ 1) อาจารย์พิมพ์เมฆสวัสดิ์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2) อาจารย์ไพจิตร เกิดอยู่ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ 3) อาจารย์นารัตน์ เทียมเมือง ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ โดยวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of objective congruency - IOC) และตั้งเกณฑ์ว่าข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์คือ ข้อคำถามที่มีค่า IOC เกิน 0.5 ขึ้นไป พบว่าข้อคำถามทุกข้อมีค่าเกินเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แสดงว่าข้อคำถามทุกข้อมีคุณภาพใช้ได้ นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะในการตัดและเพิ่มข้อคำถาม รวมถึงการปรับแก้ประโยคข้อคำถามที่ใช้ให้เหมาะสมและชัดเจนขึ้น ได้แก่ ตัดข้อคำถามในเรื่องการบริการสารสนเทศที่ไม่ทันสมัยและไม่ชัดเจนเพื่อไม่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามสับสน ตัดข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพที่ชำรุดของทรัพยากรสารสนเทศเพราะเป็นข้อคำถามที่ไม่ตรงประเด็น เพิ่มข้อคำถามตอนที่ 1 ในเรื่องความถี่ในการเข้าใช้ห้องสมุด และการใช้แหล่งสารสนเทศอื่นๆ เพื่อเป็นประโยชน์ในการอภิปรายผล

6. นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการสภานิสิต เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมก่อนนำไปทดลองใช้

7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงและตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการสภานิสิตไปทดลองใช้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยเอเซีย จำนวน 20 คน และนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี จำนวน 30 คน เป็นจำนวนทั้งสิ้น 50 คน ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง ในวันที่ 11 พฤษภาคม 2552 ถึง 14 พฤษภาคม 2552 จากนั้นนำแบบสอบถามมาหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) โดยตั้งค่าความเที่ยงไว้ไม่น้อยกว่า 0.75 และพบว่าแบบสอบถามมีความเที่ยงเท่ากับ 0.98 ซึ่งแสดงว่าทุกข้อคำถามมีคุณภาพใช้ได้

8. นำแบบสอบถามและผลการหาค่าความเที่ยง เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการสภานิสิตแล้วปรับแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ และทำสำเนาแบบสอบถามเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปถึงอธิการบดีมหาวิทยาลัยธนบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล
2. เมื่อได้รับอนุมัติแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลคืนด้วยตนเอง โดยแยกตามสถานภาพของนักศึกษาซึ่งแบ่งออกเป็น ภาคปกติและภาคสมทบ รวมทั้งกลุ่มสาขาวิชาคือ กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ รวมทั้งสิ้น 340 ชุด ซึ่งเป็นจำนวนมากกว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งนี้เนื่องจากเพื่อไว้กรณีที่แบบสอบถามซึ่งได้รับกลับมาไม่สมบูรณ์ โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 19 มิถุนายน 2552 ถึง วันที่ 14 กรกฎาคม 2552 ได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งสิ้นจำนวน 335 ชุด และเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ จำนวน 313 ชุด

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลเมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับคืนกลับมา คัดเลือกเฉพาะฉบับที่ตอบสมบูรณ์ เป็นแบบสอบถามที่จะนำไปวิเคราะห์ข้อมูลให้ได้จำนวนไม่น้อยกว่า 313 ฉบับ ซึ่งมากกว่าจำนวนขั้นต่ำที่กำหนดไว้ในตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 607 - 610)
2. นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 313 ชุด มากำหนดรหัสการลงคะแนน พร้อมกรอกข้อมูลลงโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS (Statistical package for social science)
3. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละส่วนดังต่อไปนี้

3.1 ใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละวิเคราะห์แบบสอบถาม ตอนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

3.2 ใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการใช้และปัญหาการให้บริการสารสนเทศของนักศึกษา ที่เป็นคำถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดค่าคะแนนของคำตอบดังนี้

ตอบช่องมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5 คะแนน
ตอบช่องมาก	มีค่าเท่ากับ	4 คะแนน
ตอบช่องปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3 คะแนน
ตอบช่องน้อย	มีค่าเท่ากับ	2 คะแนน
ตอบช่องน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1 คะแนน

การแปลผลค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538: 8 – 11)

4.50 – 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	มาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	ปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	น้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	น้อยที่สุด

3.3 ใช้ค่า t-test independent เปรียบเทียบการใช้และปัญหาการให้บริการสารสนเทศของนักศึกษา จำแนกตามตัวแปร สถานภาพนักศึกษา กลุ่มสาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยตั้งค่าระดับนัยสำคัญไว้ที่ระดับ .05

บทที่ 4

การวิเคราะห์ผลข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณา t-distribution
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี
2. การใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของนักศึกษาระดับ

ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี

3. เปรียบเทียบการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี จำแนกตามตัวแปรสถานภาพนักศึกษา กลุ่มสาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยตั้งค่าระดับนัยสำคัญไว้ที่ระดับ .05

4. ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี

5. เปรียบเทียบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี จำแนกตามตัวแปรสถานภาพนักศึกษา กลุ่มสาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยตั้งค่าระดับนัยสำคัญไว้ที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี ปรากฏผลดังตาราง

ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี จำแนกตามตัวแปร
สถานภาพการศึกษา กลุ่มสาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		ตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป		ตั้งแต่ 2.49 ลงมา		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มสาขาวิชา							
กลุ่มสาขาวิชา สังคมศาสตร์	ภาคปกติ	66	34.9	30	15.9	96	50.8
	ภาคสมทบ	37	19.6	56	29.6	93	49.2
รวม		103	54.5	86	45.5	189	60.4
กลุ่มสาขาวิชา							
วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	ภาคปกติ	42	33.9	34	27.4	76	61.3
	ภาคสมทบ	21	16.9	27	21.8	48	38.7
รวม		63	50.8	61	49.2	124	39.6
รวม	ภาคปกติ	108	62.8	64	37.2	172	55.0
	ภาคสมทบ	58	41.1	83	58.9	141	45.0
รวมทั้งหมด		166	53.0	147	47.0	313	100.0

จากตาราง 1 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาที่ศึกษาในกลุ่มสาขา
วิชาทางสังคมศาสตร์ (ร้อยละ 60.4) มีสถานภาพการศึกษาอยู่ในภาคปกติ (ร้อยละ 55.0) และมี
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป (ร้อยละ 53.0)

ตาราง 2 ความถี่ในการเข้าใช้สำนักหอสมุดและสารสนเทศ เพื่อการศึกษาค้นคว้า (ไม่รวมการทำกิจกรรมอื่นๆ เช่น พบเพื่อน หลบร้อน) ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี

ความถี่ในการเข้าใช้	จำนวน	ร้อยละ
1. ใช้ทุกวันที่สำนักหอสมุดฯ เปิด	20	6.4
2. เฉลี่ยสัปดาห์ละ 4 - 5 ครั้ง	40	12.8
3. เฉลี่ยสัปดาห์ละ 1 - 3 ครั้ง	119	38.0
4. เฉลี่ยเดือนละ 1 - 2 ครั้ง	134	42.8
รวม	313	100.0

จากตาราง 2 แสดงว่า ความถี่ในการเข้าใช้สำนักหอสมุดและสารสนเทศ เพื่อการศึกษาค้นคว้า (ไม่รวมการทำกิจกรรมอื่นๆ เช่น พบเพื่อน หลบร้อน) ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี ส่วนใหญ่เฉลี่ยเดือนละ 1 - 2 ครั้ง (ร้อยละ 42.8)

ตาราง 3 การใช้แหล่งสารสนเทศอื่นนอกจากสำนักหอสมุดและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธนบุรี ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี

แหล่งสารสนเทศอื่นๆ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
1. อินเทอร์เน็ต	3.02	1.41	ปานกลาง
2. สำนักหอสมุดฯ ม.เอเชีย	1.29	0.76	น้อยที่สุด
3. สำนักหอสมุดฯ ม.สยาม	1.25	0.72	น้อยที่สุด
4. สำนักหอสมุดฯ ม.พระจอมเกล้าธนบุรี (บางมด)	1.23	0.69	น้อยที่สุด
5. สำนักหอสมุดฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1.27	0.74	น้อยที่สุด
รวม	1.61	0.62	น้อย

จากตาราง 3 แสดงว่า การใช้แหล่งสารสนเทศอื่นนอกจากสำนักหอสมุดและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธนบุรี ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.61$) และแหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ตนักศึกษาใช้อยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.02$) ส่วนแหล่งสารสนเทศอื่นๆ นักศึกษาใช้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. การใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยธนบุรี ปรากฏผลดังตาราง 4

ตาราง 4 การใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยธนบุรี

บริการสารสนเทศ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
1. บริการสิ่งพิมพ์			
1.1 หนังสือภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของท่าน	2.91	1.11	ปานกลาง
1.2 หนังสือภาษาไทยที่ให้ความรู้เพิ่มเติมในรายวิชาของท่าน	2.91	1.00	ปานกลาง
1.3 หนังสือภาษาต่างประเทศเฉพาะสาขาวิชาของท่าน	2.55	1.05	ปานกลาง
1.4 หนังสือภาษาต่างประเทศที่ให้ความรู้เพิ่มเติมใน รายวิชาของท่าน	2.57	1.06	ปานกลาง
1.5 หนังสือนวนิยาย / เรื่องสั้น / พ็อคเก็ตบุ๊ก	2.77	1.19	ปานกลาง
1.6 โครงการหรือโปรเจ็ค ของนักศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี	2.79	1.14	ปานกลาง
1.7 วิทยานิพนธ์ / ปริญาณิพนธ์ของสถาบันการศึกษาต่างๆ	2.62	1.17	ปานกลาง
1.8 รายงานการวิจัย, รายงานการประชุมสัมมนา, รายงาน ประจำปี และรายงานสถิติข้อมูลต่างๆ	2.49	1.12	น้อย
1.9 พจนานุกรมทั่วไป เช่น พจนานุกรมไทย-อังกฤษ เป็นต้น	2.67	1.12	ปานกลาง
1.10 พจนานุกรมเฉพาะสาขาวิชาของท่าน เช่น พจนานุกรม ศัพท์วิศวกรรมไฟฟ้า พจนานุกรมศัพท์ช่าง พจนานุกรมศัพท์คอมพิวเตอร์	2.51	1.10	ปานกลาง
1.11 สารานุกรม เช่น สารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย สารานุกรมวิทยาศาสตร์สำหรับเยาวชน เป็นต้น	2.46	1.06	น้อย
1.12 วารสารภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของท่าน	2.64	1.05	ปานกลาง
1.13 วารสารภาษาต่างประเทศเฉพาะสาขาวิชาของท่าน	2.49	1.09	น้อย
1.14 นิตยสารบันเทิง	2.88	1.20	ปานกลาง
1.15 หนังสือพิมพ์ภาษาไทยฉบับใหม่	3.00	1.22	ปานกลาง
1.16 หนังสือพิมพ์ภาษาไทยฉบับย้อนหลัง	2.63	1.11	ปานกลาง
1.17 หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษฉบับใหม่	2.38	1.09	น้อย
1.18 หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษฉบับย้อนหลัง	2.29	1.10	น้อย
รวม	2.64	0.86	ปานกลาง

ตาราง 4 (ต่อ)

บริการสารสนเทศ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
2. บริการสื่อโสตทัศน์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์			
2.1 ซีดีรอมที่เป็นการสอนการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่างๆ	2.65	1.21	ปานกลาง
2.2 วีซีดี หรือ ดีวีดี สารคดีความรู้ทั่วไป เช่น สารคดีชุด กบนอกกะลา คนค้นคน จุดเปลี่ยน เป็นต้น	2.62	1.20	ปานกลาง
2.3 วีซีดี หรือ ดีวีดี บันทึก	2.84	1.27	ปานกลาง
2.4 ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Books) ที่สำนักหอสมุดฯ บอกรับ	2.58	1.18	ปานกลาง
2.5 ฐานข้อมูลกฤตภาคข่าวออนไลน์ (Clipping Online) ที่สำนักหอสมุดฯ บอกรับ	2.51	1.14	ปานกลาง
2.6 ฐานข้อมูลหนังสือพิมพ์ออนไลน์ (Newspaper Online)	2.50	1.14	ปานกลาง
รวม	2.62	1.04	ปานกลาง
3. บริการอื่นๆ			
3.1 บริการจองทรัพยากรสารสนเทศ	2.45	1.11	น้อย
3.2 บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า	2.53	1.11	ปานกลาง
3.3 บริการแนะนำการใช้สำนักหอสมุดฯ	2.52	1.15	ปานกลาง
3.4 บริการแนะนำทรัพยากรสารสนเทศใหม่	2.53	1.12	ปานกลาง
3.5 บริการยืมระหว่างสำนักหอสมุดฯ	2.77	1.21	ปานกลาง
3.6 บริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นข้อมูล บนอินเทอร์เน็ต	2.93	1.23	ปานกลาง
3.7 บริการสืบค้นข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด โดยใช้เว็บแพ็ค(WPAC)	2.73	1.20	ปานกลาง
รวม	2.64	1.02	ปานกลาง
รวม	2.67	0.87	ปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงว่า การใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของ
นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.67$)
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อ พบว่า
ด้านบริการสื่อสิ่งพิมพ์ มีการใช้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ

พบว่า มีการใช้อยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกข้อ โดยข้อที่สำคัญมี 6 ข้อ ตามลำดับคือ หนังสือพิมพ์ภาษาไทยฉบับใหม่ ($\bar{X}=3.00$, $S.D.=1.22$) ข้อนี้มีความแตกต่างภายในกลุ่มก่อนข้างสูงหนังสือภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของท่าน ($\bar{X}=2.91$) หนังสือภาษาไทยที่ให้ความรู้เพิ่มเติมในรายวิชาของท่าน ($\bar{X}=2.91$) นิตยสารบันเทิง ($\bar{X}=2.88$) โครงการหรือโปรเจคของนักศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี ($\bar{X}=2.79$) และหนังสือนวนิยาย/เรื่องสั้น/พ็อคเก็ตบุ๊ก ($\bar{X}=2.77$) ส่วนข้อที่มีการใช้อยู่ในระดับน้อย มี 5 ข้อ ตามลำดับคือ หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษฉบับย้อนหลัง ($\bar{X}=2.29$) หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษฉบับใหม่ ($\bar{X}=2.38$) สารานุกรม เช่น สารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย สารานุกรมวิทยาศาสตร์สำหรับเยาวชน เป็นต้น ($\bar{X}=2.46$) วารสารภาษาต่างประเทศเฉพาะสาขาวิชาของท่าน ($\bar{X}=2.49$) และรายงานการวิจัย รายงานการประชุมสัมมนา รายงานประจำปีและรายงานสถิติข้อมูลต่างๆ ($\bar{X}=2.49$)

ด้านบริการสื่อโสตทัศน์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ นักศึกษามีการใช้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีการใช้ในระดับปานกลางทุกข้อ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยปานกลางค่อนข้างสูงคือ วีซีดีหรือดีวีดีบันเทิง ($\bar{X}=2.84$, $S.D.=1.27$) แต่ข้อนี้มีความแตกต่างภายในกลุ่มค่อนข้างสูง

และด้านบริการอื่นๆ นักศึกษามีการใช้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีการใช้ในระดับปานกลางเกือบทุกข้อ โดยข้อที่สำคัญมี 3 ข้อ ได้แก่ บริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต ($\bar{X}=2.93$, $S.D.=1.23$) บริการยืมระหว่างสำนักหอสมุดฯ ($\bar{X}=2.77$, $S.D.=1.21$) แต่ทั้ง 2 ข้อมีความแตกต่างภายในกลุ่มค่อนข้างสูง และบริการสืบค้นข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดโดยใช้เว็บแพ็ค (WPAC) ($\bar{X}=2.73$) ส่วนข้อที่มีการใช้อยู่ในระดับน้อยมีเพียงข้อเดียวคือ บริการจองทรัพยากรสารสนเทศ ($\bar{X}=2.45$)

3. เปรียบเทียบการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี จำแนกตามตัวแปรสถานภาพนักศึกษา กลุ่มสาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยตั้งค่าระดับนัยสำคัญไว้ที่ระดับ .05 ปรากฏผลดังตาราง 5 – 7

ตาราง 5 เปรียบเทียบการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี จำแนกตามตัวแปรสถานภาพนักศึกษา

บริการสารสนเทศ	ภาคปกติ		ภาคสมทบ		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. บริการสื่อสิ่งพิมพ์					
1.1 หนังสือภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของท่าน	3.14	1.00	2.64	1.16	4.03*
1.2 หนังสือภาษาไทยที่ให้ความรู้เพิ่มเติมในรายวิชาของท่าน	3.09	0.91	2.69	1.08	3.60*
1.3 หนังสือภาษาต่างประเทศเฉพาะสาขาวิชาของท่าน	2.71	1.01	2.35	1.06	3.06*

ตาราง 5 (ต่อ)

บริการสารสนเทศ	ภาคปกติ		ภาคสมทบ		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1.4 หนังสือภาษาต่างประเทศที่ให้ความรู้เพิ่มเติมในรายวิชาของท่าน	2.78	1.02	2.33	1.04	3.85*
1.5 หนังสือนวนิยาย / เรื่องสั้น / พ็อคเก็ตบุ๊ก	3.05	1.33	2.42	1.17	4.76*
1.6 โครงการหรือโปรเจ็ค ของนักศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี	2.91	1.08	2.65	1.21	1.96
1.7 วิทยานิพนธ์ / วิทยานิพนธ์ของสถาบันการศึกษาต่างๆ	2.70	1.12	2.52	1.23	1.34
1.8 รายงานการวิจัย, รายงานการประชุมสัมมนา, รายงานประจำปี และรายงานสถิติข้อมูลต่างๆ	2.60	1.07	2.35	1.16	2.03*
1.9 พจนานุกรมทั่วไป เช่น พจนานุกรมไทย-อังกฤษ เป็นต้น	2.92	1.08	2.37	1.10	4.50*
1.10 พจนานุกรมเฉพาะสาขาวิชาของท่าน เช่น พจนานุกรมศัพท์วิศวกรรมไฟฟ้า พจนานุกรมศัพท์ช่างพจนานุกรมศัพท์คอมพิวเตอร์	2.68	1.06	2.30	1.13	3.03*
1.11 สารานุกรม เช่น สารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย สารานุกรมวิทยาศาสตร์สำหรับเยาวชน เป็นต้น	2.67	0.98	2.19	1.09	4.12*
1.12 วารสารภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของท่าน	2.87	0.98	2.35	1.07	4.47*
1.13 วารสารภาษาต่างประเทศเฉพาะสาขาวิชาของท่าน	2.66	1.04	2.29	1.12	2.99*
1.14 นิตยสารบันเทิง	3.25	1.12	2.43	1.13	6.43*
1.15 หนังสือพิมพ์ภาษาไทยฉบับใหม่	3.34	1.12	2.57	1.20	5.84*
1.16 หนังสือพิมพ์ภาษาไทยฉบับย้อนหลัง	2.90	1.04	2.31	1.11	4.82*
1.17 หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษฉบับใหม่	2.59	1.07	1.13	1.07	3.77*
1.18 หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษฉบับย้อนหลัง	2.44	1.05	2.12	1.12	2.55*
รวม	2.85	0.74	2.39	0.93	4.88*
2. บริการสื่อโสตทัศนและสื่ออิเล็กทรอนิกส์					
2.1 ซีดีรอมที่เป็นการสอนการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่างๆ	2.91	1.17	2.35	1.19	4.18*
2.2 วีซีดี หรือ ดีวีดี สารคดีความรู้ทั่วไป เช่น สารคดีชุดกบนอกกะลา คนค้นคน จุดเปลี่ยน เป็นต้น	2.89	1.16	2.29	1.15	4.58*
2.3 วีซีดี หรือ ดีวีดี บันเทิง	3.23	1.18	2.35	1.22	6.45*
2.4 ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Books) ที่สำนักหอสมุดฯ บอกรับ	2.76	1.08	2.36	1.25	3.03*
2.5 ฐานข้อมูลกฤตภาคข่าวออนไลน์ (Clipping Online) ที่สำนักหอสมุดฯ บอกรับ	2.71	1.08	2.27	1.18	3.44*
2.6 ฐานข้อมูลหนังสือพิมพ์ออนไลน์ (Newspaper Online)	2.71	1.09	2.25	1.15	3.61*
รวม	2.87	0.93	2.31	1.08	4.90*

ตาราง 5 (ต่อ)

บริการสารสนเทศ	ภาคปกติ		ภาคสมทบ		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
3. บริการอื่นๆ					
3.1 บริการจองทรัพยากรสารสนเทศ	2.67	1.04	2.18	1.13	4.04*
3.2 บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า	2.74	1.01	2.28	1.16	3.75*
3.3 บริการแนะนำการใช้สำนักหอสมุดฯ	2.79	1.05	2.18	1.17	4.82*
3.4 บริการแนะนำทรัพยากรสารสนเทศใหม่	2.84	1.03	2.16	1.12	5.66*
3.5 บริการยืมระหว่างสำนักหอสมุดฯ	3.11	1.04	2.36	1.27	5.73*
3.6 บริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นข้อมูล บนอินเทอร์เน็ต	3.27	1.09	2.51	1.26	5.74*
3.7 บริการสืบค้นข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด โดยใช้เว็บแพ็คเกจ(WPAC)	3.09	1.08	2.28	1.20	6.29*
รวม	2.93	0.87	2.28	1.07	5.95*
รวม	2.87	0.74	2.35	0.94	5.50*

$$t_{(.05; df 311)} = 1.96$$

จากตาราง 5 แสดงว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีในสำนักหอสมุดและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธนบุรีที่มีสถานภาพการศึกษาต่างกันมีการใช้บริการสารสนเทศโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 1 โดยที่นักศึกษาภาคปกติมีการใช้บริการสารสนเทศมากกว่านักศึกษาภาคสมทบ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อ พบว่า

ด้านบริการสื่อสิ่งพิมพ์ มีการใช้โดยรวมแตกต่างกัน โดยนักศึกษาภาคปกติมีการใช้มากกว่านักศึกษาภาคสมทบ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการใช้แตกต่างกันปานกลางค่อนข้างสูงมี 5 ข้อ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ภาษาไทยฉบับใหม่ ($\bar{X}=3.34$) นิตยสารบันเทิง ($\bar{X}=3.25$) หนังสือภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของท่าน ($\bar{X}=3.14$) หนังสือภาษาไทยที่ให้ความรู้เพิ่มเติมในรายวิชาของท่าน ($\bar{X}=3.09$) และหนังสือนวนิยาย/เรื่องสั้น/พ็อคเก็ตบุ๊ก ($\bar{X}=3.05$)

ด้านบริการสื่อโสตทัศน์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ นักศึกษามีการใช้โดยรวมแตกต่างกัน โดยนักศึกษาภาคปกติมีการใช้มากกว่านักศึกษาภาคสมทบ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการใช้แตกต่างกันค่อนข้างสูงคือ วีซีดีหรือดีวีดีบันเทิง ($\bar{X}=3.23$)

ส่วนด้านบริการอื่นๆ นักศึกษามีการใช้บริการสารสนเทศโดยรวมแตกต่างกัน โดย นักศึกษาภาคปกติมีการใช้มากกว่านักศึกษาภาคสมทบ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการใช้แตกต่างกันคือ บริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต ($\bar{X}=3.27$) บริการยืมระหว่างสำนักหอสมุดฯ ($\bar{X}=3.11$) และบริการสืบค้นข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดโดยใช้เว็บแพ็ค (WPAC) ($\bar{X}=3.09$)

ตาราง 6 เปรียบเทียบการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี จำแนกตามตัวแปรกลุ่มสาขาวิชา

บริการสารสนเทศ	กลุ่มสาขาวิชา สังคมศาสตร์		กลุ่มสาขาวิชา วิทยาศาสตร์ฯ		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. บริการสื่อสิ่งพิมพ์					
1.1 หนังสือภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของท่าน	2.72	1.12	3.20	1.01	-3.88*
1.2 หนังสือภาษาไทยที่ให้ความรู้เพิ่มเติมในรายวิชาของท่าน	2.73	1.05	3.18	0.87	-4.00*
1.3 หนังสือภาษาต่างประเทศเฉพาะสาขาวิชาของท่าน	2.42	1.08	2.75	0.97	-2.72*
1.4 หนังสือภาษาต่างประเทศที่ให้ความรู้เพิ่มเติมในรายวิชาของท่าน	2.42	1.10	2.81	0.94	-3.18*
1.5 หนังสือนวนิยาย / เรื่องสั้น / พ็อคเก็ตบุ๊ก	2.67	1.22	2.92	1.13	-1.85
1.6 โครงการหรือโปรเจ็ค ของนักศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี	2.52	1.12	3.20	1.06	-5.34*
1.7 วิทยานิพนธ์ / วิทยานิพนธ์ของสถาบันการศึกษาต่างๆ	2.39	1.15	2.97	1.13	-4.44*
1.8 รายงานการวิจัย, รายงานการประชุมสัมมนา, รายงานประจำปี และรายงานสถิติข้อมูลต่างๆ	2.35	1.10	2.69	1.12	-2.65*
1.9 พจนานุกรมทั่วไป เช่น พจนานุกรมไทย-อังกฤษ เป็นต้น	2.55	1.17	2.86	1.01	-2.44*
1.10 พจนานุกรมเฉพาะสาขาวิชาของท่าน เช่น พจนานุกรมศัพท์วิศวกรรมไฟฟ้า พจนานุกรมศัพท์ช่าง พจนานุกรมศัพท์คอมพิวเตอร์	2.29	1.08	2.85	1.06	-4.89*
1.11 สารานุกรม เช่น สารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย สารานุกรมวิทยาศาสตร์สำหรับเยาวชน เป็นต้น	2.25	1.04	2.77	1.01	-4.30*
1.12 วารสารภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของท่าน	2.48	1.07	2.88	0.98	-3.33*
1.13 วารสารภาษาต่างประเทศเฉพาะสาขาวิชาของท่าน	2.39	1.12	2.64	1.04	-2.02*
1.14 นิตยสารบันเทิง	2.87	1.29	2.90	1.05	-0.22
1.15 หนังสือพิมพ์ภาษาไทยฉบับใหม่	2.88	1.27	3.18	1.12	-2.14*
1.16 หนังสือพิมพ์ภาษาไทยฉบับย้อนหลัง	2.52	1.16	2.81	1.02	-2.21*
1.17 หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษฉบับใหม่	2.26	1.07	2.56	1.11	-2.43*

ตาราง 6 (ต่อ)

บริการสารสนเทศ	กลุ่มสาขาวิชา สังคมศาสตร์		กลุ่มสาขาวิชา วิทยาศาสตร์		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1.18 หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษฉบับย้อนหลัง	2.17	1.07	2.47	1.11	-2.39*
รวม	2.50	0.90	2.87	0.75	-3.86*
2. บริการสื่อโสตทัศนและสื่ออิเล็กทรอนิกส์					
2.1 ซีดีรอมที่เป็นการสอนการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่างๆ	2.42	1.18	3.00	1.18	-4.30*
2.2 วีซีดี หรือ ดีวีดี สารคดีความรู้ทั่วไป เช่น สารคดีชุด กบนอกกะลา คนค้นคน จุดเปลี่ยน เป็นต้น	2.45	1.23	2.89	1.10	-3.21*
2.3 วีซีดี หรือ ดีวีดี บันเทิง	2.63	1.29	3.14	1.19	-3.53*
2.4 ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Books) ที่สำนักหอสมุดฯ บอกรับ	2.44	1.19	2.80	1.13	-2.68*
2.5 ฐานข้อมูลกฤตภาคข่าวออนไลน์ (Clipping Online) ที่สำนักหอสมุดฯ บอกรับ	2.41	1.19	2.66	1.05	-1.89
2.6 ฐานข้อมูลหนังสือพิมพ์ออนไลน์ (Newspaper Online)	2.43	1.17	2.63	1.09	-1.52
รวม	2.46	1.07	2.85	0.93	-3.30*
3. บริการอื่นๆ					
3.1 บริการจองทรัพยากรสารสนเทศ	2.37	1.15	2.57	1.04	-1.58
3.2 บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า	2.44	1.15	2.67	1.02	-1.81
3.3 บริการแนะนำการใช้สำนักหอสมุดฯ	2.41	1.21	2.68	1.03	-2.01*
3.4 บริการแนะนำทรัพยากรสารสนเทศใหม่	2.35	1.13	2.81	1.06	-3.55*
3.5 บริการยืมระหว่างสำนักหอสมุดฯ	2.57	1.24	3.08	1.09	-3.72*
3.6 บริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นข้อมูล บนอินเทอร์เน็ต	2.78	1.29	3.15	1.09	-2.63*
3.7 บริการสืบค้นข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด โดยใช้เว็บแพ็ค(WPAC)	2.54	1.22	3.00	1.12	-3.39*
รวม	2.50	1.08	2.85	0.87	-3.07*
รวม	2.49	0.92	2.86	0.75	-3.78*

$$t_{(.05; df 311)} = 1.96$$

จากตาราง 6 แสดงว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีในสำนักหอสมุดและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธนบุรีที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาต่างกันมีการใช้บริการสารสนเทศโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 โดยที่นักศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการใช้บริการสารสนเทศมากกว่านักศึกษากลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อ พบว่า

ด้านบริการสื่อสิ่งพิมพ์ มีการใช้โดยรวมแตกต่างกัน โดยที่นักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการใช้มากกว่านักศึกษากลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการใช้แตกต่างกันค่อนข้างสูงมี 4 ข้อ ได้แก่ หนังสือภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของท่าน ($\bar{X}=3.20$) โครงการหรือโปรเจกต์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี ($\bar{X}=3.20$) หนังสือภาษาไทยที่ให้ความรู้เพิ่มเติมในรายวิชาของท่าน ($\bar{X}=3.18$) หนังสือพิมพ์ภาษาไทยฉบับใหม่ ($\bar{X}=3.18$)

ด้านบริการสื่อโสตทัศนและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ นักศึกษามีการใช้โดยรวมแตกต่างกัน โดยที่นักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการใช้มากกว่านักศึกษากลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการใช้แตกต่างกันคือ วีซีดีหรือดีวีดีบันเทิง ($\bar{X}=3.14$) และซีดีรอมที่เป็นการสอนการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่างๆ ($\bar{X}=3.00$)

ส่วนด้านบริการอื่นๆ นักศึกษามีการใช้โดยรวมแตกต่างกัน โดยที่นักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการใช้มากกว่านักศึกษากลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการใช้แตกต่างกันคือ บริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต ($\bar{X}=3.15$) บริการยืมระหว่างสำนักหอสมุดฯ ($\bar{X}=3.08$) และบริการสืบค้นข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดโดยใช้เว็บแพ็คเกจ(WPAC) ($\bar{X}=3.00$)

ตาราง 7 เปรียบเทียบการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี จำแนกตามตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บริการสารสนเทศ	ผลสัมฤทธิ์ ตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป		ผลสัมฤทธิ์ ตั้งแต่ 2.49 ลงมา		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. บริการสื่อสิ่งพิมพ์					
1.1 หนังสือภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของท่าน	3.04	1.04	2.78	1.16	2.14*
1.2 หนังสือภาษาไทยที่ให้ความรู้เพิ่มเติมในรายวิชาของท่าน	3.04	0.91	2.77	1.10	2.36*
1.3 หนังสือภาษาต่างประเทศเฉพาะสาขาวิชาของท่าน	2.60	1.01	2.50	1.09	0.89
1.4 หนังสือภาษาต่างประเทศที่ให้ความรู้เพิ่มเติม ในรายวิชาของท่าน	2.67	1.03	2.46	1.07	1.78

ตาราง 7 (ต่อ)

บริการสารสนเทศ	ผลสัมฤทธิ์ ตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป		ผลสัมฤทธิ์ ตั้งแต่ 2.49 ลงมา		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1.5 หนังสือนวนิยาย / เรื่องสั้น / พ็อคเก็ตบุ๊ก	2.86	1.16	2.67	1.22	1.40
1.6 โครงการหรือโปรเจ็ค ของนักศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี	2.90	1.11	2.68	1.18	1.63
1.7 วิทยานิพนธ์ / วิทยานิพนธ์ของสถาบันการศึกษาต่างๆ	2.73	1.20	2.50	1.14	1.70
1.8 รายงานการวิจัย รายงานการประชุมสัมมนา รายงานประจำปี และรายงานสถิติข้อมูลต่างๆ	2.54	1.13	2.43	1.10	0.90
1.9 พจนานุกรมทั่วไป เช่น พจนานุกรมไทย-อังกฤษ เป็นต้น	2.70	1.12	2.64	1.12	0.52
1.10 พจนานุกรมเฉพาะสาขาวิชาของท่าน เช่น พจนานุกรม ศัพท์วิศวกรรมไฟฟ้า พจนานุกรมศัพท์ช่าง พจนานุกรมศัพท์คอมพิวเตอร์	2.55	1.08	2.46	1.14	0.73
1.11 สารานุกรม เช่น สารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย สารานุกรมวิทยาศาสตร์สำหรับเยาวชน เป็นต้น	2.47	1.02	2.44	1.10	0.23
1.12 วารสารภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของท่าน	2.71	0.99	2.56	1.11	1.29
1.13 วารสารภาษาต่างประเทศเฉพาะสาขาวิชาของท่าน	2.54	1.07	2.44	1.12	0.86
1.14 นิตยสารบันเทิง	3.02	1.18	2.73	1.20	2.10*
1.15 หนังสือพิมพ์ภาษาไทยฉบับใหม่	3.10	1.17	2.88	1.26	1.63
1.16 หนังสือพิมพ์ภาษาไทยฉบับย้อนหลัง	2.67	1.08	2.56	1.15	0.66
1.17 หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษฉบับใหม่	2.42	1.05	2.34	1.14	0.61
1.18 หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษฉบับย้อนหลัง	2.27	1.07	2.31	1.13	-0.28
รวม	2.71	0.79	2.57	0.93	1.53
2. บริการสื่อโสตทัศนและสื่ออิเล็กทรอนิกส์					
2.1 ซีดีรอมที่เป็นการสอนการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่างๆ	2.73	1.21	2.57	1.21	1.15
2.2 วีซีดีหรือดีวีดีสารคดีความรู้ทั่วไป เช่น สารคดีชุด กบนอกกะลา คนคันคน จดเปลี่ยน เป็นต้น	2.69	1.19	2.55	1.21	1.00
2.3 วีซีดี หรือ ดีวีดี บันเทิง	2.91	1.26	2.76	1.29	1.07
2.4 ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Books) ที่สำนักหอสมุดฯ บอกรับ	2.63	1.11	2.53	1.25	0.72
2.5 ฐานข้อมูลกฤตภาคข่าวออนไลน์ (Clipping Online) ที่สำนักหอสมุดฯ บอกรับ	2.55	1.10	2.46	1.18	0.71
2.6 ฐานข้อมูลหนังสือพิมพ์ออนไลน์ (Newspaper Online)	2.51	1.11	2.50	1.18	0.07
รวม	2.67	0.97	2.56	1.11	0.91

ตาราง 7 (ต่อ)

บริการสารสนเทศ	ผลสัมฤทธิ์ ตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป		ผลสัมฤทธิ์ ตั้งแต่ 2.49 ลงมา		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
3. บริการอื่นๆ					
3.1 บริการจองทรัพยากรสารสนเทศ	2.50	1.08	2.40	1.14	0.74
3.2 บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า	2.60	1.06	2.45	1.16	1.22
3.3 บริการแนะนำการใช้สำนักหอสมุดฯ	2.60	1.07	2.42	1.23	1.40
3.4 บริการแนะนำทรัพยากรสารสนเทศ ใหม่	2.61	1.11	2.45	1.13	1.26
3.5 บริการยืมระหว่างสำนักหอสมุดฯ	2.92	1.15	2.61	1.25	2.33*
3.6 บริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นข้อมูล บนอินเทอร์เน็ต	3.07	1.20	2.77	1.24	2.20*
3.7 บริการสืบค้นข้อมูลทรัพยากรห้องสมุด โดยใช้เว็บแพ็ค (WPAC)	2.86	1.18	2.58	1.21	2.10*
รวม	2.74	0.96	2.52	1.08	1.85
รวม	2.71	0.80	2.56	0.94	1.56

$$t_{(.05; df 311)} = 1.96$$

จากตาราง 7 แสดงว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีในสำนักหอสมุดและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธนบุรีที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีการใช้บริการสารสนเทศโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 3

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อ พบว่า

ด้านบริการสื่อสิ่งพิมพ์ มีการใช้โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป มีการใช้มากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ 2.49 ลงมา ในเรื่องหนังสือภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของท่าน ($\bar{X}=3.04$) หนังสือภาษาไทยที่ให้ความรู้เพิ่มเติมในรายวิชาของท่าน ($\bar{X}=3.04$) และนิตยสารบันเทิง ($\bar{X}=3.02$)

ด้านบริการสื่อโสตทัศน์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ นักศึกษามีการใช้โดยรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน

ส่วนด้านบริการอื่นๆ นักศึกษามีการใช้โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ

พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป มีการใช้มากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ 2.49 ลงมา ในเรื่องการใช้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต ($\bar{X}=3.07$) บริการยืมระหว่างสำนักหอสมุดฯ ($\bar{X}=2.92$) และบริการสืบค้นข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดโดยใช้เว็บแพ็ค (WPAC) ($\bar{X}=2.86$)

4. ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี ปรากฏผลดังตาราง 8

ตาราง 8 ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี ในด้านทรัพยากรสารสนเทศ ด้านอาคารสถานที่ และด้านบุคลากร

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
ด้านทรัพยากรสารสนเทศ			
1. บริการสื่อสิ่งพิมพ์			
1.1 การจัดเก็บหนังสือไม่เป็นระบบทำให้ค้นหาไม่สะดวกและใช้เวลานาน	2.80	1.06	ปานกลาง
1.2 จำนวนหนังสือที่ให้ยืม (5 เล่ม) น้อยเกินไป	2.91	1.09	ปานกลาง
1.3 ระยะเวลาในการให้ยืมหนังสือ (7 วัน) น้อยเกินไปกลาง	2.95	1.12	ปานกลาง
1.4 จำนวนหนังสือวิชาการภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของท่าน มีไม่เพียงพอต่อความต้องการ	2.91	1.08	ปานกลาง
1.5 จำนวนหนังสือวิชาการภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของท่าน มีสภาพเก่าและไม่ทันสมัย	2.95	1.05	ปานกลาง
1.6 หนังสือตำราวิชาการภาษาไทยที่สำนักหอสมุดฯ จัดซื้อชื่อเรื่องละ 3 ฉบับนั้น น้อยเกินไป	2.97	1.09	ปานกลาง
1.7 จำนวนหนังสือสารคดี หนังสือที่ให้ที่ให้ความรู้ทั่วไปอื่นๆ มีน้อย	2.88	1.01	ปานกลาง
1.8 จำนวนนวนิยาย / เรื่องสั้น / พ็อคเก็ตบุ๊ก มีไม่เพียงพอต่อความต้องการ	2.87	1.06	ปานกลาง
1.9 โครงการหรือโปรเจกต์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี ชื่อเรื่องละ 2 ฉบับนั้น มีไม่เพียงพอต่อความต้องการ	2.85	1.04	ปานกลาง
1.10 จำนวนโครงการหรือโปรเจกต์ ของสถาบันการศึกษาอื่นๆ มีน้อย	2.91	1.07	ปานกลาง

ตาราง 8 (ต่อ)

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
1.11 จำนวนวิทยานิพนธ์ของสถาบันการศึกษาอื่นๆ มีน้อย	2.90	1.07	ปานกลาง
1.12 หนังสืออ้างอิง (พจนานุกรม สารานุกรม หนังสือคู่มือ ฯลฯ) ในสาขาวิชาของท่านมีจำนวนน้อยเกินไป	2.84	1.02	ปานกลาง
1.13 การจัดเก็บวารสารไม่เป็นระบบทำให้ค้นหาไม่สะดวก และใช้เวลานาน	2.86	1.02	ปานกลาง
1.14 วารสารวิชาการภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของท่าน มีจำนวนน้อยชื่อเรื่อง ของท่านมีจำนวนน้อยชื่อเรื่อง	2.85	1.04	ปานกลาง
1.15 วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศเฉพาะสาขาวิชา	2.80	1.00	ปานกลาง
1.16 ระยะเวลาในการให้ยืมวารสารย้อนหลัง (3 วัน) น้อยเกินไป	2.84	1.04	ปานกลาง
1.17 วารสารใหม่ออกให้บริการล่าช้าไม่ทันต่อความต้องการ	2.83	1.02	ปานกลาง
1.18 ระยะเวลาในการให้ยืมหนังสือพิมพ์ย้อนหลัง (3 วัน) น้อยเกินไป	2.78	0.99	ปานกลาง
2. บริการสื่อโสตทัศนและสื่ออิเล็กทรอนิกส์			
2.1 จำนวนสื่อโสตทัศนที่มีเนื้อหาเฉพาะสาขาวิชาของท่าน มีน้อย	2.87	1.04	ปานกลาง
2.2 จำนวนสื่อโสตทัศนที่มีเนื้อหาสารคดีเสริมความรู้มีน้อย	2.81	0.99	ปานกลาง
2.3 จำนวนสื่อโสตทัศนที่ให้ยืม (2 รายการ) น้อยเกินไป	2.88	1.04	ปานกลาง
2.4 ระยะเวลาในการให้ยืมสื่อโสตทัศน (3 วัน) น้อยเกินไป	2.90	1.04	ปานกลาง
2.5 ไม่ทราบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักหอสมุดฯ บอกรับมีฐานอะไรบ้าง	2.86	1.03	ปานกลาง
2.6 ไม่ทราบวิธีการสืบค้นฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักหอสมุดฯ บอกรับ	2.73	1.00	ปานกลาง
3. บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า			
3.1 เมื่อไปใช้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าจาก บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่มักได้คำตอบไม่ตรงตามความต้องการ	2.70	1.07	ปานกลาง
3.2 บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ ที่ให้บริการใช้เวลานานในการ หาคำตอบ	2.68	0.97	ปานกลาง
3.3 บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ ที่ให้บริการไม่ชี้แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม	2.67	1.05	ปานกลาง

ตาราง 8 (ต่อ)

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
3.4 บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ ที่ให้บริการไม่ให้ความสนใจในการตอบคำถาม	2.69	1.05	ปานกลาง
4. ไม่มีป้ายบอกทิศทางและการชี้แหล่งวัสดุภายในสำนักหอสมุดฯ ที่ชัดเจน	2.75	1.03	ปานกลาง
5. บริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต			
5.1 จำนวนคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการไม่เพียงพอต่อการใช้	2.95	1.16	ปานกลาง
5.2 ระยะเวลาในการใช้บริการ (2 ชั่วโมง) น้อยเกินไป	3.00	1.17	ปานกลาง
5.3 เครื่องคอมพิวเตอร์เก่าและทำงานช้า	3.16	1.19	ปานกลาง
5.4 เครื่องคอมพิวเตอร์เสียบ่อย และไม่อยู่ในสภาพพร้อมให้บริการ	3.05	1.18	ปานกลาง
5.5 ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตขัดข้องบ่อย	3.09	1.18	ปานกลาง
6. บริการสืบค้นข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดโดยใช้เว็บแพ็ค (WPAC)			
6.1 จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้สืบค้นเว็บแพ็ค (WPAC) น้อยเกินไป	2.99	1.11	ปานกลาง
6.2 ไม่ทราบวิธีการสืบค้นเว็บแพ็ค (WPAC)	2.78	1.07	ปานกลาง
6.3 วิธีการสืบค้นเว็บแพ็ค (WPAC) ยุ่งยาก	2.80	1.07	ปานกลาง
รวม	2.87	0.78	ปานกลาง
ด้านอาคารสถานที่			
1. พื้นที่ให้บริการสำหรับผู้ใช้คับแคบเกินไป	2.92	1.13	ปานกลาง
2. เวลาการเปิด – ปิด ของสำนักหอสมุดฯ ไม่เหมาะสม	2.76	1.08	ปานกลาง
3. ภายในสำนักหอสมุดฯ มีเสียงดังรบกวน	2.58	1.05	ปานกลาง
4. ภายในสำนักหอสมุดฯ มีแสงสว่างไม่เพียงพอ	2.59	1.04	ปานกลาง
5. สภาพโดยรวมของสำนักหอสมุดฯ ไม่สะอาดเท่าที่ควร	2.49	1.03	น้อย
6. จำนวนที่นั่งอ่านไม่เพียงพอกับความต้องการ	2.59	1.10	ปานกลาง
7. ห้องน้ำของสำนักหอสมุดฯ อยู่ไกลและไม่เพียงพอต่อการใช้	3.11	1.19	ปานกลาง
รวม	2.72	0.88	ปานกลาง

ตาราง 8 (ต่อ)

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ
ด้านบุคลากร			
1. บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ในสำนักหอสมุดฯ มีจำนวนน้อยให้บริการไม่ทั่วถึง	2.81	1.10	ปานกลาง
2. บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ให้บริการขาดมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	2.71	1.11	ปานกลาง
3. บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ขาดความกระตือรือร้นในการให้บริการ	2.75	1.10	ปานกลาง
4. บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานล่าช้า	2.66	1.05	ปานกลาง
รวม	2.73	1.00	ปานกลาง
รวมทั้งหมด	2.77	0.80	ปานกลาง

จากตาราง 8 แสดงว่า ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศมหาวิทยาลัยธนบุรีที่นักศึกษาประสบโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.77$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อ พบว่า

ด้านทรัพยากรสารสนเทศ นักศึกษาประสบปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัญหาการใช้ที่นักศึกษาประสบอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่สำคัญมี 14 ข้อ ตามลำดับ คือ เครื่องคอมพิวเตอร์เก่าและทำงานช้า ($\bar{X}=3.16$) ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตขัดข้องบ่อย ($\bar{X}=3.09$) เครื่องคอมพิวเตอร์เสียบ่อยและไม่อยู่ในสภาพพร้อมให้บริการ ($\bar{X}=3.05$) ระยะเวลาในการใช้บริการ (2 ชั่วโมง) น้อยเกินไป ($\bar{X}=3.00$) จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้สืบค้นเว็บแพ็ค(WPAC) น้อยเกินไป ($\bar{X}=2.99$) หนังสือตำราวิชาการภาษาไทยที่สำนักหอสมุดฯ จัดซื้อซื้อเรื่องละ 3 ฉบับนั้น น้อยเกินไป ($\bar{X}=2.97$) ระยะเวลาในการให้ยืมหนังสือ (7 วัน) น้อยเกินไป ($\bar{X}=2.95$) จำนวนหนังสือวิชาการภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของนักศึกษามีสภาพเก่าและไม่ทันสมัย ($\bar{X}=2.95$) จำนวนคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการไม่เพียงพอต่อการใช้ ($\bar{X}=2.95$) จำนวนหนังสือที่ให้ยืม (5 เล่ม) น้อยเกินไป ($\bar{X}=2.91$) จำนวนหนังสือวิชาการภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของนักศึกษามีไม่เพียงพอต่อความต้องการ ($\bar{X}=2.91$) จำนวนโครงการหรือโปรเจ็คของสถาบันการศึกษาอื่นๆ มีน้อย ($\bar{X}=2.91$) จำนวนวิทยานิพนธ์ของสถาบันการศึกษาอื่นๆ มีน้อย ($\bar{X}=2.90$) ระยะเวลาในการให้ยืมสื่อโสตทัศน (3 วัน) น้อยเกินไป ($\bar{X}=2.90$)

ด้านอาคารสถานที่ นักศึกษาประสบปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยปานกลางค่อนข้างสูงมี 2 ข้อ ตามลำดับคือ ห้องน้ำของสำนักหอสมุดฯ อยู่ไกลและไม่เพียงพอต่อการใช้ ($\bar{X}=3.11$) และพื้นที่ให้บริการสำหรับผู้ใช้คับแคบเกินไป ($\bar{X}=2.92$)

ส่วนด้านบุคลากร นักศึกษาประสบปัญหาโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยปานกลางค่อนข้างสูงคือ บรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ในสำนักหอสมุดฯ มีจำนวนน้อยให้บริการไม่ทั่วถึง ($\bar{X}=2.81$)

5. เปรียบเทียบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี จำแนกตามตัวแปรสถานภาพนักศึกษา กลุ่มสาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยตั้งค่าระดับนัยสำคัญไว้ที่ระดับ .05 ปรากฏผลดังตาราง 9-11

ตาราง 9 เปรียบเทียบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี จำแนกตามตัวแปรสถานภาพนักศึกษา

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ	ภาคปกติ		ภาคสมทบ		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านทรัพยากรสารสนเทศ					
1. บริการสื่อสิ่งพิมพ์					
1.1 การจัดเก็บหนังสือไม่เป็นระบบทำให้ค้นหาไม่สะดวกและใช้เวลานาน	2.91	0.97	2.66	1.16	2.01*
1.2 จำนวนหนังสือที่ให้ยืม (5 เล่ม) น้อยเกินไป	3.02	1.02	2.78	1.15	1.97*
1.3 ระยะเวลาในการให้ยืมหนังสือ (7 วัน) น้อยเกินไป	3.06	1.04	2.82	1.21	1.89*
1.4 จำนวนหนังสือวิชาการภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของท่าน มีไม่เพียงพอต่อความต้องการ	3.07	1.00	2.71	1.15	3.02*
1.5 จำนวนหนังสือวิชาการภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของท่านมีสภาพเก่าและไม่ทันสมัย	3.11	0.97	2.75	1.11	3.10*
1.6 หนังสือตำราวิชาการภาษาไทยที่สำนักหอสมุดฯ จัดซื้อชื่อเรื่องละ 3 ฉบับนั้น น้อยเกินไป	3.17	1.02	2.73	1.13	3.59*
1.7 จำนวนหนังสือสารคดี หนังสือที่ให้ความรู้ทั่วไปอื่นๆ มีน้อย	3.06	0.93	2.67	1.06	3.41*
1.8 จำนวนนวนิยาย / เรื่องสั้น / พ็อคเก็ตบุ๊ก มีไม่เพียงพอต่อความต้องการ	3.05	1.00	2.66	1.09	3.31*
1.9 โครงการหรือโปรเจ็คของนักศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี ชื่อเรื่องละ 2 ฉบับนั้น มีไม่เพียงพอต่อความต้องการ	2.94	0.97	2.74	1.12	1.73
1.10 จำนวนโครงการหรือโปรเจ็ค ของสถาบันการศึกษาอื่นๆ มีน้อย	3.04	1.00	2.76	1.14	2.33*

ตาราง 9 (ต่อ)

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ	ภาคปกติ		ภาคสมทบ		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1.11 จำนวนวิทยานิพนธ์ของสถาบันการศึกษาอื่นๆ มีน้อย	3.07	1.01	2.68	1.11	3.28*
1.12 หนังสืออ้างอิง (พจนานุกรม สารานุกรม หนังสือคู่มือ ฯลฯ) ในสาขาวิชาของท่านมีจำนวนน้อยเกินไป	2.91	0.94	2.75	1.10	1.39
1.13 การจัดเก็บวารสารไม่เป็นระบบทำให้ค้นหาไม่สะดวก และใช้เวลานาน	3.00	0.95	2.68	1.08	2.77*
1.14 วารสารวิชาการภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของท่าน มีจำนวนน้อยซื้อเรื่อง	3.00	0.99	2.67	1.06	2.91*
1.15 วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศเฉพาะสาขาวิชาของท่านมีจำนวนน้อยซื้อเรื่อง	2.94	0.92	2.64	1.08	2.47*
1.16 ระยะเวลาในการให้ยืมวารสารย้อนหลัง (3 วัน) น้อยเกินไป	2.96	0.91	2.68	1.17	2.41*
1.17 วารสารใหม่ออกให้บริการล่าช้าไม่ทันต่อความต้องการ	3.00	0.91	2.62	1.10	3.30*
1.18 ระยะเวลาในการให้ยืมหนังสือพิมพ์ย้อนหลัง (3 วัน) น้อยเกินไป	2.87	0.87	2.68	1.11	1.65
2. บริการสื่อโสตทัศนและสื่ออิเล็กทรอนิกส์					
2.1 จำนวนสื่อโสตทัศนที่มีเนื้อหาเฉพาะสาขาวิชาของท่านมีน้อย	2.99	0.97	2.74	1.11	2.13*
2.2 จำนวนสื่อโสตทัศนที่มีเนื้อหาสารคดีเสริมความรู้มีน้อย	2.95	0.94	2.65	1.03	2.64*
2.3 จำนวนสื่อโสตทัศนที่ให้ยืม (2 รายการ) น้อยเกินไป	3.05	0.95	2.68	1.10	3.20*
2.4 ระยะเวลาในการให้ยืมสื่อโสตทัศน (3 วัน) น้อยเกินไป	3.10	0.95	2.64	1.09	3.98*
2.5 ไม่ทราบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักหอสมุดฯ บอกว่ามีฐานอะไรบ้าง	2.96	0.98	2.72	1.07	2.08*
2.6 ไม่ทราบวิธีการสืบค้นฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักหอสมุดฯ บอกรับ	2.83	0.92	2.61	1.09	2.00*
3. บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า					
3.1 เมื่อไปใช้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าจาก บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ มักได้คำตอบไม่ตรงตามความต้องการ	2.78	1.04	2.59	1.09	1.62
3.2 บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ ที่ให้บริการใช้เวลานานในการหาคำตอบ	2.80	0.91	2.53	1.02	2.46*
3.3 บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ ที่ให้บริการไม่ชี้แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม	2.75	1.00	2.57	1.10	1.59
3.4 บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ ที่ให้บริการไม่ให้ความสนใจในการตอบคำถาม	2.78	1.00	2.57	1.10	1.76

ตาราง 9 (ต่อ)

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ	ภาคปกติ		ภาคสมทบ		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
4. ไม่มีป้ายบอกทิศทางและการชี้แหล่งวัสดุภายใน สำนักหอสมุดที่ชัดเจน	2.88	0.99	2.59	1.06	2.43*
5. บริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต					
5.1 จำนวนคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการไม่เพียงพอต่อการใช	3.05	1.13	2.84	1.18	1.54
5.2 ระยะเวลาในการใช้บริการ (2 ชั่วโมง) น้อยเกินไป	3.16	1.14	2.83	1.20	2.47*
5.3 เครื่องคอมพิวเตอร์เก่าและทำงานช้า	3.32	1.07	2.97	1.29	2.60*
5.4 เครื่องคอมพิวเตอร์เสียบ่อย และไม่อยู่ในสภาพพร้อม ให้บริการ	3.25	1.08	2.87	1.25	2.90*
5.5 ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตขัดข้องบ่อย	3.28	1.13	2.86	1.21	3.17*
6. บริการสืบค้นข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดโดยใช้ เว็บแพ็ค (WPAC)					
6.1 จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้สืบค้นเว็บแพ็ค (WPAC) น้อยเกินไป	3.14	0.99	2.81	1.22	2.59*
6.2 ไม่ทราบวิธีการสืบค้นเว็บแพ็ค (WPAC)	2.86	0.99	2.69	1.16	1.42
6.3 วิธีการสืบค้นเว็บแพ็ค (WPAC) ยุ่งยาก	2.91	1.00	2.67	1.14	2.03*
รวม	3.00	0.65	2.71	0.89	3.38*
ด้านอาคารสถานที่					
1. พื้นที่ให้บริการสำหรับผู้ใช้คับแคบเกินไป	3.05	1.04	2.77	1.21	2.14*
2. เวลาการเปิด – ปิด ของสำนักหอสมุดฯ ไม่เหมาะสม	2.82	1.01	2.68	1.15	1.18
3. ภายในสำนักหอสมุดฯ มีเสียงดังรบกวน	2.67	1.00	2.47	1.10	1.67
4. ภายในสำนักหอสมุดฯ มีแสงสว่างไม่เพียงพอ	2.67	0.99	2.49	1.10	1.51
5. สภาพโดยรวมของสำนักหอสมุดฯ ไม่สะอาดเท่าที่ควร	2.53	1.00	2.44	1.06	0.76
6. จำนวนที่นั่งอ่านไม่เพียงพอกับความต้องการ	2.63	1.04	2.55	1.16	0.60
7. ห้องนำของสำนักหอสมุดฯ อยู่ไกลและไม่เพียงพอต่อการใช	3.29	1.16	2.89	1.20	3.02*
รวม	2.81	0.78	2.61	0.97	1.96
ด้านบุคลากร					
1. บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ในสำนักหอสมุดฯ มีจำนวนน้อย ให้บริการไม่ทั่วถึง	2.94	1.04	2.66	1.15	2.27*

ตาราง 9 (ต่อ)

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ	ภาคปกติ		ภาคสมทบ		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
2. บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ให้บริการชาดมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี	2.79	1.04	2.62	1.18	1.32
3. บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ขาดความกระตือรือร้นในการให้บริการ	2.84	1.05	2.64	1.16	1.54
4. บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานล่าช้า	2.75	0.96	2.55	1.14	1.72
รวม	2.83	0.92	2.62	1.08	1.86
รวมทั้งหมด	2.88	0.70	2.65	0.90	2.58*

$$t_{(.05; df 311)} = 1.96$$

จากตาราง 9 แสดงว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีในสำนักหอสมุดและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธนบุรีที่มีสถานภาพการศึกษาต่างกันมีปัญหาการใช้โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 4 โดยนักศึกษาภาคปกติมีปัญหาการใช้บริการสารสนเทศมากกว่านักศึกษาภาคสมทบ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในด้านทรัพยากรสารสนเทศที่นักศึกษาประสบโดยรวมแตกต่างกัน โดยที่นักศึกษาภาคปกติมีปัญหาการใช้มากกว่านักศึกษาภาคสมทบ ส่วนด้านอาคารสถานที่ และด้านบุคลากรไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้าน พบว่า

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในด้านทรัพยากรสารสนเทศที่นักศึกษาประสบแตกต่างกันเกือบทุกข้อ โดยที่นักศึกษาภาคปกติมีปัญหาการใช้มากกว่านักศึกษาภาคสมทบ ส่วนข้อที่มีปัญหาการใช้แตกต่างกันที่สำคัญมี 20 ข้อ ตามลำดับ คือ เครื่องคอมพิวเตอร์เก่าและทำงานช้า ($\bar{X}=3.32$) ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตขัดข้องบ่อย ($\bar{X}=3.28$) เครื่องคอมพิวเตอร์เสียบ่อยและไม่อยู่ในสภาพพร้อมให้บริการ ($\bar{X}=3.25$) หนังสือตำราวิชาการภาษาไทยที่สำนักหอสมุดฯ จัดซื้อซื้อเรื่องละ 3 ฉบับนั้นน้อยเกินไป ($\bar{X}=3.17$) ระยะเวลาในการใช้บริการ (2 ชั่วโมง) น้อยเกินไป ($\bar{X}=3.16$) จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้สืบค้นเว็บแพ็ค (WPAC) น้อยเกินไป ($\bar{X}=3.14$) จำนวนหนังสือวิชาการภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของนักศึกษามีสภาพเก่าและไม่ทันสมัย ($\bar{X}=3.11$) ระยะเวลาในการให้ยืมสื่อโสตทัศน (3 วัน) น้อยเกินไป ($\bar{X}=3.10$) จำนวนหนังสือวิชาการภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของนักศึกษามีไม่เพียงพอต่อความต้องการ ($\bar{X}=3.07$) จำนวนวิทยานิพนธ์ของสถาบันการศึกษาอื่นๆ มีน้อย ($\bar{X}=3.07$) ระยะเวลาในการให้ยืมหนังสือ (7 วัน) น้อยเกินไป ($\bar{X}=3.06$)

จำนวนหนังสือสารคดี หนังสือที่ให้ความรู้ทั่วไปอื่นๆ มีน้อย ($\bar{X}=3.06$) จำนวนนวนิยาย/เรื่องสั้น/พ็อคเก็ตบุ๊กมีไม่เพียงพอต่อความต้องการ ($\bar{X}=3.05$) จำนวนสื่อโสตทัศนที่ให้ยืม (2 รายการ) น้อยเกินไป ($\bar{X}=3.05$) จำนวนคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการไม่เพียงพอต่อการใช้ ($\bar{X}=3.05$) จำนวนโครงการหรือโปรเจกต์ของสถาบันการศึกษาอื่นๆ มีน้อย ($\bar{X}=3.04$) จำนวนหนังสือที่ให้ยืม (5 เล่ม) น้อยเกินไป ($\bar{X}=3.02$) การจัดเก็บวารสารไม่เป็นระบบทำให้ค้นหาไม่สะดวกและใช้เวลานาน ($\bar{X}=3.00$) วารสารวิชาการภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของนักศึกษามีจำนวนน้อยชื่อเรื่อง ($\bar{X}=3.00$) และวารสารใหม่ออกให้บริการล่าช้าไม่ทันต่อความต้องการ ($\bar{X}=3.00$)

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในด้านอาคารสถานที่ที่นักศึกษาประสบแตกต่างกัน โดยที่นักศึกษาภาคปกติมีปัญหาการใช้มากกว่านักศึกษาภาคสมทบในเรื่อง ห้องน้ำของสำนักหอสมุดฯ อยู่ไกลและไม่เพียงพอต่อการใช้ และพื้นที่ให้บริการสำหรับผู้ใช้คับแคบเกินไป ส่วนปัญหาการใช้ในด้านบุคลากรที่นักศึกษาประสบแตกต่างกัน โดยที่นักศึกษาภาคปกติมีปัญหาการใช้มากกว่านักศึกษาภาคสมทบ มีเพียงเรื่องเดียวคือ บรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ในสำนักหอสมุดฯ มีจำนวนน้อยให้บริการไม่ทั่วถึง

ตาราง 10 เปรียบเทียบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี จำแนกตามตัวแปรกลุ่มสาขาวิชา

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ	กลุ่มสาขาวิชา สังคมศาสตร์		กลุ่มสาขาวิชา วิทยาศาสตร์		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านทรัพยากรสารสนเทศ					
1. บริการสื่อสิ่งพิมพ์					
1.1 การจัดเก็บหนังสือไม่เป็นระบบทำให้ค้นหาไม่สะดวกและใช้เวลานาน	2.73	1.09	2.89	1.01	-1.30
1.2 จำนวนหนังสือที่ให้ยืม (5 เล่ม) น้อยเกินไป	2.79	1.06	3.10	1.11	-2.42*
1.3 ระยะเวลาในการให้ยืมหนังสือ (7 วัน) น้อยเกินไป	2.81	1.11	3.17	2.12	-2.75*
1.4 จำนวนหนังสือวิชาการภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของท่าน มีไม่เพียงพอต่อความต้องการ	2.85	1.11	3.00	1.03	-1.29
1.5 จำนวนหนังสือวิชาการภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของท่าน มีสภาพเก่าและไม่ทันสมัย	2.83	1.07	3.14	1.00	-2.55*
1.6 หนังสือตำราวิชาการภาษาไทยที่สำนักหอสมุดฯ จัดซื้อชื่อเรื่องละ 3 ฉบับนั้น น้อยเกินไป	2.84	1.11	3.17	1.03	-2.62*
1.7 จำนวนหนังสือสารคดี หนังสือที่ให้ที่ให้ความรู้ทั่วไปอื่นๆ มีน้อย	2.80	1.03	3.02	0.97	-1.87
1.8 จำนวนนวนิยาย / เรื่องสั้น / พ็อคเก็ตบุ๊ก มีไม่เพียงพอต่อความต้องการ	2.86	1.13	2.89	0.93	-0.27

ตาราง 10 (ต่อ)

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ	กลุ่มสาขาวิชา สังคมศาสตร์		กลุ่มสาขาวิชา วิทยาศาสตร์		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1.9 โครงการหรือโปรเจกต์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี ชื่อเรื่องละ 2 ฉบับนั้น มีไม่เพียงพอต่อความต้องการ	2.97	1.07	2.93	1.00	-1.18
1.10 จำนวนโครงการหรือโปรเจกต์ ของสถาบันการศึกษา อื่นๆ มีน้อย	2.82	1.04	3.05	1.11	-1.80
1.11 จำนวนวิทยานิพนธ์ของสถาบันการศึกษาอื่นๆ มีน้อย	2.81	1.05	3.03	1.10	-1.80
1.12 หนังสืออ้างอิง (พจนานุกรม สารานุกรม หนังสือคู่มือ ฯลฯ) ในสาขาวิชาของท่านมีจำนวนน้อยเกินไป	2.78	1.02	2.93	1.02	-1.23
1.13 การจัดเก็บวารสารไม่เป็นระบบทำให้ค้นหาไม่สะดวก และใช้เวลานาน	2.78	1.05	2.97	0.97	-1.57
1.14 วารสารวิชาการภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของท่าน มีจำนวนน้อยชื่อเรื่อง	2.74	1.01	3.02	1.06	-2.38*
1.15 วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศเฉพาะสาขาวิชา ของท่านมีจำนวนน้อยชื่อเรื่อง	2.70	0.99	2.94	1.00	-2.08*
1.16 ระยะเวลาในการให้ยืมวารสารย้อนหลัง (3 วัน) น้อยเกินไป	2.76	1.06	2.95	1.01	-1.57*
1.17 วารสารใหม่ออกให้บริการล่าช้าไม่ทันต่อความต้องการ	2.72	0.99	3.00	1.04	-2.40*
1.18 ระยะเวลาในการให้ยืมหนังสือพิมพ์ย้อนหลัง (3 วัน) น้อยเกินไป	2.70	0.95	2.91	1.04	-1.86
2. บริการสื่อโสตทัศนและสื่ออิเล็กทรอนิกส์					
2.1 จำนวนสื่อโสตทัศนที่มีเนื้อหาเฉพาะสาขาวิชาของท่านมีน้อย	2.83	1.05	2.94	1.04	-0.93
2.2 จำนวนสื่อโสตทัศนที่มีเนื้อหาสารคดีเสริมความรู้มีน้อย	2.75	0.99	2.91	1.00	-1.40
2.3 จำนวนสื่อโสตทัศนที่ให้ยืม (2 รายการ) น้อยเกินไป	2.75	0.95	3.10	1.12	-2.96*
2.4 ระยะเวลาในการให้ยืมสื่อโสตทัศน (3 วัน) น้อยเกินไป	2.79	1.01	3.04	1.07	-2.06*
2.5 ไม่ทราบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักหอสมุดฯ บอกรับมีฐานอะไรบ้าง	2.79	1.00	2.96	1.05	-1.45
2.6 ไม่ทราบวิธีการสืบค้นฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สำนัก หอสมุดฯ บอกรับ	2.71	0.96	2.77	1.07	-0.56
3. บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า					
3.1 เมื่อไปใช้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าจาก บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ มักได้คำตอบไม่ตรงตามความต้องการ	2.65	1.03	2.77	1.13	-0.93
3.2 บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ ที่ให้บริการใช้เวลานานในการ หาคำตอบ	2.63	0.94	2.75	1.02	-1.02

ตาราง 10 (ต่อ)

ปัญหาการให้บริการสารสนเทศ	กลุ่มสาขาวิชา สังคมศาสตร์		กลุ่มสาขาวิชา วิทยาศาสตร์		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
3.3 บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ ที่ให้บริการไม่ชี้แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม	2.62	1.01	2.74	1.11	-0.97
3.4 บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ ที่ให้บริการไม่ให้ความสนใจ ในการตอบคำถาม	2.70	1.06	2.68	1.05	0.17
4. ไม่มีป้ายบอกทิศทางและการชี้แหล่งวัสดุภายใน สำนักหอสมุดฯ ที่ชัดเจน	2.72	1.00	2.80	1.07	-0.66
5. บริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต					
5.1 จำนวนคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการไม่เพียงพอต่อการใช้	2.94	1.18	2.98	1.13	-0.35
5.2 ระยะเวลาในการให้บริการ (2 ชั่วโมง) น้อยเกินไป	2.97	1.20	3.07	1.14	-0.77
5.3 เครื่องคอมพิวเตอร์เก่าและทำงานช้า	3.11	1.19	3.24	1.18	-0.95
5.4 เครื่องคอมพิวเตอร์เสียบ่อย และไม่อยู่ในสภาพพร้อม ให้บริการ	3.01	1.17	3.18	1.18	-1.25
5.5 ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตขัดข้องบ่อย	3.00	1.20	3.22	1.14	-1.56
6. บริการสืบค้นข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดโดยใช้ เว็บแพ็ค (WPAC)					
6.1 จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้สืบค้นเว็บแพ็ค (WPAC) น้อยเกินไป	2.97	1.13	3.03	1.07	-0.50
6.2 ไม่ทราบวิธีการสืบค้นเว็บแพ็ค (WPAC)	2.81	1.11	3.73	1.02	0.65
6.3 วิธีการสืบค้นเว็บแพ็ค (WPAC) ยุ่งยาก	2.82	1.09	2.77	1.05	0.48
รวม	2.80	0.81	2.97	0.73	-1.83
ด้านอาคารสถานที่					
1. พื้นที่ให้บริการสำหรับผู้ใช้คับแคบเกินไป	2.91	1.16	2.94	1.08	-0.26
2. เวลาการเปิด – ปิด ของสำนักหอสมุดฯ ไม่เหมาะสม	2.79	1.05	2.71	1.12	0.67
3. ภายในสำนักหอสมุดฯ มีเสียงดังรบกวน	2.58	1.03	2.59	1.10	-0.55
4. ภายในสำนักหอสมุดฯ มีแสงสว่างไม่เพียงพอ	2.55	1.03	2.64	1.07	-0.79
5. สภาพโดยรวมของสำนักหอสมุดฯ ไม่สะอาดเท่าที่ควร	2.50	1.02	2.47	1.04	0.29
6. จำนวนที่นั่งอ่านไม่เพียงพอกับความต้องการ	2.63	1.11	2.53	1.07	0.81
7. ห้องนำของสำนักหอสมุดฯ อยู่ไกลและไม่เพียงพอต่อการใช้	3.06	1.23	3.18	1.13	-0.83
รวม	2.72	0.88	2.72	0.87	-0.04

ตาราง 10 (ต่อ)

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ	กลุ่มสาขาวิชา สังคมศาสตร์		กลุ่มสาขาวิชา วิทยาศาสตร์		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านบุคลากร					
1. บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ในสำนักหอสมุดฯ มีจำนวนน้อย ให้บริการไม่ทั่วถึง	2.82	1.08	2.80	1.13	0.21
2. บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ให้บริการขาดมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	2.72	1.09	2.70	1.13	0.18
3. บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ขาดความกระตือรือร้นในการให้บริการ	2.76	1.08	2.73	1.13	0.22
4. บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานล่าช้า	2.62	1.01	2.72	1.11	-0.81
รวม	2.73	0.98	2.74	1.04	-0.04
รวมทั้งหมด	2.75	0.82	2.81	0.78	-0.62

$$t_{(.05; df 311)} = 1.96$$

จากตาราง 10 แสดงว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีในสำนักหอสมุดและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธนบุรีที่มีกลุ่มสาขาวิชาต่างกันมีปัญหาการใช้บริการสารสนเทศโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 5

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศที่นักศึกษาประสบทุกด้านโดยรวมไม่แตกต่างกันเช่นกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้าน พบว่า

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในด้านทรัพยากรสารสนเทศที่นักศึกษาประสบแตกต่างกัน โดยที่นักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีปัญหาการใช้มากกว่านักศึกษากลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ คือ ระยะเวลาในการให้ยืมหนังสือ (7 วัน) น้อยเกินไป หนังสือตำราวิชาการภาษาไทยที่สำนักหอสมุดฯ จัดซื้อซื้อเรื่องละ 3 ฉบับนั้นน้อยเกินไป จำนวนหนังสือวิชาการภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของนักศึกษามีสภาพเก่าและไม่ทันสมัย จำนวนหนังสือที่ให้ยืม (5 เล่ม) น้อยเกินไป จำนวนสื่อโสตทัศนที่ให้ยืม (2 รายการ) น้อยเกินไป ระยะเวลาในการให้ยืมสื่อโสตทัศน (3 วัน) น้อยเกินไป วารสารวิชาการภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของนักศึกษามีจำนวนน้อยซื้อเรื่องจำนวนหนังสือวิชาการภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของนักศึกษามีไม่เพียงพอต่อความต้องการวารสารใหม่ออกให้บริการล่าช้าไม่ทันต่อความต้องการ ระยะเวลาในการให้ยืมวารสารย้อนหลัง (3 วัน) น้อยเกินไป และวารสารวิชาการภาษาต่างประเทศเฉพาะสาขาวิชาของนักศึกษามีจำนวนน้อยซื้อเรื่อง

ตาราง 11 เปรียบเทียบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของนักศึกษา
ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี จำแนกตามตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ	ผลสัมฤทธิ์		ผลสัมฤทธิ์		t
	ตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป		ตั้งแต่ 2.49 ลงมา		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านทรัพยากรสารสนเทศ					
1. บริการสื่อสิ่งพิมพ์					
1.1 การจัดเก็บหนังสือไม่เป็นระบบทำให้ค้นหาไม่สะดวกและใช้เวลานาน	2.95	0.99	2.63	1.12	2.09*
1.2 จำนวนหนังสือที่ใหยืม (5 เล่ม) น้อยเกินไป	3.06	1.06	2.75	1.10	2.55*
1.3 ระยะเวลาในการให้ยืมหนังสือ (7 วัน) น้อยเกินไป	3.02	1.02	2.88	1.24	1.05
1.4 จำนวนหนังสือวิชาการภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของท่าน มีไม่เพียงพอต่อความต้องการ	3.03	1.00	2.76	1.16	2.08*
1.5 จำนวนหนังสือวิชาการภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของท่าน มีสภาพเก่าและไม่ทันสมัย	3.07	1.00	2.82	1.09	2.16*
1.6 หนังสือตำราวิชาการภาษาไทยที่สำนักหอสมุดฯ จัดซื้อซื้อเรื่องละ 3 ฉบับนั้น น้อยเกินไป	3.07	1.06	2.86	1.12	1.74
1.7 จำนวนหนังสือสารคดี หนังสือที่ให้ที่ให้ความรู้ทั่วไปอื่นๆ มีน้อย	3.01	0.93	2.75	1.08	2.27*
1.8 จำนวนนวนิยาย / เรื่องสั้น / พ็อคเก็ตบุ๊ค มีไม่เพียงพอต่อความต้องการ	3.00	0.97	2.73	1.14	2.22*
1.9 โครงการหรือโปรเจ็คของนักศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรีซื้อเรื่องละ 2 ฉบับนั้น มีไม่เพียงพอต่อความต้องการ	2.98	0.99	2.71	1.09	2.29*
1.10 จำนวนโครงการหรือโปรเจ็ค ของสถาบันการศึกษาอื่นๆ มีน้อย	2.99	1.02	2.82	1.12	1.41
1.11 จำนวนวิทยานิพนธ์ของสถาบันการศึกษาอื่นๆ มีน้อย	3.01	1.00	2.77	1.14	2.00*
1.12 หนังสืออ้างอิง (พจนานุกรม สารานุกรม หนังสือคู่มือ ฯลฯ) ในสาขาวิชาของท่านมีจำนวนน้อยเกินไป	2.96	0.92	2.71	1.11	2.18*
1.13 การจัดเก็บวารสารไม่เป็นระบบทำให้ค้นหาไม่สะดวกและใช้เวลานาน	2.99	0.97	2.71	1.07	2.44*
1.14 วารสารวิชาการภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของท่านมีจำนวนน้อยซื้อเรื่อง	2.98	0.98	2.71	1.09	2.44*
1.15 วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศเฉพาะสาขาวิชาของท่านมีจำนวนน้อยซื้อเรื่อง	2.94	0.93	2.64	1.06	2.68*
1.16 ระยะเวลาในการให้ยืมวารสารย้อนหลัง (3 วัน) น้อยเกินไป	2.96	0.94	2.69	1.14	2.30*
1.17 วารสารใหม่ออกให้บริการล่าช้าไม่ทันต่อความต้องการ	2.93	0.95	2.71	1.09	1.91*

ตาราง 11 (ต่อ)

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ	ผลสัมฤทธิ์ ตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป		ผลสัมฤทธิ์ ตั้งแต่ 2.49 ลงมา		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1.18 ระยะเวลาในการให้ยืมหนังสือพิมพ์ย้อนหลัง (3 วัน) น้อยเกินไป	2.87	0.92	2.69	1.06	1.61
2. บริการสื่อโสตทัศนและสื่ออิเล็กทรอนิกส์					
2.1 จำนวนสื่อโสตทัศนที่มีเนื้อหาเฉพาะสาขาวิชาของท่านมีน้อย	3.02	1.01	2.71	1.06	2.60*
2.2 จำนวนสื่อโสตทัศนที่มีเนื้อหาสารคดีเสริมความรู้มีน้อย	2.88	0.95	2.74	1.03	1.23
2.3 จำนวนสื่อโสตทัศนที่ให้ยืม (2 รายการ) น้อยเกินไป	3.01	1.00	2.74	1.06	2.32*
2.4 ระยะเวลาในการให้ยืมสื่อโสตทัศน (3 วัน) น้อยเกินไป	3.02	0.98	2.74	1.09	2.42*
2.5 ไม่ทราบว่าฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักหอสมุดฯ บอกรับมีฐานอะไรบ้าง	2.95	0.99	2.74	1.06	1.76*
2.6 ไม่ทราบวิธีการสืบค้นฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักหอสมุดฯ บอกรับ	2.82	0.99	2.64	1.01	1.59
3. บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า					
3.1 เมื่อไปใช้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าจากบรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ มักได้คำตอบไม่ตรงตามความต้องการ	2.73	1.00	2.65	1.14	0.68
3.2 บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ ที่ให้บริการใช้เวลานานในการหาคำตอบ	2.69	0.93	2.67	1.02	0.12
3.3 บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ ที่ให้บริการไม่ชี้แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม	2.70	1.02	2.63	1.18	0.61
3.4 บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ ที่ให้บริการไม่ให้ความสนใจในการตอบคำถาม	2.72	1.01	2.66	1.10	0.48
4. ไม่มีป้ายบอกทิศทางและการชี้แหล่งวัสดุภายในสำนักหอสมุดฯ ที่ชัดเจน	2.84	1.00	2.65	1.06	1.59
5. บริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต					
5.1 จำนวนคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการไม่เพียงพอต่อการใช้	3.11	1.15	2.76	1.15	2.30*
5.2 ระยะเวลาในการใช้บริการ (2 ชั่วโมง) น้อยเกินไป	3.19	1.18	2.81	1.14	2.87*
5.3 เครื่องคอมพิวเตอร์เก่าและทำงานช้า	3.31	1.16	3.00	1.20	2.30*
5.4 เครื่องคอมพิวเตอร์เสียบ่อย และไม่อยู่ในสภาพพร้อมให้บริการ	3.20	1.15	2.95	1.19	1.95*
5.5 ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตขัดข้องบ่อย	3.28	1.16	2.88	1.18	3.02*
6. บริการสืบค้นข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดโดยใช้เว็บแพ็ค (WPAC)					

ตาราง 11 (ต่อ)

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ	ผลสัมฤทธิ์ ตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป		ผลสัมฤทธิ์ ตั้งแต่ 2.49 ลงมา		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
6.1 จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้สืบค้นเว็บแพ็ค (WPAC) น้อยเกินไป	3.15	1.06	2.82	1.14	2.69*
6.2 ไม่ทราบวิธีการสืบค้นเว็บแพ็ค (WPAC)	2.87	1.05	2.69	1.09	1.49
6.3 วิธีการสืบค้นเว็บแพ็ค (WPAC) ยุ่งยาก	2.87	1.06	2.73	1.08	1.15
รวม	2.98	0.69	2.75	0.86	2.65*
ด้านอาคารสถานที่					
1. พื้นที่ให้บริการสำหรับผู้ใช้คับแคบเกินไป	3.00	1.09	2.83	1.17	1.38
2. เวลาการเปิด – ปิด ของสำนักหอสมุดฯ ไม่เหมาะสม	2.80	1.06	2.72	1.10	0.61
3. ภายในสำนักหอสมุดฯ มีเสียงดังรบกวน	2.55	1.02	2.63	1.09	-0.65
4. ภายในสำนักหอสมุดฯ มีแสงสว่างไม่เพียงพอ	2.59	1.01	2.59	1.08	0.05
5. สภาพโดยรวมของสำนักหอสมุดฯ ไม่สะอาดเท่าที่ควร	2.48	0.98	2.50	1.08	-0.27
6. จำนวนที่นั่งอ่านไม่เพียงพอกับความต้องการ	2.66	1.08	2.52	1.11	1.07
7. ห้องนำของสำนักหอสมุดฯ อยู่ไกลและไม่เพียงพอต่อการใช้	3.25	1.14	2.95	1.23	2.29*
รวม	2.76	0.81	2.68	0.95	0.85
ด้านบุคลากร					
1. บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ในสำนักหอสมุดฯ มีจำนวนน้อยให้บริการไม่ทั่วถึง	2.90	1.05	2.71	1.15	1.52
2. บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ให้บริการขาดมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	2.70	1.07	2.73	1.15	-0.29
3. บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ขาดความกระตือรือร้นในการให้บริการ	2.77	1.09	2.73	1.11	0.35
4. บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานล่าช้า	2.62	0.99	2.70	1.11	-0.68
รวม	2.75	0.95	2.72	1.05	0.26
รวมทั้งหมด	2.83	0.71	2.71	0.89	1.26

$$t_{(.05; df 311)} = 1.96$$

จากตาราง 11 แสดงว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีในสำนักหอสมุดและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธนบุรีที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีปัญหาการใช้บริการสารสนเทศโดยรวม

ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 6

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในด้านทรัพยากรสารสนเทศที่นักศึกษาประสบโดยรวมแตกต่างกัน โดยนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป มีปัญหาการใช้มากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ 2.49 ลงมา ส่วนด้านอาคารสถานที่ และด้านบุคลากรไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้าน พบว่า

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในด้านทรัพยากรสารสนเทศ ที่นักศึกษาประสบแตกต่างกันเกือบทุกข้อ โดยนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป มีปัญหาการใช้มากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ 2.49 ลงมา ส่วนข้อที่มีปัญหาการใช้แตกต่างกันที่สำคัญมี 15 ข้อ ตามลำดับ คือ เครื่องคอมพิวเตอร์เก่าและทำงานช้า ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตช้า ข้องบ่อย เครื่องคอมพิวเตอร์เสียบ่อยและไม่อยู่ในสภาพพร้อมให้บริการ ระยะเวลาในการให้บริการ (2 ชั่วโมง) น้อยเกินไป จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้สืบค้นเว็บแพ็ค (WPAC) จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการไม่เพียงพอต่อการใช้ จำนวนหนังสือวิชาการภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชามีสภาพเก่าและไม่ทันสมัย จำนวนหนังสือที่หาย (5 เล่ม) น้อยเกินไป จำนวนหนังสือวิชาการภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของนักศึกษามีไม่เพียงพอต่อความต้องการ จำนวนสื่อโสตทัศนที่มีเนื้อหาเฉพาะสาขาวิชาของนักศึกษามีน้อย ระยะเวลาในการให้ยืมสื่อโสตทัศน (3 วัน) น้อยเกินไป จำนวนหนังสือสารคดีหนังสือที่ให้ความรู้ทั่วไปอื่นๆ มีน้อย จำนวนวิทยานิพนธ์ของสถาบันการศึกษาอื่นๆ มีน้อย จำนวนนวนิยาย/เรื่องสั้น/พ็อคเก็ตบุ๊กมีไม่เพียงพอต่อความต้องการ และจำนวนสื่อโสตทัศนที่ให้ยืม (2 รายการ) น้อยเกินไป

ส่วนด้านอาคารสถานที่ข้อที่มีปัญหาการใช้แตกต่างกันมีเพียงข้อเดียวคือ ห้องน้ำของสำนักหอสมุดฯ อยู่ไกลและไม่เพียงพอต่อการใช้

บทที่ 5

สรุปผลวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการใช้และปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี จำแนกตามสถานภาพของนักศึกษา กลุ่มสาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี จำแนกตามสถานภาพของนักศึกษา กลุ่มสาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี
4. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี จำแนกตามสถานภาพของนักศึกษา กลุ่มสาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรีที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2-4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 รวมทั้งสิ้น 1,631 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรีที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 2-4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ที่สุ่มมาจากประชากรข้างต้น โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามตัวแปรสถานภาพของนักศึกษา และกลุ่มสาขาวิชา ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 313 คน ซึ่งมากกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 607 - 610) คือ 310 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา สถานภาพนักศึกษา กลุ่มสาขาวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความถี่ในการใช้บริการ

สารสนเทศในสำนักหอสมุดฯ และการใช้แหล่งสารสนเทศอื่นๆ โดยเป็นแบบให้เลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปริมาณการใช้บริการสารสนเทศของนักศึกษา มีข้อคำถามที่ถามเกี่ยวกับการใช้ จำนวน 31 ข้อ โดยให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) และน้อยที่สุด (1)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของนักศึกษา จำนวน 48 ข้อ แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านทรัพยากรสารสนเทศ จำนวน 37 ข้อ ด้านอาคารสถานที่ จำนวน 7 ข้อ และด้านบุคลากร จำนวน 4 ข้อ ซึ่งลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) และน้อยที่สุด (1)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลคืนด้วยตนเอง โดยแยกตามสถานภาพของนักศึกษาซึ่งแบ่งออกเป็น ภาคปกติและภาคสมทบ รวมทั้งกลุ่มสาขาวิชาคือ กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ รวมทั้งสิ้น 340 ชุด ซึ่งเป็นจำนวนมากกว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งนี้เนื่องจากเพื่อไว้กรณีที่แบบสอบถามซึ่งได้รับกลับมาไม่สมบูรณ์ โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 19 มิถุนายน 2552 ถึง วันที่ 14 กรกฎาคม 2552 ได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งสิ้นจำนวน 335 ชุด และเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ จำนวน 313 ชุด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 313 ชุด มากำหนดรหัสการลงคะแนน พร้อมกรอกข้อมูลลงโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS (Statistical package for social science) และใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละส่วนดังต่อไปนี้

5.1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี วิเคราะห์ด้วยค่าความถี่และร้อยละ

5.2 การใช้บริการสารสนเทศของนักศึกษา วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 เปรียบเทียบการใช้บริการสารสนเทศของนักศึกษา จำแนกตามตัวแปรสถานภาพนักศึกษา กลุ่มสาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์ด้วยค่า t-test independent โดยตั้งค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ .05

5.4 ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของนักศึกษา วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.5 เปรียบเทียบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของนักศึกษา จำแนกตามตัวแปรสถานภาพนักศึกษา กลุ่มสาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์ด้วยค่า t-test independent

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ (ร้อยละ 60.4) มีสถานภาพการศึกษาอยู่ในภาคปกติ (ร้อยละ 55.0) และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป (ร้อยละ 53.0) มีความถี่ในการเข้าใช้สำนักหอสมุดและสารสนเทศเพื่อการศึกษา คำนวณว่า (ไม่รวมการทำกิจกรรมอื่นๆ เช่น พบเพื่อน หลบร้อน) ส่วนใหญ่เฉลี่ยเดือนละ 1-2 ครั้ง (ร้อยละ 42.8) และแหล่งสารสนเทศอื่นนอกจากสำนักหอสมุดและสารสนเทศที่นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้ คือ แหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ต

2. การใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อ พบว่า

ด้านบริการสื่อสิ่งพิมพ์ มีการใช้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการใช้อยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกข้อ โดยข้อที่สำคัญมี 6 ข้อ ตามลำดับ คือ หนังสือพิมพ์ ภาษาไทยฉบับใหม่ หนังสือภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของนักศึกษา หนังสือภาษาไทยที่ให้ความรู้เพิ่มเติมในรายวิชาของนักศึกษา นิตยสารบันเทิง โครงการหรือโปรเจกต์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยธนบุรี และหนังสือนวนิยาย/เรื่องสั้น/ฟ็อกเก้ตบุ๊ก

ส่วนข้อที่มีการใช้อยู่ในระดับน้อยมี 5 ข้อ ตามลำดับคือ หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษฉบับย้อนหลัง หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษฉบับใหม่ สารานุกรม เช่น สารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย สารานุกรมวิทยาศาสตร์สำหรับเยาวชน เป็นต้น วารสารภาษาต่างประเทศเฉพาะสาขาวิชาของนักศึกษา รายงานการวิจัย รายงานการประชุมสัมมนา รายงานประจำปี และรายงานสถิติข้อมูลต่างๆ

ด้านบริการสื่อโสตทัศน์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีการใช้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีการใช้อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยปานกลางค่อนข้างสูงคือ วีซีดีหรือดีวีดีบันเทิง

และบริการด้านอื่นๆ มีการใช้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีการใช้อยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกข้อ โดยข้อที่สำคัญมี 3 ข้อ ได้แก่ บริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต บริการยืมระหว่างสำนักหอสมุดฯ และบริการสืบค้นข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดโดยใช้เว็บแพ็คเกจ (WPAC) ส่วนข้อที่มีการใช้อยู่ในระดับน้อยมีเพียงข้อเดียวคือ บริการจองทรัพยากรสารสนเทศ

3. เปรียบเทียบการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี จำแนกตามตัวแปร สถานภาพนักศึกษา กลุ่มสาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า

3.1 นักศึกษาที่มีสถานภาพการศึกษาต่างกันมีการใช้บริการสารสนเทศโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 1 โดยนักศึกษาภาคปกติมีการใช้บริการสารสนเทศมากกว่านักศึกษาภาคสมทบ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อ พบว่า

ด้านบริการสื่อสิ่งพิมพ์ มีการใช้โดยรวมแตกต่างกัน โดยนักศึกษาภาคปกติมีการใช้มากกว่านักศึกษาภาคสมทบ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการใช้แตกต่างกันปานกลางค่อนข้างสูงมี 5 ข้อ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ภาษาไทยฉบับใหม่ นิตยสารบันเทิง หนังสือภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของนักศึกษา หนังสือภาษาไทยที่ให้ความรู้เพิ่มเติมในรายวิชาของนักศึกษา และหนังสือนวนิยาย/เรื่องสั้น/พ็อคเก็ตบุ๊ค

ด้านบริการสื่อโสตทัศน์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีการใช้โดยรวมแตกต่างกัน โดยนักศึกษาภาคปกติมีการใช้มากกว่านักศึกษาภาคสมทบ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการใช้แตกต่างกันค่อนข้างสูงคือ การใช้บริการวีซีดีหรือดีวีดีบันเทิง

ส่วนบริการด้านอื่นๆ มีการใช้บริการโดยรวมแตกต่างกัน โดยนักศึกษาภาคปกติมีการใช้มากกว่านักศึกษาภาคสมทบ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการใช้แตกต่างกันคือ บริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต บริการยืมระหว่างสำนักหอสมุดฯ และบริการสืบค้นข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดโดยใช้เว็บแพ็ค (WPAC) ตามลำดับ

3.2 นักศึกษาที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาต่างกันมีการใช้บริการสารสนเทศโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 2 โดยนักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการใช้บริการสารสนเทศมากกว่านักศึกษากลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อ พบว่า

ด้านบริการสื่อสิ่งพิมพ์ มีการใช้โดยรวมแตกต่างกัน โดยนักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการใช้มากกว่านักศึกษากลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการใช้แตกต่างกันค่อนข้างสูงมี 4 ข้อ ได้แก่ หนังสือภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของนักศึกษา โครงการหรือโปรเจ็คของนักศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี หนังสือภาษาไทยที่ให้ความรู้เพิ่มเติมในรายวิชาของนักศึกษา และหนังสือพิมพ์ภาษาไทยฉบับใหม่

ด้านบริการสื่อโสตทัศน์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีการใช้โดยรวมแตกต่างกัน โดยนักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการใช้มากกว่านักศึกษากลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการใช้แตกต่างกันคือ การใช้บริการวีซีดีหรือดีวีดีบันเทิง และซีดีรอมที่เป็นการสอนการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่างๆ

ส่วนบริการด้านอื่นๆ มีการใช้โดยรวมแตกต่างกัน โดยนักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการใช้มากกว่านักศึกษากลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการใช้แตกต่างกันคือ บริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต บริการ

ยืมระหว่างสำนักหอสมุดฯ และบริการสืบค้นข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดโดยใช้เว็บแพ็ค (WPAC)

3.3 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีการใช้บริการสารสนเทศโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 3

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อ พบว่า

ด้านบริการสื่อสิ่งพิมพ์ มีการใช้โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป มีการใช้มากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ 2.49 ลงมา ในเรื่องหนังสือภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของนักศึกษา หนังสือภาษาไทยที่ให้ความรู้เพิ่มเติมในรายวิชาของนักศึกษา และนิตยสารบันเทิง

ด้านบริการสื่อโสตทัศน์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีการใช้โดยรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน

ส่วนบริการด้านอื่นๆ มีการใช้โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป มีการใช้มากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ 2.49 ลงมา ในเรื่องบริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต บริการยืมระหว่างสำนักหอสมุดฯ และบริการสืบค้นข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดโดยใช้เว็บแพ็ค (WPAC)

4. ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อ พบว่า

ด้านทรัพยากรสารสนเทศ นักศึกษาประสบปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัญหาที่นักศึกษาประสบอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่สำคัญมี 14 ข้อ ตามลำดับ คือ เครื่องคอมพิวเตอร์เก่าและทำงานช้า ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตขัดข้องบ่อย เครื่องคอมพิวเตอร์เสียบ่อยและไม่อยู่ในสภาพพร้อมให้บริการ ระยะเวลาในการใช้บริการ (2 ชั่วโมง) น้อยเกินไป จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้สืบค้นเว็บแพ็ค (WPAC) น้อยเกินไป หนังสือตำราวิชาการภาษาไทยที่สำนักหอสมุดฯ จัดซื้อชื่อเรื่องละ 3 ฉบับนั้นน้อยเกินไป ระยะเวลาในการให้ยืมหนังสือ (7 วัน) น้อยเกินไป จำนวนหนังสือวิชาการภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของนักศึกษามีสภาพเก่าและไม่ทันสมัย จำนวนคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการไม่เพียงพอต่อการใช้งาน จำนวนหนังสือที่ให้ยืม (5 เล่ม) น้อยเกินไป จำนวนหนังสือวิชาการภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของนักศึกษามีไม่เพียงพอต่อความต้องการ จำนวนโครงการหรือโปรเจกต์ของสถาบันการศึกษาอื่นๆ มีน้อย จำนวนวิทยานิพนธ์ของสถาบันการศึกษาอื่นๆ มีน้อย และระยะเวลาในการให้ยืมสื่อโสตทัศน์ (3 วัน) น้อยเกินไป

ด้านอาคารสถานที่ นักศึกษาประสบปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยปานกลางค่อนข้างสูงมี 2 ข้อ ตามลำดับคือ ห้องน้ำของสำนักหอสมุดฯ อยู่ไกลและไม่เพียงพอต่อการใช้ และพื้นที่ให้บริการสำหรับผู้ใช้คับแคบเกินไป

ส่วนด้านบุคลากร นักศึกษาประสบปัญหาโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยปานกลางค่อนข้างสูงคือ บรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ในสำนักหอสมุดฯ มีจำนวนน้อยให้บริการไม่ทั่วถึง

5. เปรียบเทียบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของนักศึกษา จำแนกตามตัวแปรสถานภาพนักศึกษา กลุ่มสาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

5.1 นักศึกษาที่มีสถานภาพการศึกษาต่างกันมีปัญหาการใช้โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 4 โดยนักศึกษาภาคปกติมีปัญหาการใช้บริการสารสนเทศมากกว่านักศึกษาภาคสมทบ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในด้านทรัพยากรสารสนเทศที่นักศึกษาประสบโดยรวมแตกต่างกัน โดยที่นักศึกษาภาคปกติมีปัญหาการใช้มากกว่านักศึกษาภาคสมทบ ส่วนด้านอาคารสถานที่ และด้านบุคลากรไม่แตกต่างกัน

ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ข้อที่มีปัญหาการใช้แตกต่างกันที่สำคัญมี 10 ข้อ คือ เครื่องคอมพิวเตอร์เก่าและทำงานช้า ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตขัดข้องบ่อย เครื่องคอมพิวเตอร์เสียบ่อยและไม่อยู่ในสภาพพร้อมให้บริการ หนังสือตำราวิชาการภาษาไทยที่สำนักหอสมุดฯ จัดซื้อชื่อเรื่องละ 3 ฉบับนั้นน้อยเกินไป ระยะเวลาในการให้บริการ (2 ชั่วโมง) น้อยเกินไป จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้สืบค้นเว็บแพ็ค (WPAC) น้อยเกินไป จำนวนหนังสือวิชาการภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของนักศึกษามีสภาพเก่าและไม่ทันสมัย ระยะเวลาในการให้ยืมสื่อโสตทัศน (3 วัน) น้อยเกินไป จำนวนหนังสือวิชาการภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของนักศึกษามีไม่เพียงพอต่อความต้องการ จำนวนวิทยานิพนธ์ของสถาบันการศึกษาอื่นๆ มีน้อย และระยะเวลาในการให้ยืมหนังสือ (7 วัน) น้อยเกินไป

ด้านอาคารสถานที่ ข้อที่มีปัญหาการใช้แตกต่างกันคือ ห้องน้ำของสำนักหอสมุดฯ อยู่ไกลและไม่เพียงพอต่อการใช้ และพื้นที่ให้บริการสำหรับผู้ใช้คับแคบเกินไป

ส่วนด้านบุคลากร ข้อที่มีปัญหาการใช้แตกต่างกันมีเพียงข้อเดียวคือ บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ในสำนักหอสมุดฯ มีจำนวนน้อยให้บริการไม่ทั่วถึง

5.2 นักศึกษาที่มีกลุ่มสาขาวิชาต่างกันมีปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 5 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้าน พบว่าปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในด้านทรัพยากรสารสนเทศที่นักศึกษาประสบแตกต่างกัน โดยนักศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีปัญหาการใช้มากกว่านักศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ คือ ระยะเวลาในการให้ยืมหนังสือ (7 วัน) น้อยเกินไป หนังสือตำราวิชาการภาษาไทยที่สำนักหอสมุดฯ จัดซื้อชื่อเรื่องละ 3 ฉบับนั้น น้อยเกินไป จำนวน

หนังสือวิชาการภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของนักศึกษามีสภาพเก่าและไม่ทันสมัย จำนวนหนังสือที่ใหยืม (5 เล่ม) น้อยเกินไป จำนวนสื่อสตัทซ์ที่ใหยืม (2 รายการ) น้อยเกินไป ระยะเวลาในการใหยืมสื่อสตัทซ์ (3 วัน) น้อยเกินไป วารสารวิชาการภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของนักศึกษามีจำนวนน้อยซื้อเรื่อง จำนวนหนังสือวิชาการภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของนักศึกษามีไม่เพียงพอต่อความต้องการ วารสารใหม่ออกให้บริการล่าช้าไม่ทันต่อความต้องการ ระยะเวลาในการใหยืมวารสารย้อนหลัง (3 วัน) น้อยเกินไป และวารสารวิชาการภาษาต่างประเทศเฉพาะสาขาวิชาของนักศึกษามีจำนวนน้อยซื้อเรื่อง

5.3 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีปัญหการใช้บริการสารสนเทศโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 6 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัญหการใช้บริการสารสนเทศในด้านทรัพยากรสารสนเทศที่นักศึกษาประสบโดยรวมแตกต่างกัน โดยนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป มีปัญหการใช้มากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ 2.49 ลงมา ส่วนด้านอาคารสถานที่ และด้านบุคลากรไม่แตกต่างกัน

ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ข้อที่มีปัญหการใช้แตกต่างกันปานกลางค่อนข้างสูงมี 6 ข้อ คือ เครื่องคอมพิวเตอร์เก่าและทำงานช้า ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตขัดข้องบ่อย เครื่องคอมพิวเตอร์เสียบ่อยและไม่อยู่ในสภาพพร้อมให้บริการ ระยะเวลาในการให้บริการ (2 ชั่วโมง) น้อยเกินไป จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้สืบค้นเว็บแพ็ค (WPAC) น้อยเกินไป จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการไม่เพียงพอต่อการใช

ส่วนด้านอาคารสถานที่ ข้อที่มีปัญหการใช้แตกต่างกันมีเพียงข้อเดียวคือ ห้องน้ำของสำนักหอสมุดฯ อยู่ไกลและไม่เพียงพอต่อการใช

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. นักศึกษามีการใช้และปัญหการใช้บริการสารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และมีความถี่ในการเข้าใช้สำนักหอสมุดฯ เพื่อการศึกษาค้นคว้า (ไม่รวมการทำกิจกรรมอื่นๆ เช่น พบเพื่อน หลบร้อน) ส่วนใหญ่เฉลี่ยเดือนละ 1-2 ครั้ง แสดงให้เห็นว่านักศึกษายังมีการใช้สำนักหอสมุดฯ อยู่ในปริมาณน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษายังไม่เป็นความสำคัญในการเข้ามาศึกษาค้นคว้าและใช้บริการในสำนักหอสมุดฯ มากนัก กอปรกับสำนักหอสมุดฯ อาจจะมีนโยบายและกิจกรรมในการส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษาเข้ามาใช้บริการสารสนเทศต่างๆ ในสำนักหอสมุดฯ ไม่มากเท่าที่ควร

2. นักศึกษามีการใช้บริการสารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกตามประเภทของบริการที่นักศึกษามีการใช้ค่อนข้างสูง พบรายละเอียด ดังนี้

ด้านบริการสื่อสิ่งพิมพ์ นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้ หนังสือพิมพ์ภาษาไทยฉบับใหม่ ทั้งนี้

อาจเป็นเพราะนักศึกษาต้องอ่านหนังสือพิมพ์เพื่อติดตามข่าวสารเป็นประจำทุกวัน นักศึกษาใช้หนังสือภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของนักศึกษา เพราะต้องการค้นคว้าหาข้อมูลใหม่ๆ เพื่อประกอบการเรียนในรายวิชาของตนเองหรือทำรายงานตามที่อาจารย์ผู้สอนได้มอบหมาย นักศึกษาใช้หนังสือภาษาไทยที่ให้ความรู้เพิ่มเติมในรายวิชาของนักศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาต้องการอ่านเพื่อเพิ่มพูนความรู้ของตนเอง และการเรียนบางวิชาอาจารย์ผู้สอนได้กำหนดให้นักศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมมาประกอบการจัดทำกรบ้านหรือรายงาน อีกทั้งหนังสือส่วนใหญ่เป็นภาษาไทยจึงทำให้นักศึกษาสามารถอ่านและเข้าใจได้ง่ายกว่าภาษาต่างประเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิตชานี (1998) ที่พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยบอทธวนา มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศประเภทหนังสือและตำราในลำดับต้นๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประกอบการเรียนและการศึกษาค้นคว้าวิจัย และงานวิจัยของ วารุณี ใจทั้ง (2548) ที่พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี และมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ส่วนใหญ่มีปริมาณการใช้ทรัพยากรสารสนเทศประเภทหนังสือตำราภาษาไทยที่มีเนื้อหาตรงกับรายวิชาที่เรียนหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย และหนังสือตำราที่ให้ความรู้เพิ่มเติมในรายวิชาที่เรียน และนักศึกษาใช้โครงการหรือโปรเจกต์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาส่วนใหญ่จะต้องทำโครงการหรือโปรเจกต์เพื่อให้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร นักศึกษาจึงค้นคว้าหาข้อมูลจากโครงการหรือโปรเจกต์ของรุ่นพี่เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาและเพิ่มเติมความรู้ในหัวข้อต่างๆ ที่นักศึกษาสนใจ อีกทั้งยังสามารถนำความรู้มาประกอบในการทำโครงการหรือโปรเจกต์ของตนเองได้ด้วย ดังนั้นโครงการหรือโปรเจกต์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี จึงเป็นทรัพยากรสารสนเทศที่มีความสำคัญต่อนักศึกษาและมีการใช้งานกันอย่างมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของบรรเลง สระมูล (2548) ที่พบว่า ทรัพยากรสารสนเทศที่นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลใช้มากที่สุดคือ โครงการและวิทยานิพนธ์

ลำดับต่อมา นักศึกษาใช้นิตยสารบันเทิงอาจเป็นเพราะเพื่อต้องการพักผ่อนหย่อนใจ และเพื่อความเพลิดเพลินในเวลาว่าง ลำดับสุดท้าย นักศึกษาใช้หนังสือนวนิยาย/เรื่องสั้น/พ็อคเก็ตบุ๊ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาส่วนใหญ่มักจะอ่านนวนิยายหรือเรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลและพ็อคเก็ตบุ๊กของบุคคลที่มีความน่าสนใจในปัจจุบันเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและเป็นการเสริมสร้างกำลังใจแก่ตนเอง

แต่ในขณะเดียวกันบริการสื่อสิ่งพิมพ์ที่นักศึกษาใช้น้อยที่สุดคือ หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษฉบับย้อนหลัง หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษฉบับใหม่ และวารสารภาษาต่างประเทศเฉพาะสาขาวิชาของนักศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาในการใช้ภาษาอังกฤษหรือมีความรู้ภาษาอังกฤษไม่ค่อยดีนักทำให้นักศึกษามีการใช้น้อย อีกทั้งตำราประกอบการเรียนที่มีให้บริการในสำนักหอสมุดส่วนมากเป็นภาษาไทยซึ่งง่ายในการอ่านและทำความเข้าใจมากกว่าสิ่งพิมพ์ที่เป็นภาษาอังกฤษ สอดคล้องกับงานวิจัยของ บรรเลง สระมูล (2548) ที่พบว่า นักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลมีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศประเภท

วารสารภาษาต่างประเทศฉบับล่วงหน้า หนังสือพิมพ์ภาษาต่างประเทศฉบับปัจจุบัน และ หนังสือพิมพ์ภาษาต่างประเทศฉบับล่วงหน้า

ด้านบริการสื่อโสตทัศน์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้ วีซีดีหรือดีวีดี บ้านทั้งนี้อาจเป็นเพราะสื่อดังกล่าวเป็นสื่อที่ตรงกับความต้องการของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี และเป็นสื่อที่มีการนำเสนอเป็นภาพ สี เสียงสวยงามจึงเป็นที่นิยมชื่นชอบในกลุ่มวัยรุ่น อีกทั้งการใช้ สื่อดังกล่าวจะทำให้นักศึกษาได้ฝึกทักษะการสื่อสารด้านภาษาด้วย

ด้านบริการอื่นๆ นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้บริการยืมระหว่างสำนักหอสมุดฯ ในระดับปาน กลางค่อนข้างสูง แต่จากการที่ผู้วิจัยได้ไปตรวจสอบสถิติการให้บริการยืมระหว่างสำนักหอสมุดฯ ใน ปีการศึกษา 2550 พบว่า นักศึกษามีการใช้บริการเพียง 4 ครั้ง แสดงให้เห็นว่าข้อมูลดังกล่าวไม่ตรงกับในการปฏิบัติจริง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ไปสัมภาษณ์นักศึกษาภาคปกติและภาคสมทบ ในกลุ่มสาขา วิชาสังคมศาสตร์และกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งสิ้น 9 คน เพื่อสอบถามความ เข้าใจของนักศึกษาในการตอบคำถามข้อนี้ พบว่า นักศึกษาดังกล่าวเข้าใจว่าการเข้าไปใช้บริการ หอสมุดบัณฑิตวิทยาลัยที่เปิดให้บริการแก่นักศึกษาปริญญาโทนั้น คือ การยืมระหว่างสำนักหอสมุดฯ และการที่บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ ให้บริการโดยการยืมหนังสือมาจากหอสมุดบัณฑิตวิทยาลัยให้ แก่นักศึกษาในกรณีหนังสือที่นักศึกษาต้องการถูกยืมออกไปนั้น เป็นการยืมระหว่างสำนักหอสมุดฯ เหตุผลดังกล่าวทำให้การตอบคำถามข้อนี้ของนักศึกษาเกิดจากการเข้าใจกันที่คลาดเคลื่อนจากความ เป็นจริง ทั้งนี้เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้บริการยืมระหว่างสำนักหอสมุดฯ นั้น ผู้วิจัยหมายถึงการยืม ทรัพยากรสารสนเทศจากห้องสมุดอื่นนอกเหนือจากสำนักหอสมุดฯ มหาวิทยาลัยธนบุรี ซึ่งเป็นการ ยืมโดยผ่านบรรณารักษ์ที่คอยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้

ลำดับต่อมา นักศึกษาใช้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตจะทำให้ได้ข้อมูลที่ทันสมัย ใช้งานได้ง่ายทำให้ ช่วยลดระยะเวลาในการทำงานของนักศึกษาลง และสามารถใช้ได้ตามความต้องการโดยไม่จำกัด เวลาและสถานที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบอร์นาร์ด (2000) ที่พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้ อินเทอร์เน็ตเป็นประจำและส่วนมากใช้อินเทอร์เน็ตแทนการใช้ห้องสมุด และงานวิจัยของ ศิริพร เรืองสินชัยวานิช (2546) ที่พบว่า นักศึกษาในห้องสมุดคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัย ขอนแก่น ส่วนใหญ่ใช้บริการสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต เพื่อติดตามข่าวสารและเพิ่มพูนความรู้

และลำดับสุดท้าย นักศึกษาใช้บริการสืบค้นข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด โดยใช้เว็บแพ็ค (WPAC) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาจำเป็นต้องใช้การสืบค้นเว็บแพ็ค (WPAC) ค้นหาทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่างๆ ที่ต้องการ ซึ่งสามารถใช้งานได้สะดวกและรวดเร็ว จึงทำ ให้นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้บริการดังกล่าวเป็นจำนวนมาก

ส่วนด้านบริการอื่นๆ ที่นักศึกษามีการใช้ในระดับน้อยมีเพียงข้อเดียวคือ บริการ จองทรัพยากรสารสนเทศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาส่วนใหญ่จะสามารถยืมและใช้ทรัพยากร สารสนเทศประเภทต่างๆ ที่ตนเองต้องการได้เสมอ จึงทำให้ใช้บริการจองไม่มากนัก กอปรกับ

สำนักหอสมุดฯ เพิ่งเริ่มเปิดให้บริการจองได้ไม่นานและการประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง ดังนั้น นักศึกษาอาจจะยังไม่ทราบวิธีการใช้บริการดังกล่าว

3. เปรียบเทียบการใช้บริการสารสนเทศของนักศึกษา จำแนกตามตัวแปร สถานภาพ นักศึกษา กลุ่มสาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.1 ด้านตัวแปรสถานภาพของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาที่มีสถานภาพการศึกษา ต่างกันมีการใช้บริการสารสนเทศโดยรวมแตกต่างกัน เมื่อแยกตามประเภทของบริการที่นักศึกษา มีการใช้ค่อนข้างสูง พบรายละเอียด ดังนี้

ด้านบริการสื่อสิ่งพิมพ์ พบว่า นักศึกษาภาคปกติมีการใช้หนังสือพิมพ์ภาษาไทยฉบับ ใหม่ หนังสือภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชา หนังสือภาษาไทยที่ให้ความรู้เพิ่มเติมในรายวิชา นิติสารบันเทิง และหนังสือนวนิยาย/เรื่องสั้น/พ็อคเก็ตบุ๊กมากกว่านักศึกษาภาคสมทบ ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะนักศึกษาภาคปกติเป็นนักศึกษาที่มาเรียนเต็มวันในเวลาราชการ แต่นักศึกษาภาคสมทบ เป็นนักศึกษาที่มีเวลาเรียนนอกเหนือจากเวลาราชการ และส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ทำงานแล้วจึงอาจจะ อ่านหนังสือพิมพ์ได้จากที่ทำงาน และมีโอกาสในการหาหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่างๆ ทั้งที่ให้ความรู้ เกี่ยวกับสาขาของตนเอง ความรู้เพิ่มเติม หรือแม้กระทั่งนิติสารและหนังสือบันเทิงต่างๆ ได้เอง ดังนั้นจึงมาใช้บริการดังกล่าวน้อยกว่านักศึกษาภาคปกติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วารุณี ใจทั้ง (2547) ที่พบว่า นักศึกษาภาคปกติของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาอ่านหนังสือพิมพ์ รายวันภาษาไทยมากกว่านักศึกษาภาคค.บป.

ด้านบริการสื่อโสตทัศน์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า นักศึกษาภาคปกติมีการใช้วีซีดี หรือดีวีดีบันเทิงมากกว่านักศึกษาภาคสมทบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาภาคปกติมักจะมีเวลาว่าง จากการเรียนมากพอที่จะเข้ามาใช้บริการสำนักหอสมุดฯ อยู่เป็นประจำ และมักต้องการยืมวีซีดีหรือ ดีวีดีบันเทิงดูภายในสำนักหอสมุดฯ เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากการเรียนแบบเต็มวัน อีกทั้ง ทางสำนักหอสมุดฯ อำนวยความสะดวกให้นักศึกษาสามารถยืมวีซีดีหรือดีวีดีบันเทิงกลับไปดูที่บ้าน หรือที่หอพักได้ ดังนั้นนักศึกษาภาคปกติจึงมีการเข้าใช้บริการดังกล่าวมากกว่านักศึกษาภาคสมทบ ที่มีเวลาการเข้าใช้จำกัด

และด้านบริการอื่นๆ พบว่า นักศึกษาภาคปกติมีการใช้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อ การสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตมากกว่านักศึกษาภาคสมทบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งข้อมูลที่มีความทันสมัย สามารถสืบค้นได้สะดวกและรวดเร็ว อีกทั้งยังมีการนำเสนอใน รูปแบบต่างๆ ที่ให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ตลอดเวลา ทำให้นักศึกษาภาคปกติที่มักจะมีเวลาว่างนอกเหนือจากการเรียนในแต่ละวันเข้ามาใช้บริการเพื่อค้นหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการ เรียนหรือทำรายงานส่งอาจารย์ผู้สอนอยู่เป็นประจำ ในขณะที่เดียวกันนักศึกษาภาคสมทบที่มีเวลาใน การเรียนจำกัดอาจจะค้นหาข้อมูลต่างๆ จากอินเทอร์เน็ตโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ทำงานหรือที่ บ้านจึงทำให้มาใช้บริการดังกล่าวไม่มากนัก

3.2 ด้านตัวแปรกลุ่มสาขาวิชา พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาต่างกันมีการใช้บริการสารสนเทศแตกต่างกัน เมื่อแยกตามประเภทของบริการที่นักศึกษามีการใช้ค่อนข้างสูง พบรายละเอียด ดังนี้

ด้านบริการสื่อสิ่งพิมพ์ พบว่า นักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการใช้หนังสือภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของนักศึกษา โครงการหรือโปรเจกต์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี และหนังสือภาษาไทยที่ให้ความรู้เพิ่มเติมในรายวิชา มากกว่านักศึกษากลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเมื่อขึ้นปี 3 และปี 4 ต้องจัดทำโครงการหรือโปรเจกต์ก่อนจบการศึกษาทุกคน ทำให้นักศึกษาต้องค้นคว้าหาข้อมูลจากตำราที่มีเนื้อหาและความรู้เพิ่มเติมในสาขาวิชาของตนเองอย่างละเอียด รวมทั้งศึกษาจากโครงการหรือโปรเจกต์ต่างๆ ของรุ่นพี่ เพื่อเป็นแนวทางในการอ้างอิงและพัฒนางานในเรื่องที่สนใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วารุณี ใจทั้ง (2547) ที่พบว่า นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีการใช้หนังสือตำราภาษาไทยที่มีเนื้อหาตรงกับรายวิชาที่เรียน และหนังสือตำราภาษาไทยที่ให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่เรียนมากกว่านักศึกษาคณะวิทยาการจัดการและคณะครุศาสตร์

ด้านบริการสื่อโสตทัศน์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า นักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการใช้วีซีดีหรือดีวีดีบันทึก และซีดีรอมที่เป็นการสอนการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่างๆ มากกว่านักศึกษากลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต้องการฝึกปฏิบัติและเรียนรู้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่างๆ จากซีดีรอมที่เป็นการสอนการใช้เพื่อพัฒนาความสามารถและเพิ่มพูนความรู้ของตนเอง ส่วนนักศึกษาใช้บริการวีซีดีและดีวีดีด้านบันเทิงอาจเป็นเพราะนักศึกษามักใช้สื่อประเภทนี้เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากการเรียนแบบเต็มวัน อีกทั้งทางสำนักหอสมุดฯ อำนวยความสะดวกให้นักศึกษาสามารถยืมวีซีดีหรือดีวีดีบันทึกกลับไปดูที่บ้านหรือที่หอพักได้ จึงทำให้นักศึกษามีการใช้สื่อดังกล่าวบ่อยครั้ง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วารุณี ใจทั้ง (2547) ที่พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีที่ศึกษาในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีการใช้วีซีดี ดีวีดี ภาพยนตร์ และเทปบันทึกเสียงมากกว่านักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และคณะวิทยาการจัดการ

และด้านบริการอื่นๆ พบว่า นักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการใช้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต มากกว่านักศึกษากลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนอกจากนักศึกษาจะต้องการค้นคว้าข้อมูลที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์แล้ว นักศึกษายังต้องค้นคว้าหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ทันสมัยกว่าซึ่งเป็นธรรมชาติของกลุ่มสาขาวิชาที่ต้องค้นคว้าหานวัตกรรมใหม่ๆ ที่ทันสมัยทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในปัจจุบัน

3.3 ด้านตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่างกันมีการใช้บริการสารสนเทศไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป มีการใช้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต หนังสือภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของนักศึกษา และหนังสือภาษาไทยที่ให้ความรู้เพิ่มเติมในรายวิชาของนักศึกษา มากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ 2.49 ลงมา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมักเป็นนักศึกษาที่ใฝ่หาความรู้ เมื่อมีเวลาว่างมักจะเข้ามาใช้สำนักหอสมุดฯ เป็นประจำ เพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมในสาขาวิชาที่ตนเรียนและทบทวนสิ่งที่ได้เรียนมาด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่ตลอดเวลา กอปรกับการค้นหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตจะทำให้ได้ข้อมูลที่มีความทันสมัย ทันต่อใช้งานเป็นอย่างยิ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของอำไพวรรณ ทัพเป็นไทย (2547) ที่พบว่า นักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00-4.00 และ 2.50-2.99 มีการใช้หนังสือความรู้ทั่วไปและมีการใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่านักศึกษาที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม 1.50-2.49

4. ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของนักศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกตามลำดับประเภทของปัญหาที่นักศึกษาประสบปานกลางค่อนข้างสูง พบรายละเอียด ดังนี้

ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ประเภทบริการสื่อสารสิ่งพิมพ์ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ประสบปัญหาเรื่อง หนังสือตำราวิชาการภาษาไทยที่สำนักหอสมุดฯ จัดซื้อชื่อเรื่องละ 3 ฉบับนั้นน้อยเกินไป ระยะเวลาในการให้ยืมหนังสือ (7 วัน) น้อยเกินไป และจำนวนหนังสือวิชาการภาษาไทยเฉพาะสาขามีสภาพเก่าและไม่ทันสมัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักหอสมุดฯ มีนโยบายจัดซื้อตำราวิชาการเพียงชื่อเรื่องละ 3 ฉบับ เนื่องจากต้องเฉลี่ยการจัดซื้อสารสนเทศอื่นๆ ให้ครอบคลุมทุกประเภท เมื่อนักศึกษามีการใช้และยืมพร้อมกันเป็นจำนวนมากจึงทำให้หนังสือตำราไม่เพียงพอและอยู่ในสภาพไม่พร้อมใช้ อีกทั้งสำนักหอสมุดฯ กำหนดให้นักศึกษาสามารถยืมได้คนละไม่เกิน 5 เล่มต่อ 7 วัน ซึ่งเป็นระยะเวลาที่น้อยเกินไปจึงทำให้นักศึกษาไม่สามารถศึกษาตัวเล่มของหนังสือที่ยืมไปได้อย่างลึกซึ้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของนิสสาร กรวยสวัสดิ์ (2549) ที่พบว่า จำนวนเล่มที่ยืมและระยะเวลาที่ยืมสั้นเกินไป เป็นปัญหาในการใช้ห้องสมุดที่นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นประสบมากที่สุด

บริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ประสบปัญหาเรื่องเครื่องคอมพิวเตอร์เก่าและทำงานช้า ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตขัดข้องบ่อย เครื่องคอมพิวเตอร์เสียบ่อยและไม่อยู่ในสภาพพร้อมให้บริการ และระยะเวลาในการใช้บริการ (2 ชั่วโมง) น้อยเกินไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักหอสมุดฯ มีเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตในจำนวนไม่มากนัก อีกทั้งเมื่อเกิดการชำรุดมักใช้เวลาในการซ่อมแซม เนื่องจากมีบุคลากรไม่เพียงพอ จึงกำหนดระยะเวลาในการเข้าใช้บริการเพียง 2 ชั่วโมงต่อวัน เพื่อให้นักศึกษาสามารถหมุนเวียนใช้ได้อย่างทั่วถึง สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิสสาร

กรวยสวัสดิ์ (2549) ที่พบว่า ปัญหาที่นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นประสบในระดับมากคือปัญหา ด้านการบริการเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้บริการอินเทอร์เน็ตมีไม่เพียงพอ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการสืบค้นขัดข้องบ่อย และเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้สืบค้นรายการบรรณานุกรม (OPAC) มีไม่เพียงพอ และงานวิจัยของดนัยศักดิ์ โกวิทวิบูล (2543) ที่พบว่า ปัญหาในการเข้าใช้ห้องสมุดที่ นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงประสบมากที่สุดคือ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในบริการอินเทอร์เน็ต มีไม่เพียงพอต่อความต้องการ

บริการสืบค้นข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดโดยใช้เว็บแพ็ค (WPAC) พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ประสบปัญหาเรื่อง จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้สืบค้นเว็บแพ็ค (WPAC) น้อยเกินไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบัน สำนักหอสมุดจัดบริการเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นเว็บแพ็คไว้เพียง 4 เครื่อง ซึ่งไม่เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษาที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นในช่วงเวลาที่นักศึกษาเข้ามาใช้มาก เช่น ในช่วงพักกลางวันก็อาจทำให้เกิดปัญหาในเรื่องเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอกับการใช้ได้ อย่างไรก็ตามสำนักหอสมุดฯ จัดให้มีจุดบริการอินเทอร์เน็ตไร้สายไว้ทั่วบริเวณอาคาร ซึ่งนักศึกษาสามารถนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการสืบค้นข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดโดยใช้เว็บแพ็ค (WPAC) ผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักหอสมุดฯ ได้ด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิษฐา พลผลการ (2544) ที่พบว่า ปัญหาการใช้ห้องสมุดที่นักศึกษามหาวิทยาลัยบูรพาประสบมากที่สุดคือ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการสืบค้นสารสนเทศในสำนักหอสมุด (OPAC) มีจำนวนน้อย

ด้านอาคารสถานที่ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ประสบปัญหาเรื่อง ห้องน้ำของสำนักหอสมุดฯ อยู่ไกลและไม่เพียงพอต่อการใช้ และพื้นที่ให้บริการสำหรับผู้ใช้นัดแคบเกินไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะห้องน้ำที่สำนักหอสมุดฯ จัดไว้ให้บริการมีจำนวนเพียง 2 ห้อง และอยู่บริเวณด้านหลัง ชั้น 2 ของอาคารทำให้ไม่สะดวกและไม่เพียงพอต่อการใช้ รองลงมาคือ พื้นที่ให้บริการสำหรับผู้ใช้นัดแคบเกินไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาระดับปริญญาตรีในปัจจุบันมีจำนวนมากถึง 1,631 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่เพิ่มขึ้นทุกปีทำให้นักศึกษาเข้าใช้สำนักหอสมุดฯ มากขึ้นไปด้วย และสำนักหอสมุดฯ ยังได้เปิดบริการให้กับบุคคลภายนอกโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายจึงมีบุคคลภายนอกเข้ามาใช้บริการจำนวนมาก ในขณะที่ตัวทางมหาวิทยาลัยไม่ได้วางแผนการสร้างอาคารไว้เพื่อให้สามารถขยายพื้นที่ในการใช้งานได้เท่าที่ควร จึงทำให้พื้นที่การให้บริการสำหรับผู้ใช้นัดในปัจจุบันค่อนข้างแน่นและแคบเกินไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุณิพร อมตพร (2544) ที่พบว่า ปัญหาการใช้ห้องสมุดในด้าน อาคารสถานที่และครุภัณฑ์ที่นักศึกษาโรงเรียนนายเรือประสบมากที่สุดคือ สถานที่ห้องสมุดแคบ จำนวนที่นั่งอ่านไม่เพียงพอ

และด้านบุคลากร พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ประสบปัญหาเรื่องบรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ในสำนักหอสมุดฯ มีจำนวนน้อยให้บริการไม่ทั่วถึง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรในสำนักหอสมุดฯ มีเพียง 7 คนเท่านั้น และแต่ละคนมีปริมาณงานที่ต้องปฏิบัติในแต่ละวันค่อนข้างมาก จึงต้องหมุนเวียนกันปฏิบัติงานในแต่ละส่วน ทำให้ไม่สามารถบริการให้นักศึกษาได้อย่างทั่วถึง

5. เปรียบเทียบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของนักศึกษา จำแนกตามตัวแปร สถานภาพนักศึกษา กลุ่มสาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

5.1 ด้านตัวแปรสถานภาพนักศึกษา พบว่า นักศึกษาที่มีสถานภาพการศึกษาต่างกัน มีปัญหาการใช้โดยรวมแตกต่างกัน และพบว่า

ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ปัญหาการใช้ที่นักศึกษาภาคปกติประสบมากกว่านักศึกษาภาคสมทบ คือ เครื่องคอมพิวเตอร์เก่าและทำงานช้า ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตขัดข้องบ่อย เครื่องคอมพิวเตอร์เสียบ่อยและไม่อยู่ในสภาพพร้อมให้บริการ ระยะเวลาในการใช้บริการ (2 ชั่วโมง) น้อยเกินไป และจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่สืบค้นเว็บแพ็ค (WPAC) น้อยเกินไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเมื่อนักศึกษาภาคปกติมีเวลาว่างจากการเรียนในแต่ละวัน เช่น ช่วงพักกลางวัน หรือช่วงหลังเลิกเรียน เป็นต้น นักศึกษามักหาเวลามาค้นคว้าหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตและใช้คอมพิวเตอร์เพื่อค้นคว้างานต่างๆ เป็นประจำ ตลอดจนสำนักหอสมุดฯ ได้กำหนดให้นักศึกษาใช้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์ได้ครั้งละ 2 ชั่วโมงต่อวัน เพื่อให้ นักศึกษาสามารถใช้เครื่องคอมพิวเตอร์กันอย่างทั่วถึงกับจำนวนเครื่องที่มีอยู่ นักศึกษาจึงไม่สามารถทำงานให้เสร็จได้ในเวลาที่จำกัด และไม่ ใดใช้อย่างต่อเนื่อง ในขณะที่นักศึกษาภาคสมทบสามารถเข้าใช้บริการดังกล่าวได้ในเวลาที่จำกัด จึงทำให้นักศึกษาภาคปกติมีโอกาสมพบปัญหาต่างๆ ของคอมพิวเตอร์ที่ใช้งานอยู่ประจำได้บ่อยครั้งกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ วารุณี ใจทั้ง (2547) ที่พบว่า นักศึกษาภาคปกติของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาส่วนใหญ่มีปัญหาการใช้บริการสำนักวิทยบริการมากกว่า นักศึกษาภาคคศ.บป. ในเรื่องเครื่องคอมพิวเตอร์ด้านอินเทอร์เน็ตมีจำนวนน้อย เครื่องคอมพิวเตอร์ด้านอินเทอร์เน็ตมีสภาพชำรุด และเครื่องคอมพิวเตอร์สืบค้นรายการทรัพยากรห้องสมุดด้วยระบบออนไลน์หรือโอแพก (OPAC) มีสมรรถนะต่ำ

ด้านอาคารสถานที่ ปัญหาที่นักศึกษานักศึกษาภาคปกติประสบมากกว่านักศึกษาภาคสมทบ อันดับแรกคือ ห้องน้ำของสำนักหอสมุดฯ อยู่ไกลและไม่เพียงพอต่อการ ใช้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะห้องน้ำที่สำนักหอสมุดฯ จัดไว้ให้บริการมีจำนวนเพียง 2 ห้อง และอยู่บริเวณด้านหลังชั้น 2 ของอาคารทำให้ไม่สะดวกและไม่เพียงพอต่อการ ใช้ รองลงมาคือ พื้นที่ให้บริการสำหรับผู้ใช้นัดแคบเกินไป ทั้งนี้เนื่องจากเวลานักศึกษาภาคปกติมักเข้ามาใช้สำนักหอสมุดฯ พร้อมกันเป็นจำนวนมาก ในช่วงเวลาพักกลางวัน กอปรกับมหาวิทยาลัยไม่ได้สร้างอาคารเพื่อรองรับกับจำนวนนักศึกษาที่เพิ่มมากขึ้นทุกปี ในขณะที่เดียวกันนักศึกษาภาคสมทบมักเข้ามาใช้สำนักหอสมุดฯ ในเวลาที่ไม่ตรงกันทำให้ประสบปัญหาดังกล่าวไม่มากนัก สอดคล้องกับงานวิจัยของสุณีพร อมตพร (2544) ที่พบว่า ปัญหาการใช้ห้องสมุดในด้านอาคารสถานที่และครุภัณฑ์ที่นักศึกษาโรงเรียนนายเรือประสบมากที่สุดคือ สถานที่ห้องสมุดคับแคบ จำนวนที่นั่งอ่านไม่เพียงพอและงานวิจัยของ โลวาโต กราสแมน (2007) ที่พบว่า ลักษณะทางกายภาพของห้องสมุดส่งผลต่อการ ใช้ห้องสมุดของผู้ใช้

และด้านบุคลากร ปัญหาการใช้ที่นักศึกษาภาคปกติประสบมากกว่านักศึกษาภาคสมทบมีเพียงข้อเดียวคือ บรรณารักษ์/ เจ้าหน้าที่ในสำนักหอสมุดฯ มีจำนวนน้อยให้บริการไม่ทั่วถึง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรในสำนักหอสมุดฯ มีจำนวนน้อยและแต่ละคนมีปริมาณงานที่ต้องปฏิบัติ

ในแต่ละวันค่อนข้างมาก ดังนั้นบุคลากรจึงต้องหมุนเวียนกันให้บริการไม่สามารถนั่งให้บริการประจำที่ได้ตลอดเวลา อีกทั้งนักศึกษาภาคปกติมักจะเข้ามาใช้บริการเป็นจำนวนมากในช่วงเวลา 11.30 – 13.00 น. ซึ่งตรงกับเวลาที่บุคลากรในสำนักหอสมุดฯ สลับเปลี่ยนกันรับประทานอาหารกลางวันพอดี จึงทำให้ไม่มีบุคลากรให้บริการแก่นักศึกษาได้อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของบรรเลง สระมูล (2548) ที่พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลประสบปัญหาการใช้ห้องสมุดในเรื่อง เจ้าหน้าที่ที่ให้บริการมีจำนวนจำกัดและส่วนหนึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ที่ไม่ได้จบการศึกษาด้านบรรณารักษศาสตร์จึงไม่สามารถให้บริการและช่วยเหลือผู้ใช้ได้อย่างเต็มที่

5.2 ด้านตัวแปรกลุ่มสาขาวิชา พบว่า นักศึกษาที่มีกลุ่มสาขาวิชาต่างกันมีปัญหาการใช้บริการสารสนเทศโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้าน พบว่า ด้านทรัพยากรสารสนเทศนักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีปัญหาการใช้มากกว่านักศึกษากลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์มากที่สุด 3 ลำดับ คือ ระยะเวลาในการให้ยืมหนังสือ (7 วัน) น้อยเกินไป หนังสือตำราวิชาการภาษาไทยที่สำนักหอสมุดฯ จัดซื้อซื้อเรื่องละ 3 ฉบับนั้น น้อยเกินไป จำนวนหนังสือวิชาการภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชามีสภาพเก่าและไม่ทันสมัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสาขาวิชาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นศาสตร์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้นักศึกษาต้องค้นคว้าหาข้อมูลที่ทันสมัยอยู่เสมอเพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี อีกทั้งกระบวนการจัดทำหนังสือขึ้นให้บริการของสำนักหอสมุดฯ นั้นล่าช้ายิ่งทำให้หนังสือเหล่านั้นเก่าและไม่ทันต่อการใช้งาน กอปรกับสำนักหอสมุดฯ จัดซื้อหนังสือเพียงซื้อเรื่องละ 3 ฉบับ และกำหนดระยะเวลาในการยืมหนังสือเพียง 7 วัน ซึ่งเป็นการจำนวนวันที่สั้นเกินไป ทำให้นักศึกษาไม่ประโยชน์จากหนังสือที่ต้องการได้อย่างเต็มที่ จึงทำให้นักศึกษากลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพบปัญหามากกว่านักศึกษากลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ สอดคล้องกับงานวิจัยของวารุณี ใจทั้ง (2547) ที่พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี และมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีปัญหาเรื่องตำราในสาขาวิชาที่ศึกษามีอยู่จำนวนน้อย และหนังสือในสาขาวิชาที่ศึกษามีสภาพเก่าไม่ทันสมัยมากกว่านักศึกษาคณะครุศาสตร์และคณะวิทยาการจัดการ

5.3 ด้านตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีปัญหาการใช้บริการสารสนเทศโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านทรัพยากรสารสนเทศ นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป มีปัญหาการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เก่าและทำงานช้า ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตขัดข้องบ่อย เครื่องคอมพิวเตอร์เสียบ่อยและไม่อยู่ในสภาพพร้อมให้บริการ ระยะเวลาในการให้บริการ (2 ชั่วโมง) น้อยเกินไป จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้สืบค้นเว็บแพ็ค (WPAC) น้อยเกินไป และจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการไม่เพียงพอต่อการใช่มากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตั้งแต่ 2.49 ลงมา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมักใช้เวลาในการสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตและสืบค้นข้อมูลเว็บแพ็คเกจเพื่อค้นคว้าหาทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องการเป็นประจำและส่วนใหญ่ศึกษามักมีช่วงเวลาในการใช้งานตรงกันเมื่อมีการเข้ามาใช้พร้อมกันเป็นจำนวนมากก็อาจทำให้เครื่องคอมพิวเตอร์เสียและระบบเครือข่ายขัดข้องได้ อีกทั้งสำนักหอสมุดฯ กำหนดให้นักศึกษาใช้บริการได้เพียงวันละ 2 ชั่วโมง ยิ่งทำให้นักศึกษาไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง ในขณะที่นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอาจจะเข้ามาใช้สำนักหอสมุดฯ เพื่อทำกิจกรรมอื่นจึงทำให้ไม่ประสบปัญหาดังกล่าวมากนัก ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสุณีพร อมตพร (2544) ที่พบว่า นักศึกษาโรงเรียนนายเรือที่มีระดับผลการเรียนต่างกันมีปัญหาการใช้สารสนเทศในห้องสมุดไม่แตกต่างกัน

และด้านอาคารสถานที่ ปัญหาที่นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป มีปัญหาการใช้มากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ 2.49 ลงมา มีเพียงข้อเดียวคือ ห้องน้ำของสำนักหอสมุดฯ อยู่ไกลและไม่เพียงพอต่อการใช้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะห้องน้ำของสำนักหอสมุดตั้งอยู่บริเวณด้านหลังชั้น 2 ของอาคาร และมีเพียง 2 ห้องเท่านั้น จึงทำให้ไม่เพียงพอและไม่สะดวกในการใช้งานแต่คาดว่าปัญหาดังกล่าวคงเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาทุกคนที่มาใช้บริการสำนักหอสมุดฯ ไม่ใช่เพียงนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไปเท่านั้น

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร

จากการวิจัยพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีในสำนักหอสมุดและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธนบุรี มีการใช้บริการสารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง จึงทำให้นักศึกษาประสบปัญหาการใช้บริการต่างๆ ในระดับปานกลางเช่นกัน อีกทั้งนักศึกษามีความถี่ในการเข้าใช้สำนักหอสมุดฯ เพื่อการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่เฉลี่ยเพียงเดือนละ 1-2 ครั้ง ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักศึกษายังมีการใช้และเห็นถึงความสำคัญของสำนักหอสมุดฯ ไม่มากนัก ผลการวิจัยดังกล่าว จึงเป็นข้อมูลที่ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องควรหาแนวทางแก้ไขและเร่งนโยบายการส่งเสริมผู้ใช้และผลักดันให้นักศึกษาเข้ามาใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดฯ ให้มากขึ้น ดังนี้

1.1 สำนักหอสมุดและสารสนเทศ ควรประสานกับอาจารย์ผู้สอนในแต่ละวิชา โดยให้อาจารย์ผู้สอนส่งเสริม สนับสนุน รวมทั้งกำหนดให้นักศึกษาเข้ามาศึกษาค้นคว้าหาความรู้ในรายวิชาต่างๆ เพื่อประกอบการทำรายงานตามที่อาจารย์ได้รับมอบหมาย เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักศึกษาเข้ามาใช้บริการสารสนเทศต่างๆ ในสำนักหอสมุดและสารสนเทศ ให้มากขึ้น

1.2 ควรประสานกับอาจารย์ผู้สอน ให้รวบรวมรายการบรรณานุกรมหนังสือที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาของอาจารย์ผู้สอน ลงในโครงการสอนของแต่ละวิชา เพื่อเป็นประโยชน์กับนักศึกษามาศึกษาค้นคว้าหาอ่านประกอบในการเรียนวิชาเหล่านั้นได้จากสำนักหอสมุดและสารสนเทศ

1.3 ควรให้อาจารย์ในแต่ละสาขาวิชามีส่วนร่วมในการพิจารณาคัดเลือกและเสนอแนะหนังสือต่าง ๆ ที่จะจัดซื้อเข้ามาในสำนักหอสมุดฯ เป็นประจำ และขอความร่วมมืออาจารย์ผู้สอนแนะนำหนังสือดังกล่าวให้กับนักศึกษาเพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้จะทำให้สำนักหอสมุดฯ สามารถจัดหาทรัพยากรสารสนเทศต่าง ๆ ได้สอดคล้องตรงตามความต้องการของผู้ใช้

1.4 ควรจัดทำกิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุดอย่างต่อเนื่อง โดยอาจจะจัดทุกเดือนหรือทุก 2 เดือน และควรเป็นกิจกรรมที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างสำนักหอสมุดฯ และอาจารย์ผู้สอน เช่น การให้อาจารย์ผู้สอนมีส่วนร่วมในการจัดนิทรรศการและแนะนำหนังสือที่น่าสนใจ ในแต่ละสาขาวิชา โดยอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้เขียนและผู้แนะนำหนังสือเล่มที่น่าสนใจ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมและกระตุ้นให้นักศึกษาเข้ามาใช้และอ่านได้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะต่อสำนักหอสมุดและสารสนเทศ

2.1 จากการวิจัยพบว่า นักศึกษามีการใช้บริการสารสนเทศในระดับปานกลาง เมื่อแยกตามลำดับประเภทของบริการที่นักศึกษามีการใช้ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง มีดังนี้

ด้านบริการสื่อสิ่งพิมพ์ นักศึกษามีการใช้ในระดับปานกลางค่อนข้างสูงโดยข้อที่สำคัญมี 6 ข้อ ตามลำดับ คือ หนังสือพิมพ์ภาษาไทยฉบับใหม่ หนังสือภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของนักศึกษา หนังสือภาษาไทยที่ให้ความรู้เพิ่มเติมในรายวิชาของนักศึกษา นิตยสารบันเทิง วิจารณ์หรือโปรเจกของนักศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี และหนังสือนวนิยาย/เรื่องสั้น/พ็อคเก็ตบุ๊ก ดังนั้นสำนักหอสมุดฯ ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการจัดหาสิ่งพิมพ์ไว้บริการในสำนักหอสมุดฯ มากขึ้น ทั้งหนังสือทั่วไป โครงการ/โปรเจก วิทยานิพนธ์ และสิ่งพิมพ์ต่างๆ เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากผลการวิจัย นักศึกษามีการใช้บริการสารสนเทศดังกล่าวเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาเฉพาะสาขาวิชาของนักศึกษา ดังนั้นจึงควรจัดสรรงบประมาณและสัดส่วนทรัพยากรสารสนเทศในแต่ละประเภทให้เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษาตามสถานภาพการศึกษา กลุ่มสาขา และชั้นปีการศึกษา

และด้านบริการสื่อโสตทัศน์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ นักศึกษามีการใช้ในระดับปานกลางค่อนข้างสูงเรื่อง วีซีดีหรือดีวีดีบันเทิง และซีดีรอมที่เป็นการสอนการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่างๆ ดังนั้นสำนักหอสมุดฯ ควรจัดหาสื่อดังกล่าวให้เพียงพอกับจำนวนความต้องการของนักศึกษาเพื่อให้ นักศึกษาได้สามารถเรียนรู้ ฝึกปฏิบัติและฝึกทักษะได้

2.2 จากการวิจัยพบว่า ปัญหาการใช้ที่นักศึกษาระสบในระดับปานกลาง เมื่อแยกตามลำดับปัญหาที่นักศึกษาระสบในแต่ละด้าน มีดังนี้

ด้านทรัพยากรสารสนเทศ นักศึกษาระสบปัญหาในระดับปานกลางค่อนข้างสูงเรื่อง เครื่องคอมพิวเตอร์เก่าและทำงานช้า ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตขัดข้องบ่อย เครื่องคอมพิวเตอร์เสียบ่อยและไม่อยู่ในสภาพพร้อมให้บริการ ระยะเวลาในการใช้บริการ (2 ชั่วโมง) น้อยเกินไป จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้สืบค้นเว็บแพ็ค (WPAC) น้อยเกินไป เนื่องจากผลการวิจัยนักศึกษา

มีการให้บริการเหล่านี้เป็นประจำทุกวัน ดังนั้นสำนักหอสมุดฯ ควรจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตให้มีจำนวนเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา ควรเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศโดยใช้เว็บแพ็ค (WPAC) ให้เพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้ เนื่องจากในปัจจุบันมีเพียง 4 เครื่อง ควรจัดเจ้าหน้าที่สำหรับให้บริการอินเทอร์เน็ต มีการแก้ไขซ่อมแซม และปรับปรุงสภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีอยู่ให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา เพื่อให้ นักศึกษาสามารถใช้เป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าได้ และควรจัดอบรมเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ให้บริการอินเทอร์เน็ตอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งควรจัดอบรมหรือแนะนำวิธีการใช้งานให้แก่ นักศึกษาอย่างสม่ำเสมอด้วย

ด้านอาคารสถานที่ นักศึกษาประสบปัญหาในระดับปานกลางค่อนข้างสูงเรื่อง ห้องน้ำของสำนักหอสมุดฯ อยู่ไกลและไม่เพียงพอต่อการใช้ พื้นที่ให้บริการสำหรับผู้ใช้คับแคบเกินไป และเวลาเปิด-ปิด ของสำนักหอสมุดฯ ไม่เหมาะสม ดังนั้นสำนักหอสมุดฯ ควรเพิ่มจำนวนที่นั่งอ่านให้เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษาที่มาใช้บริการ พร้อมจัดบริเวณพื้นที่ในการใช้งานให้กว้างขวางมากขึ้น ควรสร้างห้องน้ำไว้ในตัวอาคารเพื่อความสะดวกในการเข้าใช้ ส่วนปัญหาในเรื่องเวลาเปิด-ปิด ของสำนักหอสมุดฯ ไม่เหมาะสม เนื่องจากการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความถี่ในการเข้าใช้สำนักหอสมุดฯ ไม่มากนัก อาจเป็นเพราะนักศึกษาไม่สามารถเข้ามาใช้บริการในช่วงเวลาที่สำนักหอสมุดฯ เปิดได้ ดังนั้นสำนักหอสมุดฯ จึงควรขยายเวลาในการเปิด-ปิด ให้มากขึ้น เช่น ในช่วงเวลาการสอบ เป็นต้น เพื่อเปิดโอกาสให้กับนักศึกษาที่ไม่สะดวกและไม่สามารถเข้ามาใช้ในเวลาที่กำหนดและยังเป็นการกระตุ้นและส่งเสริมให้นักศึกษามาเข้าใช้สำนักหอสมุดฯ ได้มากขึ้น

และด้านบุคลากร นักศึกษาประสบปัญหาในระดับปานกลางค่อนข้างสูงเรื่อง บรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ในสำนักหอสมุดฯ มีจำนวนน้อยให้บริการไม่ทั่วถึง ดังนั้นสำนักหอสมุดฯ ควรจัดหาบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ ความสามารถในการทำงานในหน้าที่ต่าง ๆ ของสำนักหอสมุดฯ มาเพิ่มเติม และควรให้ปฏิบัติหน้าที่ประจำเพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้ในช่วงเวลาที่มีนักศึกษาเข้ามาใช้บริการเป็นจำนวนมาก หากนักศึกษามีข้อขัดข้องหรือประสบปัญหาใดจะได้สามารถให้บริการและช่วยเหลือผู้ใช้ได้อย่างเต็มที่

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเป็นการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

3.1 การศึกษาการใช้และปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและ

สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาโทและบุคลากร มหาวิทยาลัยธนบุรี เพื่อให้สำนักหอสมุดและสารสนเทศได้รับข้อมูลและนำไปปรับปรุงการทำงานของสำนักฯให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- คณาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์. (2546). เอกสารประกอบการเรียน
วิชาสารนิเทศกับการศึกษาค้นคว้า. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ภาควิชา
บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ขนิษฐา พลผลการ. (2544). ความต้องการสารนิเทศและปัญหาของผู้ใช้บริการในสำนัก
หอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศ
ศาสตร์). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- จิรวรรณ ภักดีบุตร. (2542). วัตถุประสงค์และประโยชน์ของการศึกษาความต้องการของผู้ใช้. ใน
เอกสารการสอนชุดวิชาสารนิเทศศาสตร์เบื้องต้น, หน่วยที่ 1-7. หน้า 182-186.
พิมพ์ครั้งที่ 11. นนทบุรี: สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- दनัยศักดิ์ โกวิทวิบูล. (2543). ความต้องการและลักษณะการใช้สารนิเทศของนักศึกษาใน
สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์
และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่าย
เอกสาร.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. สำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษา. (2544). ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง
มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์. (2540). การเลือกและจัดหาทรัพยากรห้องสมุด. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาคาร.
- นิตากร กรวยสวัสดิ์. (2549). การใช้ห้องสมุดวิทยาเขตหนองคาย ของนักศึกษาระดับ
ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- บรรเลง สระมูล. (2548). การใช้ห้องสมุดของนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์
และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ประยงค์ศรี พัฒนกิจจำรูญ. (2533). การศึกษาผู้ใช้. ใน เอกสารการสอนชุดวิชากระบวนการ
พัฒนาทรัพยากรสารนิเทศ, หน่วยที่ 1-8. หน้า 95-97. นนทบุรี: สาขาวิชาศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. (2546). กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

- พวา พันธุ์เมฆา. (2541). **สารนิเทศกับการศึกษาค้นคว้า**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ภาควิชา
บรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์. (2547). **การรู้
สารสนเทศ**. สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2550, จาก [http://vdo.kku.ac.th/mediacenter/
mediacenter-uploads/libs/html/1071/INDEX.HTM](http://vdo.kku.ac.th/mediacenter/mediacenter-uploads/libs/html/1071/INDEX.HTM)
- มหาวิทยาลัยธนบุรี. (2550). **คู่มือนักศึกษาและหลักสูตรระดับปริญญาตรี**. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยฯ.
- _____. (2551). **เอกสารการประชุมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยธนบุรี**.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยฯ.
- _____. **สำนักหอสมุดและสารสนเทศ**. (2551). **รายงานการประเมินตนเอง ประจำปี 2550
สำนักหอสมุดและสารสนเทศ**. กรุงเทพฯ: สำนักหอสมุดฯ มหาวิทยาลัยธนบุรี.
- วาณี ฐานวงศ์ศานติ. (2543). **กิจกรรมสำหรับห้องสมุดกรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพฯ:
โสภณการพิมพ์.
- วารุณี ใจทั้ง. (2547). **การใช้บริการสำนักวิทยบริการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี และ
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(สารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
ถ่ายเอกสาร.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538, กุมภาพันธ์-มีนาคม). คำเฉลี่ยกับการแปลความหมาย: เรื่องง่ายๆ
ที่บางครั้งก็ผิดพลาดได้. **ข่าวสารวิจัยทางการศึกษา**. 18(3): 8-11.
- ศิริพร เรื่องสินชัยวานิช. (2546). **การใช้ทรัพยากรสารนิเทศของอาจารย์และนักศึกษา
ในห้องสมุด คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมพร พุทธาพิทักษ์ผล. (2545). **การศึกษาผู้ใช้และการใช้สารนิเทศ**. ใน **เอกสารการสอน
ชุดวิชา สารนิเทศศาสตร์เบื้องต้น, หน่วยที่ 6-10**. หน้า 134-139. นนทบุรี:
สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2546). **รูปแบบของการบริการเพื่อการเผยแพร่สารนิเทศ**. ใน **เอกสารการสอนชุดวิชา
การบริการและเผยแพร่สารนิเทศ, หน่วยที่ 1-7**. หน้า 62-64. นนทบุรี: สาขาวิชา
ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **รายงานเรื่อง รูปแบบและการกิจ
อุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานโครงการปฏิรูปอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการฯ.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). **แนวทางการปฏิรูปการศึกษา ระดับอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการจัดทำแนวทางการปฏิรูปอุดมศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). **สภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2544**. กรุงเทพฯ: กลุ่มสถิติเพื่อการปฏิรูปศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). **กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 - 2559) ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554)**. สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2550, จาก http://www.moe.go.th/webbpps/download/crisp_direction.pps.
- สุจิน บุตรดีสุวรรณ. (2538). **การจัดและบริหารงานห้องสมุด**. มหาสารคาม: ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุณิพร อมตพร. (2544). **ความต้องการใช้สารนิเทศของนักเรียนนายเรือในห้องสมุด โรงเรียนนายเรือ**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- อำไพวรรณ ทัพเป็นไทย. (2547). **การใช้สารนิเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- อุทัย ทุดิยะโพธิ์. (2541). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับทรัพยากรสารนิเทศ**. ใน เอกสารการสอน ชุดวิชา การพัฒนาทรัพยากรสารนิเทศ, หน่วยที่ 1-8. หน้า 2-4. พิมพ์ครั้งที่ 5. นนทบุรี: สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- The ALA Glossary of Library and Information Science**. (1983). Chicago: American Library Association.
- Bancroft, Audrey F.; et al. (1998). A Forward-Looking Library Use Survey: WSU Libraries in the 21st Century. **Journal of Academic Librarianship**. 24(3): 216-224.
- Barnard, John Phillip. (2000). **A Study of Internet and Library Use in an Academic Setting**. Arizona: Arizona State University. Retrieved October 12, 2008, from <http://proquest.umi.com/pqdweb?did=731829191&sid=2&Fmt=2&clientId=83700&RQT=309&VName=PQD>
- Roberts, Norman. (1975). Draft Definitions: Information and Library Needs, Wants, Demands and Uses: a Comment. **Aslib Proceedings**. 27(7): 308-313. Retrieved May 12, 2009, from <http://www.emeraldinsight.com/10.1108/eb050518>

- Elliott, Lloyd Gene. (1977). **A Study of the Use by Undergraduates of One University Library**. Florida: The Florida State University. Retrieved October 12, 2008, from <http://proquest.umi.com/pqdweb?did=760990821&sid=3&Fmt=1&clientId=83700&RQT=309&VName=PQD>
- Exon, Andy. (1978). Getting to Know the User Better. **Aslib Proceedings**. 30(6): 352-364.
- Fidzani, B.T. (1998). Information Needs and Information–Seeking Behavior of Graduate Students at the University of Botswana. **Dissertations Abstract International**. 47(7): 329-340.
- Grimes, P.; & Charters, M. (2000, December). Library Use and The Undergraduate Economics Student. **College Student Journal**. 34(4), 557. Retrieved October 14, 2008, from http://findarticles.com/p/articles/mi_m0FCR/is_4_34/ai_69750037/
- Krejcie, Robert V.; & Morgan, Daryle W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Journal of Educational and Psychological Measurement**. 3: 607-610.
- Lovato-Gassman, Barbara. (2007). **The Physical Community College Library: A Single Institution Study of the Relationship Between User Satisfaction and Library Use**. New Mexico: New Mexico State University. Retrieved October 8, 2008, from <http://proquest.umi.com/pqdweb?did=1459902041&sid=6&Fmt=2&clientId=83700&RQT=309&VName=PQD>
- Powell, Ronald R. (1997). User Studies. In John Feather & Paul Sturges (Eds.). **International Encyclopedia of Information and Library Science**. London: Routledge. p.455-457.
- Whitmire, E. (2001, September). A Longitudinal Study of Undergraduates' Academic Library Experiences. **Journal of Academic Librarianship**, 27(5), 379-385. Retrieved October 12, 2008, from http://www.sciencedirect.com/science?_ob=ArticleURL&_udi=B6W50-442C2X7-5&_user=10&_rdoc=1&_fmt=&_orig=search&_sort=d&_docanchor=&view=c&_searchStrId=1017248248&_rerunOrigin=scholar.google&_acct=C000050221&_version=1&_urlVersion=0&_userid=10&md5=f60c3a925953dab4e8fd5daf3ab63f9f
- Wilson, T. D. (1981). On User Studies and Information Needs. **Journal of Documentation**. 37(1): 3-15.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเรื่อง การใช้และปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศ
ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การใช้และปัญหาการใช้บริการสารสนเทศในสำนักหอสมุดและสารสนเทศ
ของศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการใช้บริการสารสนเทศ

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ

คำอธิบายศัพท์ที่ใช้ในแบบสอบถาม

ปริมาณการใช้บริการสารสนเทศ หมายถึง ความมากน้อยที่นักศึกษาเข้ามาใช้บริการต่าง ๆ ที่มีในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี เช่น บริการสื่อสิ่งพิมพ์ บริการสื่อทัศนและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และบริการอื่นๆ เป็นต้น

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ หมายถึง ข้อขัดข้อง อุปสรรคต่างๆ ที่มีต่อการให้บริการต่างๆ ที่มีในสำนักหอสมุดและสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี ซึ่งการวิจัยครั้งนี้จะครอบคลุม 3 ด้าน คือ ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ด้านอาคารสถานที่ และด้านบุคลากร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน [] หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวของท่าน

1. เพศ

[] ឆាយ

[] หญิง

2. ชั้นปีที่ศึกษา

[] ชั้นปีที่ 2

[] ชั้นปีที่ 3

[] ชั้นปีที่ 4

3. สถานภาพของนักศึกษา

[] ภาคปกติ หมายถึง นักศึกษาที่เรียนในวันปกติเวลาราชการ

[] ภาคสมทบ หมายถึง นักศึกษาที่เรียนแตกต่างไปจากภาคปกติ

4. สาขาวิชา

☐ สาขาวิชาการจัดการ	☐ สาขาวิชาการตลาด
☐ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ	☐ สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์
☐ สาขาวิชาการบัญชี	☐ สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ
☐ สาขาวิศวกรรมเครื่องกล	☐ สาขาวิศวกรรมไฟฟ้า
☐ สาขาวิศวกรรมอุตสาหการ	

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

- ☐ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป
- ☐ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่าง 2.00 – 2.49
- ☐ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ 1.99 ลงมา

6. ความถี่ในการใช้สำนักหอสมุดฯ เพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น (ไม่รวมการทำกิจกรรมอื่น ๆ เช่น พบเพื่อน หลบร้อน)

☐ ใช้ทุกวันที่สำนักหอสมุดฯ เปิด	☐ เฉลี่ยสัปดาห์ละ 4 - 5 ครั้ง
☐ เฉลี่ยสัปดาห์ละ 1 - 3 ครั้ง	☐ เฉลี่ยเดือนละ 1 - 2 ครั้ง

7. นอกจากสำนักหอสมุดและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธนบุรี ท่านได้ใช้แหล่งสารสนเทศอื่นต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

7.1 อินเทอร์เน็ต

- () มากที่สุด () มาก () ปานกลาง () น้อย () น้อยที่สุด/ไม่เคยใช้

7.2 สำนักหอสมุดฯ ม.เอเซีย

- () มากที่สุด () มาก () ปานกลาง () น้อย () น้อยที่สุด/ไม่เคยไปใช้

7.3 สำนักหอสมุดฯ ม.สยาม

- () มากที่สุด () มาก () ปานกลาง () น้อย () น้อยที่สุด/ไม่เคยไปใช้

7.4 สำนักหอสมุดฯ ม.พระจอมเกล้าธนบุรี (บางมด)

- () มากที่สุด () มาก () ปานกลาง () น้อย () น้อยที่สุด/ไม่เคยไปใช้

7.5 สำนักหอสมุดฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- () มากที่สุด () มาก () ปานกลาง () น้อย () น้อยที่สุด/ไม่เคยไปใช้

**ตอนที่ 2 การใช้บริการสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสำนักหอสมุดและ
สารสนเทศ มหาวิทยาลัยธนบุรี**

คำชี้แจง ในรอบปีที่ผ่านมาท่านได้ใช้บริการสารสนเทศจากสำนักหอสมุดและสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยธนบุรี แต่ละข้อต่อไปนี้ในปริมาณมากน้อยเพียงใด โปรดทำเครื่องหมาย
✓ ลงในช่องว่างด้านขวามือให้ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

การใช้บริการสารสนเทศ	ปริมาณการใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
1. บริการสื่อสิ่งพิมพ์					
1.1 หนังสือภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของท่าน.....					
1.2 หนังสือภาษาไทยที่ให้ความรู้เพิ่มเติมในรายวิชาของท่าน.....					
1.3 หนังสือภาษาต่างประเทศเฉพาะสาขาวิชาของท่าน.....					
1.4 หนังสือภาษาต่างประเทศที่ให้ความรู้เพิ่มเติมในรายวิชาของท่าน.....					
1.5 หนังสือนวนิยาย / เรื่องสั้น / พ็อคเก็ตบุ๊ค.....					
1.6 โครงการหรือโปรเจ็ค ของนักศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี.....					
1.7 วิทยานิพนธ์ / วิทยานิพนธ์ของสถาบันการศึกษาต่างๆ.....					
1.8 รายงานการวิจัย, รายงานการประชุมสัมมนา, รายงานประจำปี และรายงานสถิติข้อมูลต่างๆ.....					
1.9 พจนานุกรมทั่วไป เช่น พจนานุกรมไทย - อังกฤษ เป็นต้น.....					
1.10 พจนานุกรมเฉพาะสาขาวิชาของท่าน เช่น พจนานุกรมศัพท์ช่าง พจนานุกรมศัพท์วิศวกรรมไฟฟ้า พจนานุกรมศัพท์คอมพิวเตอร์.....					
1.11 สารานุกรม เช่น สารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย สารานุกรม วิทยาศาสตร์สำหรับเยาวชน เป็นต้น.....					
1.12 วารสารภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของท่าน.....					
1.13 วารสารภาษาต่างประเทศเฉพาะสาขาวิชาของท่าน.....					
1.14 นิตยสารบันเทิง.....					
1.15 หนังสือพิมพ์ภาษาไทยฉบับใหม่.....					
1.16 หนังสือพิมพ์ภาษาไทยฉบับย้อนหลัง.....					
1.17 หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษฉบับใหม่.....					
1.18 หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษฉบับย้อนหลัง.....					
2. บริการสื่อโสตทัศนและสื่ออิเล็กทรอนิกส์					
2.1 ซีดีรอมที่เป็นการสอนการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่างๆ.....					
2.2 วีซีดี หรือ ดีวีดี สารคดีความรู้ทั่วไป เช่น สารคดีชุด กบนอกกะลา คนค้นคน จุดเปลี่ยน เป็นต้น.....					

การใช้บริการสารสนเทศ	ปริมาณการใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
2.3 วีซีดี หรือ ดีวีดี บันทึก.....					
2.4 ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Books) ที่สำนักหอสมุดฯ บอกรับ.....					
2.5 ฐานข้อมูลกฤตภาคข่าวออนไลน์ (Clipping Online) ที่สำนักหอสมุดฯ บอกรับ.....					
2.6 ฐานข้อมูลหนังสือพิมพ์ออนไลน์ (Newspaper Online).....					
3. บริการอื่นๆ					
3.1 บริการจองทรัพยากรสารสนเทศ.....					
3.2 บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า.....					
3.3 บริการแนะนำการใช้สำนักหอสมุดฯ.....					
3.4 บริการแนะนำทรัพยากรสารสนเทศใหม่.....					
3.5 บริการยืมระหว่างสำนักหอสมุดฯ.....					
3.6 บริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต.....					
3.7 บริการสืบค้นข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดโดยใช้เว็บแฟ้ม (WPAC).....					

**ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสำนักหอสมุด
และสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธนบุรี**

คำชี้แจง ในรอบปีที่ผ่านมาท่านประสบปัญหาใดบ้างจากใช้บริการของสำนักหอสมุดและสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยธนบุรี โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างในตารางที่กำหนดให้ตรงกับ
ความรู้สึกที่แท้จริงของท่าน

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ	ระดับของปัญหา				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
ด้านทรัพยากรสารสนเทศ					
1. บริการสื่อสิ่งพิมพ์					
1.1 การจัดเก็บหนังสือไม่เป็นระบบทำให้ค้นหาไม่สะดวกและใช้เวลานาน.....					
1.2 จำนวนหนังสือที่ให้ยืม (5 เล่ม) น้อยเกินไป					
1.3 ระยะเวลาในการให้ยืมหนังสือ (7 วัน) น้อยเกินไป.....					
1.4 จำนวนหนังสือวิชาการภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของท่าน มีไม่เพียงพอต่อความต้องการ.....					
1.5 จำนวนหนังสือวิชาการภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของท่าน มีสภาพเก่าและไม่ทันสมัย.....					
1.6 หนังสือตำราวิชาการภาษาไทยที่สำนักหอสมุดฯ จัดซื้อ ชื่อเรื่องละ 3 ฉบับนั้น มีน้อยเกินไป.....					
1.7 จำนวนหนังสือสารคดี หนังสือที่ให้ความรู้ทั่วไปอื่นๆ มีน้อย.....					
1.8 จำนวนนวนิยาย / เรื่องสั้น / พ็อคเก็ตบุ๊ก มีไม่เพียงพอต่อความ ต้องการ.....					
1.9 โครงการหรือโปรเจ็คของนักศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี ชื่อเรื่องละ 2 ฉบับนั้น มีไม่เพียงพอต่อความต้องการ.....					
1.10 จำนวนโครงการหรือโปรเจ็ค ของสถาบันการศึกษาอื่นๆ มีน้อย.....					
1.11 จำนวนวิทยานิพนธ์ของสถาบันการศึกษาอื่นๆ มีน้อย.....					
1.12 หนังสืออ้างอิง (พจนานุกรม สารานุกรม หนังสือคู่มือ ฯลฯ) ในสาขาวิชาของท่านมีจำนวนน้อยเกินไป.....					
1.13 การจัดเก็บวารสารไม่เป็นระบบทำให้ค้นหาไม่สะดวกและใช้เวลานาน.....					
1.14 วารสารวิชาการภาษาไทยเฉพาะสาขาวิชาของท่านมีจำนวนน้อย ชื่อเรื่อง.....					
1.15 วารสารวิชาการภาษาต่างประเทศเฉพาะสาขาวิชาของท่าน มีจำนวนน้อยชื่อเรื่อง.....					
1.16 ระยะเวลาในการให้ยืมวารสารย้อนหลัง (3 วัน) น้อยเกินไป.....					
1.17 วารสารใหม่ออกให้บริการล่าช้าไม่ทันต่อความต้องการ.....					
1.18 ระยะเวลาในการให้ยืมหนังสือพิมพ์ย้อนหลัง (3 วัน) น้อยเกินไป.....					

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ	ระดับของปัญหา				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
2. บริการสื่อโสตทัศนและสื่ออิเล็กทรอนิกส์					
2.1 จำนวนสื่อโสตทัศนที่มีเนื้อหาเฉพาะสาขาวิชาของท่านมีน้อย.....					
2.2 จำนวนสื่อโสตทัศนที่มีเนื้อหาสารคดีเสริมความรู้มีน้อย.....					
2.3 จำนวนสื่อโสตทัศนที่ยืม (2 รายการ) น้อยเกินไป					
2.4 ระยะเวลาในการให้ยืมสื่อโสตทัศน (3 วัน) น้อยเกินไป.....					
2.5 ไม่ทราบว่าฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักหอสมุดฯ บอกรับ มีฐานอะไรบ้าง.....					
2.6 ไม่ทราบวิธีการสืบค้นฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักหอสมุดฯ บอกรับ.....					
3. บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า					
3.1 เมื่อไปใช้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า จากบรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ มักได้คำตอบไม่ตรงตามความต้องการ.....					
3.2 บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ ที่ให้บริการใช้เวลานานในการหาคำตอบ.....					
3.3 บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ ที่ให้บริการไม่ชี้แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม.....					
3.4 บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ ที่ให้บริการไม่ให้ความสนใจในการตอบคำถาม.....					
4. ไม่มีป้ายบอกทิศทางและการชี้แหล่งวัสดุภายในสำนักหอสมุดฯ ที่ชัดเจน.....					
5. บริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต					
5.1 จำนวนคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการไม่เพียงพอต่อการใช้.....					
5.2 ระยะเวลาในการให้บริการ (2 ชั่วโมง) น้อยเกินไป.....					
5.3 เครื่องคอมพิวเตอร์เก่าและทำงานช้า.....					
5.4 เครื่องคอมพิวเตอร์เสียบ่อย และไม่อยู่ในสภาพพร้อมให้บริการ.....					
5.5 ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตขัดข้องบ่อย.....					
6. บริการสืบค้นข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดโดยใช้เว็บแพ็ค (WPAC)					
6.1 จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้สืบค้นเว็บแพ็ค (WPAC) น้อยเกินไป.....					
6.2 ไม่ทราบวิธีการสืบค้นเว็บแพ็ค (WPAC).....					
6.3 วิธีการสืบค้นเว็บแพ็ค (WPAC) ยุ่งยาก.....					

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ	ระดับของปัญหา				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านอาคารสถานที่					
1. พื้นที่ให้บริการสำหรับผู้ใช้บริการครบถ้วนไป.....					
2. เวลาการเปิด – ปิด ของสำนักหอสมุดฯ ไม่เหมาะสม.....					
3. ภายในสำนักหอสมุดฯ มีเสียงดังรบกวน.....					
4. ภายในสำนักหอสมุดฯ มีแสงสว่างไม่เพียงพอ.....					
5. สภาพโดยรวมของสำนักหอสมุดฯ ไม่สะอาดเท่าที่ควร.....					
6. จำนวนที่นั่งอ่านไม่เพียงพอกับความต้องการ.....					
7. ห้องน้ำของสำนักหอสมุดฯ อยู่ไกลและไม่เพียงพอต่อการใช้.....					
ด้านบุคลากร					
1. บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ในสำนักหอสมุดฯ มีจำนวนน้อยให้บริการไม่ทั่วถึง.....					
2. บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ให้บริการขาดมนุษยสัมพันธ์ที่ดี.....					
3. บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ขาดความกระตือรือร้นในการให้บริการ.....					
4. บรรณารักษ์ / เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานล่าช้า.....					

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – ชื่อสกุล	นางกุลยา สุขพงษ์ไทย
วันเดือนปีเกิด	16 กุมภาพันธ์ 2521
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	2/26 หมู่ 3 ต.นครชัยศรี อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม 73120
สถานที่ทำงาน	สำนักหอสมุดและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธนบุรี เลขที่ 29 ซอยเพชรเกษม 110 แขวงหนองค้างพลู เขตหนองแขม กรุงเทพฯ 10160
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2537	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม
พ.ศ. 2542	กศ.บ. (บรรณารักษศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2552	ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ